

Univerzita Pardubice

Fakulta filozofická

**Almanach *Nejlepší české básně* v kontextu současné české
literární kultury**

Veronika Limberská

Bakalářská práce

2016

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
Akademický rok: 2014/2015

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Veronika Limberská**
Osobní číslo: **H13047**
Studijní program: **B7105 Historické vědy**
Studijní obor: **Historicko-literární studia: Historicko-literární**
Název tématu: **Almanach Nejlepší české básně v kontextu současné české literární kultury**
Zadávací katedra: **Katedra literární kultury a slavistiky**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Práce se bude zabývat okolnostmi inspirace a následně domácí institucionalizace původně angloamerického konceptu každoročního vydávání nejlepších básní za danou literární sezónu, jak ji od roku 2009 u nás realizuje brněnský Host. Na základě studia příslušných dokumentů a ve spojení s metodou oral history bude analyzována nejen samotná idea takového sborníku, ale též jeho programově pestrá, heterogenní dramaturgie, včetně mapování do té doby méně známých jmen české poezie, jejichž případný vzestup zastoupení v almanachu předznamenávalo. Pozornost bude věnována také komerčnímu, respektive recepčnímu ohlasu projektu, který se už od začátku nesetkával jen s přízní českých teoretiků a kritiků.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

Nejlepší české básně, 2009 - 2014. Odborná domácí periodika, zejména denní tisk a časopisy Host, Tvar a další, příslušné sekce českých literárních serverů, např. Portál české literatury, iLiteratura.cz aj. PISTORIUS, V. Jak se dělá kniha. Praha, 2011. FIALOVÁ, A.(ed.). V souřadnicích mnohosti. Česká literatura první dekády 21. století v souvislostech a interpretacích. Praha, 2014. HALDA, J. Encyklopedie českých nakladatelství 1949-2006. Praha, 2007. MAGINCOVÁ, D. Příručka nakladatelského redaktora. Červený Kostelec, 2008. VODIČKA, F. (ed.). Dějiny české literatury 2, Praha, 1960; a další díly - historický vývoj publikačního formátu almanachu v české literatuře.

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Jiří Studený, Ph.D.

Katedra literární kultury a slavistiky

Datum zadání bakalářské práce: **30. dubna 2015**

Termín odevzdání bakalářské práce: **31. března 2016**

prof. PhDr. Karel Rýdl, CSc.
děkan

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
532 10 Pardubice, Studentská 84

L.S.

PhDr. Ivo Říha, Ph.D.
vedoucí katedry

V Pardubicích dne 30. listopadu 2015

Prohlášení autora

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Všechny literární prameny a informace, které jsem použila pro vypracování, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména skutečnosti, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložil, a to podle okolností až do jejich skutečné výše. Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 27. června 2016

Limberská Veronika

Poděkování

Děkuji vedoucímu své bakalářské práce Mgr. Jiřímu Studenému, Ph.D. za svědomité vedení, cenné rady a připomínky. Dále bych ráda poděkovala své rodině za podporu, kolektivu vyučujících za předání veškerých vědomostí a v neposlední řadě svým spolužákům za skvělou spolupráci při studiu.

Anotace

Bakalářská práce se zabývá almanachem *Nejlepší české básně*, kterou začalo v roce 2009 vydávat nakladatelství Host. Tato práce se věnuje ročníkům 2009, 2010, 2011, 2012, 2013 a 2014. Každý ročník bude v této práci zastoupen několika vybranými autory a na základě přijetí jejich děl bude analyzována nejen jejich úspěšnost, ale i úspěšnost výběru editorů jednotlivých ročníků. Závěrem práce bude komplexní reflexe všech ročníků dohromady.

Klíčová slova

Nejlepší české básně, Host, almanach

Title

Almanac *The Best Czech Poems* in the context of current Czech literary culture

Annotation

This thesis deals with almanac *The Best Czech Poems*, which began in 2009, published by Host. This work focuses on almanacs 2009, 2010, 2011, 2012, 2013 and 2014. Each year this work will be represented by several authors and selected on the basis of acceptance of their works will be analyzed not only their success, but the success of the selection of editors for each year. Finally, work is a comprehensive reflection of all years combined.

Keywords

The Best Czech Poems, Host, almanac

Obsah

Úvod.....	10
1 Vývoj poezie po roce 1989.....	11
1.1 Poezie po roce 1989	12
1.1.1 Tendence poezie 90.let	13
1.2 Poezie po roce 2000	15
1.2.1 Směry a tendence po roce 2000	15
1.2.2 Krize poezie	17
1.2.3 Nové podoby literatury	18
1.3 A co nakladatelství?	20
1.3.1 Nakladatelství po roce 1989	20
1.3.2 Host.....	22
1.4 Český almanach	23
1.4.1 Pojem almanach.....	24
1.4.2 Almanach v Čechách	24
1.5 <i>The Best American Poetry</i>	26
2 <i>Nejlepší české básně</i>	28
2.1 <i>Nejlepší české básně 2009</i>	29
2.1.1 Ondřej Macura	30
2.1.2 Radek Malý.....	32
2.1.3 Petra Rosette	34
2.1.4 Jan Těsnohlídek ml.	35
2.1.5 Ohlédnutí za prvním ročníkem	38
2.2 <i>Nejlepší české básně 2010</i>	39
2.2.1 Kateřina Bolechová.....	40
2.2.2 Ondřej Buddeus	42
2.2.3 Martin Langer	44
2.2.4 Druhý ročník básnických Nej	47
2.3 <i>Nejlepší české básně 2011</i>	48
2.3.1 Pavel Novotný.....	49
2.3.2 Viktor Špaček	52

2.3.3	Ondřej Tuček	54
2.3.4	To nejlepší již potřetí	56
2.4	<i>Sto nejlepších českých básní 2012</i>	57
2.4.1	Wanda Heinrichová	58
2.4.2	Miroslav Boček.....	60
2.4.3	Petra Strá.....	61
2.4.4	Nejlepší básně podle jediné editorky	64
2.5	<i>Nejlepší české básně 2013</i>	65
2.5.1	Zuzana Lazarová.....	66
2.5.2	Žaneta Lichtenbergová	68
2.5.3	Martin Poch.....	69
2.5.4	Ladislav Selepko.....	71
2.5.5	Nejlepší básně podle Heinrichové a Wernische	74
2.6	<i>Nejlepší české básně 2014</i>	75
2.6.1	Jana Orlová	76
2.6.2	Radek Štěpánek.....	77
2.6.3	Jonáš Zbořil.....	79
2.6.4	Šesté nej českých básní.....	81
	Závěr	82
	Summary.....	85
	Literární zdroje	86
	Časopisecké zdroje	86
	Internetové zdroje	87

Úvod

Poezie, jakožto literární žánr a součást literární kultury, tu vždy byla, je a bude. Z dob dávných jsou nám známi autoři, kteří dnešním autorům slouží jako inspirace a všichni bychom dokázali alespoň jednoho jmenovat. V dnešní době existuje ale jen hrstka těch, kteří by byli schopni jmenovat alespoň jednoho současného básníka. Možná, nebo právě proto, přišlo v roce 2009 nakladatelství Host s projektem *Nejlepší české básně*.

Nejlepší české básně jsou básnickou ročenkou, která by měla reflektovat tvorbu za dané období. Vydání prvního dílu bylo také podníceno tehdejšími diskusemi o krizi poezie, kterou si naši literární kritici, či sami autoři vyložili po svém. Nakladatelství Host si našlo svou cestu a snaží se nejen všem skeptikům, ale i čtenářům ukázat, že poezie je stále tvořena.

Každý, kdo tuto ročenku dostane do ruky, v první řadě ocení povedené grafické provedení. Po jejím otevření je ale třeba ocenit i koncept, který se ujal v prvních dílech. Záměrné „zamlčení“ jmen autorů je pro mě osobně velmi dobrým krokem. Ať už chceme nebo ne, vidíme-li báseň od autora, kterého známe, díváme se na ni jinak, než na báseň od neznámého člověka. I když se tento koncept od třetího čísla neobjevuje, *Nejlepší české básně* tím na atraktivitě nijak netratí. V těchto ročenkách se objevují autoři, jako Jaromír Typl nebo J. H. Krchovský. Vedle nich stojí ale básně úplných nováčků, které za těmi jejich nijak nezaostávají.

Ve své práci, po teoretickém úvodu, který uvádí čtenáře do tematiky poezie po roce 1989, věnuji druhou kapitolu samotným *Nejlepším českým básním*. Každou tuto ročenku měli na starosti dvě významné osobnosti české literární kultury. Jedinou výjimkou je ročník 2012, kdy plánovaný arbitr Antonín Brousek zemřel. V prvních řádcích představuji jednotlivé almanachy a uvádím některé ohlasy, které se na ně objevily. V těch dalších bych ráda čtenáře seznámila s novými a méně známými autory, kteří se v *Nejlepších českých básních* objevují.

1 Vývoj poezie po roce 1989

Úvodem této bakalářské práce jsem se rozhodla zjistit, jak se vyvíjela současná česká poezie, poezie po roce 1989. V převážné většině mi pro bádání o současné poezii posloužily knižní publikace, jako *V souřadnicích mnohosti: česká literatura první dekády jednadvacátého století v souvislostech a interpretacích*¹, *V souřadnicích volnosti: česká literatura devadesátých let dvacátého století v interpretacích*² nebo *Česká literatura od počátků k dnešku*³. Mým hlavním cílem bylo zjistit, jací autoři se u nás v Čechách vyskytovali a zda-li byli děleni do určitých skupin či proudů tak, jako byli autoři předchozích generací. Pro tuto část práce jsem použila dvou různých rozdělení autorů od Miroslava Balašíka a Simony Martínkové-Rackové. Zároveň jsem si kladla otázku, co přesně znamená slovo almanach. Pro vysvětlení tohoto pojmu jsem využila nejen knižní publikace *Slovník literární teorie*⁴, ale i on-line výkladový slovník *artslexikon.cz*. Závěrem tohoto seznamování se se současnou poezií jsem se zajímala o antologii *The Best American Poetry*, která sloužila jako inspirace k *Nejlepším českým básním*. Cenným zdrojem informací o této publikaci byl článek Milana Děžínského *Nejlepší americká poezie*⁵.

V první kapitole své práce se zaměřuji na uvedení jejího tématu do kontextu. Jako první uvádím vývoj poezie po klíčových letech 1989 a 2000. Dalším bodem této kapitoly jsou nakladatelství, která se u nás po roce 1989 vyskytují a mezi nimi i nakladatelství Host. *Nejlepší české básně* jsou almanachem, ke kterému jsem se rozepsala v další podkapitole. Tato podkapitola vysvětluje co to je almanach a jaké se u nás kdy vyskytly. V poslední řadě uvádím několik základních informací o publikaci *The Best American Poetry*, kterou se nakladatelství Host inspirovalo.

Jako první téma pro uvedení do problematiky *Nejlepších českých básní* jsem zvolila vývoj poezie po revolučním roce 1989, který znamenal obrovský skok od omezování tvorby některých autorů k tvůrčí svobodě. Pro výchozí přehled o tendencích české poezie po roce 1989 jsem zvolila typologii Simony Martínkové-Rackové a

¹ FIALOVÁ, Alena (ed.). *V souřadnicích mnohosti: česká literatura první dekády jednadvacátého století v souvislostech a interpretacích*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2014.

² HRUŠKA, Petr a kol. *V souřadnicích volnosti: česká literatura devadesátých let dvacátého století v interpretacích*. 1. vydání. Praha: Academia, 2008.

³ LEHÁR, Jan. *Česká literatura od počátků k dnešku*. 2., dopl. vyd. [i.e. 3. vyd.]. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2008.

⁴ VLAŠÍN, Štěpán. *Slovník literární teorie*. 1. vydání. Praha: Československý spisovatel, 1977.

⁵ DĚŽÍNSKÝ, Milan. *Nejlepší americká poezie*. In *Host*, 2008, č. 10, s. 63.

Miroslava Balaštíka. Tyto dvě práce sloužily nejen jako zdroj v bádání, ale díky jejich typologiím si můžeme předběžně představit tvorbu známých autorů, kteří se vyskytují i v almanachu *Nejlepší české básně*. Ve své práci bych ráda představila nové autory a tak těm populárním nebude věnováno mnoho prostoru.

V dalším bodě této kapitoly je představen vývoj literatury po roce 2000. Tento rok znamenal nejen vstup do nového milénia, ale i otevření nových cest pro publikaci tvorby autorů známých i méně známých. Kromě internetu jsou zde uvedeny dvě další možnosti prezentace, veřejná čtení a slam poetry.

V kapitole o nakladatelstvích ve zkratce uvádím zaniklá nakladatelství a uvádím některá nakladatelství, která se po roce 1989 objevila a v menší či větší míře vydávají právě poezii. Samostatná podkapitola se pak zabývá nakladatelstvím Host, jehož projektem *Nejlepší české básně* jsou.

Předposlední částí první kapitoly je představení pojmu almanach, kterým *Nejlepší české básně* jsou. Zároveň tato kapitola poukazuje na některé almanachy, které se v Čechách objevily.

Na závěr bych ráda představila americkou ročenku, která se stala jakousi předlohou pro *Nejlepší české básně*. Autoři naší ročenky se u té americké inspirovali nejen samotnou ideou, ale i konceptem, který používali.

1.1 Poezie po roce 1989

V roce 1989 přichází s pádem komunismu nově nabytá svoboda. Po čtyřiceti letech jsou všechny oblasti lidského života uvolněny ze sevření a společně s nimi i literatura. Novinářům a spisovatelům je navracena „svoboda pera“, kdy již neexistují tabuizovaná témata, literatura není politickým ani ideovým nástrojem. Zároveň odpadá jakákoliv cenzura, zákazy, mizí bariéry. Exilová, samizdatová a oficiální produkce vytváří nový proud, proud sebeurčení a znovuzrození. I když se literatura oficiální a neoficiální stávají jedním celkem, každý z těchto proudů si ještě nějakou dobu udržuje svou tvář. Sevření, které roku 1989 předcházelo, střídá záplava nové tvorby. Všichni píší o všem a objevuje se ohromné množství nových knih, stylů a proudů. První roky let devadesátých znamenají nová vydání děl, která vycházela v exilu, samizdatu, před únorem 1948 či byla během normalizace stažena z prodeje. Objevují se díla, která byla nedostupná nebo psána autory do šuplíku. Co se týče literárních spolků, pak zaniká Svaz českých

spisovatelů a vzniká Obec spisovatelů či česká pobočka Penklubu, které sdružovaly autory bez rozdílu. Předchozí dělení autorů na oficiální a neoficiální se mění v dělení autorů dle regionu, žánru či občanských stanovisek. Tato změna se dotýká i nakladatelství, z nichž se některá vrací do domoviny, jiná zůstávají v zahraničí a jiná ukončují nebo začínají svou činnost. Svou produkci také ukončují či začínají literární časopisy, z nichž můžeme dnes nejvíce znát *Host* nebo také *Tvar* (dříve *Kmen*). Poslední dekáda minulého století je tedy dobou konců a začátků, zmatku a hledání.^{6 7}

Je samozřejmostí, že tak velká vlna tvorby s sebou musela přinést i tvorbu básnickou. Vše, co autoři léta drželi pod pokličkou, nyní letí na pulty knihkupectví v nemalém množství. Léta devadesátá v sobě nesou spoustu nových jmen, sbírek, veršů a navrácí se různorodost směrů a postojů. Objevují se díla nepůvodní a nevýrazná, ale i ta, která v sobě doopravdy nesou básníkovu potřebu čtenáře oslovit. Začínají vycházet díla Jana Zahradníčka, Richarda Weinerja či Bohuslava Reynka. Na pultech se také objevují stále žijící Ludvík Kundera a Karel Šiktanc. Z exilu se pak navracejí jména jako Ivan Jelínek, Ivan Diviš či Jiří Kolář. V devadesátých letech na poezii působí několik jmen, která ostatní autory inspirují. Jedním z nich je Jiří Kuběna, který organizuje setkání na Bítově, vydává své rozsáhlé dílo a angažuje se v kultuře. V té době již zemřelý Bohuslav Reynek inspiruje jiné autory svou nenápadnou a křesťansky laděnou tvorbou. Vedle něho pak stojí Zbyněk Hejda, který pátrá po tajemství smrti. Kromě staronových či nových jmen se objevují také nová kulturní střediska, kterými se kromě Prahy stávají Brno a Olomouc. V Brně můžeme nelézt časopis a nakladatelství *Host* či nakladatelství *Petrov*. V Olomouci se pak objevuje nakladatelství *Votobia* a časopis *Aluze*. Dalšími středisky jsou pak Zlín, s časopisem *Psí víno*, severní Čechy a severní Morava.^{8 9}

1.1.1 Tendence poezie 90.let

Pokud bychom se snažili rozdělit si autory z těchto let do určitých skupin, mohli bychom na toto dělení nahlížet různými způsoby. První možností je rozdělení podle

⁶ HRUŠKA, Petr a kol. *V souřadnicích volnosti: česká literatura devadesátých let dvacátého století v interpretacích*. 1. vydání. Praha: Academia, 2008. S. 13.

⁷ LEHÁR, Jan. *Česká literatura od počátků k dnešku*. 2., dopl. vyd. [i.e. 3. vyd.]. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2008. S. 919 – 922.

⁸ Tamtéž, s. 926 – 932.

⁹ HRUŠKA, Petr a kol. *V souřadnicích volnosti: česká literatura devadesátých let dvacátého století v interpretacích*. S. 45 – 48.

inspirátorů Kuběny, Reynka a Hejdy. Další možností je pak rozdělení dle regionu na Brno, Prahu, Olomouc, Zlín, severní Čechy a severní Moravu. V této podkapitole bych ale ráda uvedla dvě různá dělení proudů, která vypracovali Miroslav Balaščík a Simona Martínková-Racková. Jména, která se v jejich děleních a charakteristikách proudů let devadesátých, se také objevují v almanaších nakladatelství Host. Díky tomu nám níže uvedené informace poslouží pro lepší zařazení autora.

Miroslav Balaščík ve své knize *Postgenerace: Zátíší a bojiště poezie 90. let 20. století* rozdělil poezii 90. let na čtyři typy. Prvním typem je *Typ empirický*, který se soustředí na životní zkušenost a její reálný popis. Do této skupiny pak Balaščík zahrnuje Petra Motýla, Petra Hrušku, Víta Kremličku a částečně Boženu Správcovou, Lukáše Marvana a Pavla Kolmačku. Druhým typem je *Typ spirituální*, jehož představitelé na vše nahlíží z pohledu duše a jejich tvorba obsahuje i křesťanské motivy. Sem pak Balaščík řadí Martina Stöhra, prvotinu Bogdana Trojaka, Petra Borkovce, Milana Děžinského či Pavla Petra. *Typ magický* je třetím typem, do kterého autor zahrnuje Petra Čichoně, Karla Jana Čapka, Jaromíra Typlta či Norberta Holuba. Posledním typem je *Typ reflexivní*, kam patří například Božena Správcová, Bohdan Chlíbač nebo Ivan Wernisch.^{10 11}

Simona Martínková-Racková přišla s vlastním rozdělením autorů. Jako první se zmiňuje o *Šiktancovské linii: Poetice krajiny*, kam kromě Šiktance zařazuje i Petra Borkovce. Druhou skupinou jsou v její práci pak autoři Pavel Kolmačka a Roman Szpuk, patřící do *Křesťanské poezie. Krajiny (ne)všedního* u Rackové tvoří třetí skupinu, kam patří například Petr Hruška. Čtvrtou skupinou je zde *Divišovská linie*, kam kromě Ivana Divíše patří Jiřina Hauková, Miroslav Holub, Lubor Kasal nebo Jiří Dynka. Pátou skupinu *V bizarní krajině slov* zastupuje Alena Nádvorníková. Další skupinou, zastoupenou Violou Fischerovou, je skupina *(Ne zcela) intimních vzpomínek*. Předposlední skupinu představují *Krajiny za zrcadlem lásky*, kam je řazena Kateřina Rudčenkova. Poslední skupinou je *Nadčasová a ne-časová poezie*, do které je řazen Jiří Gold.^{12 13}

¹⁰ Pro pojmenování jednotlivých typů jsou použity názvy kapitol z dané knihy.

¹¹ BALAŠČÍK, Miroslav. *Postgenerace: Zátíší a bojiště poezie 90. let 20. století*. 1. vydání. Brno: Host, 2010. ISBN 978-80-7294-355-5, s. 124 – 129.

¹² Pro pojmenování jednotlivých typů jsou použity názvy kapitol z dané diplomové práce.

¹³ MARTÍNKOVÁ-RACKOVÁ, Simona. *Vývojové tendence současné české poezie*[online]. Praha, 2006 [cit. 2016-01-06]. Dostupné z: <https://is.cuni.cz/webapps/zzp/download/120037883>. Diplomová práce. Univerzita Karlova. Vedoucí práce Doc. PhDr. Petr Bílek, CSc. S. 4.

Balaščík i Racková si vytvořili své vlastní dělení autorů. I když nám oba nabízí jiné rozdělení, dohromady nám do poezie po roce 1989 vnášejí určitý řád a činí nepřehlednou zmoř tvorby přehlednější.

1.2 Poezie po roce 2000

Stav, ve kterém se na počátku nového milénia literatura ocitá, je svou mnohostí podobný létům předchozím. Rozdílný je však důvod, který vede k vysokému množství vydávaných děl. V novém miléniu jsou díla vydávána ve velkém díky ekonomické motivaci nakladatelů. Kromě knižních publikací se nová tvorba šíří také prostřednictvím internetu.¹⁴

Po roce 2000 se objevují nejen nové směry, kterými se poezie ubírá, ale nové milénium s sebou přináší nové i staronové způsoby produkce a prezentace díla. Internet s sebou přinesl možnost publikování online a také e-knihy, které jsou jedním z oněch nových způsobů. Možná více než dříve, jsou pak k vidění veřejná čtení autorů. Úplně novým způsobem, kterým se někteří autoři prezentují, je slam poetry.

1.2.1 Směry a tendence po roce 2000

Z let devadesátých přechází do 21. století pojem poezie každodennosti, která popisuje každodenní realitu, ale způsobem vyjádření dává najevo, že za sebou skrývá něco víc. Obyčejné věci a jejich popis v sobě nesou poselství něčeho tajemného. Tato poezie je inspirována například Jiřím Kolářem nebo Janem Hančem. Z dnešních autorů můžeme takovou poezii najít u Petra Borkovce, Petra Hrušky, Milana Děžinského, Bogdana Trojaka nebo Jakuba Řeháka.¹⁵

Jedním z prvků, kterých dnešní básníci využívají, je konkretizace. Z delší vzdálenosti se zaměřují na určité místo (Jan Štolba, Petr Kukola, Pavel Petr), báseň píše jako deník a i ji tak nazvou (Miloš Doležal), sebeuvědomují se v určitém prostoru (Tomáš T. Kůs). Někteří z autorů pojmají báseň jako portrét, vyprávění o konkrétním jedinci. Lyrickým hrdinou těchto básní, které upoutají všímavostí k okolí, bývá outsider. Tento druh poezie je k vidění například u Petra Motýla nebo Radka Fridricha.

¹⁴ FIALOVÁ, Alena (ed.). *V souřadnicích mnohosti: česká literatura první dekády jednadvacátého století v souvislostech a interpretacích*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2014, 817 s. Literární řada. ISBN 978-80-200-2410-7, s. 47.

¹⁵ Tamtéž, s. 57.

V některých básních je pak použito přímé řeči i nářečí. Například Jakub Chrobák se ve své tvorbě skrže rodinu a rod vyslovuje k hodnotám, které považuje za podstatné.¹⁶

Častým tématem současných básní se také stávají mezilidské vztahy a soukromé boje jedince. Lyrický subjekt těchto básní touží po prožitku, který pro něj může být nedosažitelným (Milan Hrabal, Jonáš Hájek). Takový druh poezie také poukazuje na vnímání života jiných lidí a odcizení ve věcech, které by měly být intimní. Zda jsme ještě spolu a jak, se ve svých básních ptá například Simona Martínková-Racková, Marie Šťastná, Kateřina Rudčenkova a také Olga Richterová.¹⁷

Dalším tématem básní současných autorů je potřeba dotyku pro potvrzení smysluplného života. V některých těchto básních nacházíme až vypjatou tělesnost (Jakub Řehák, Andrea Vatulíková, Tomáš Míka). V těchto básních tělo stojí v popředí a sdílení něčeho fyzického se stává něčím kouzelným, ale zároveň i prokletím.¹⁸

I když byli autoři v předchozích odstavcích rozdělení podle témat jejich básní, nejedná se o jejich rozdělení do skupin, které tvoří ustálené celky. Jediným celkem, který u nás přežíval již sto let, a který lze považovat za proud jako takový, jsou surrealisté. Od roku 1993 u nás funguje Skupina českých a slovenských surrealistů. Tato skupina se snaží navázat na předválečný okruh surrealistů. Za kolektivní spolupráce vznikají ankety, výstavy či objekty. Mezi tyto autory se řadí Alena Nádvořníková, Jan Kohout nebo Jan Richter. Se surrealisty je spjata také skupina autorů, kteří se k nim neřadí, ale spolupracují s nimi a nijak se vůči jejich tvorbě nevyhraňují. K takovým autorům patří například Pavel Řezníček, Jan Gabriel nebo Jan Řezáč.¹⁹

Podobná tvorba, jako tvorba surrealistů, je také příznačná pro skupinu Fantasia, která vznikla v první dekádě tohoto milénia. Fantasia, představující se stejnojmenným almanachem, čítá tři mladé autory (Adama Borziče, Kamila Boušku, Petra Řeháka), kteří ve své poezii chrlí živelnost, neskutečné množství obrazů a život pojmají jako neutuchající boj.²⁰

¹⁶ FIALOVÁ, Alena (ed.). *V souřadnicích mnohosti: česká literatura první dekády jednadvacátého století v souvislostech a interpretacích*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2014, 817 s. Literární řada. ISBN 978-80-200-2410-7, s. 58.

¹⁷ Tamtéž, s. 59.

¹⁸ Tamtéž, s. 60.

¹⁹ Tamtéž, s. 60 - 61.

²⁰ FIALOVÁ, Alena (ed.). *V souřadnicích mnohosti: česká literatura první dekády jednadvacátého století v souvislostech a interpretacích*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2014, 817 s. Literární řada. ISBN 978-80-200-2410-7, s. 61 – 62.

1.2.2 Krize poezie

Na počátku nového milénia se objevil pojem „krize literatury“, které je přisuzováno mnoho důvodů. Někteří její zárodek vidí v české literární kritice, jiní v organizaci nebo současné literární produkci. Jedním z těch, kdo se k tomuto tématu vyjádřili, byl Štefan Švec, který v březnu 2008 článkem *Krize české literatury*,²¹ uveřejněném v časopise A2, vyjádřil názor, že v krizi je hlavně zájem českého publika o tuzemskou tvorbu. Současná česká tvorba není dle Švece schopna přinášet pro čtenáře zajímavá témata a tím se stává pro relativně chtivou veřejnost méně zajímavou. Po srovnání s literaturou jiných zemí se také pokouší povzbudit naše spisovatele k většímu zájmu o čtenáře, které by se měli pokusit více zaujmout. Zároveň se vyslovuje proti přístupu některých autorů, že se knihy vydávají pro příští generace, a poukazuje na to, že pokud není dílo zajímavé dnes, nemůže být zajímavé ani v budoucnu. Jako další důvod této krize vidí Švec v nedostatku literární kritiky. Autoři, dle Švece, nejsou schopni podat výpověď o současné produkci a kritika tak ztrácí na své společenské hodnotě.²²

Podle Jakuba Vaníčka²³, který se staví se Švecem na jednu stranu, by se „kritici měli soustředit na určitý filozofický koncept“ a „nebát se manifestovat kontury uceleného názoru“. Zároveň Vaníček kritiky nabádá k tomu, že součástí kritiky by měl být „apel k novému popisu společenské reality“. K tématu krize se podobným způsobem vyjádřil Lubor Kasal, který její zárodek vidí právě v kritice. V rozhovoru s Miroslavem Balašíkem pro časopis Host (č. 9/2008) se vyjádřil: „*Že by najednou zmizeli talentovaní a literaturou dostatečně umanutí lidé mi připadá nepravděpodobné.*“ Jedním dechem poté dodává, že krizi vidí v reflexi literatury.²⁴

Pavel Janoušek se ke krizi literatury vyjádřil v článku *Krize krize. Aneb Andělé svržení z nebe to nemají lehké*, kde zpochybňuje názor, že současná situace v literatuře je kritická. Podle jeho názoru dnešní literáti nemohou vyrovnat s tím, že dnes neznamenají to, co znamenali v minulosti. Upozorňuje také na opakované označování

²¹ Štefan Švec [online]. 2008 [cit. 2016-01-18]. Dostupné z: <http://stefansvec.cz/post/20796653544/krize-ceske-literatury>.

²² FIALOVÁ, Alena (ed.). *V souřadnicích mnohosti: česká literatura první dekády jednadvacátého století v souvislostech a interpretacích*. S. 39 – 41.

²³ VANÍČEK, Jakub: *Krize? Kritika? Dějiny?*, Tvar 2009, č. 8.

²⁴ FIALOVÁ, Alena (ed.). *V souřadnicích mnohosti: česká literatura první dekády jednadvacátého století v souvislostech a interpretacích*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2014, 817 s. Literární řada. ISBN 978-80-200-2410-7, s. 40 – 41.

české literatury jako krizové a poukazuje na to, že literáti neustále odmítají současnou podobu literární kultury přijmout a nejsou schopni na ni reagovat.²⁵

1.2.3 Nové podoby literatury

Jak již bylo řečeno, nové milénium s sebou do literatury přináší několik nových způsobů, jak své dílo publikovat, ale i propagovat. V této kapitole bych ráda ukázala tři různé cesty, kterými dnes mohou autoři svá díla prezentovat. Prvním způsobem je internet, který je v současnosti nejrychlejší variantou uveřejnění svého díla. Jako druhý jsem se rozhodla uvést veřejná čtení, která jsou pořádána od nepaměti, ale v posledních letech jako by nastal jejich boom. Poslední způsob, slam poetry, je u nás stále ještě novinkou, ale o to zajímavější a lehce navazující právě na veřejná čtení.

1.2.3.1 Internet

Do 21. století jsme vstoupili společně s internetem, který nabízí nekonečný prostor takřka pro cokoliv. Na internetu, kde je k nalezení téměř vše, se postupem času zabydlela i literatura, včetně poezie. I když se starší generace našich autorů zpočátku stavěla k publikování na internetu kriticky, statut dostupnosti na síti na ně tlačil víc a víc. V novém miléniu tak vznikají weby autorů, kteří zde prezentují svou tvorbu. Jsou zakládány blogy, zápisníky a záznamy.²⁶

Na poli časopiseckém vznikly na internetu takové, které pravidelně vydávají a postupem času se staly plnohodnotnou součástí literární kultury. Mezi ty, kterým se to podařilo, patří *Dobrá adresa*, *literatura.cz*, nebo *Wagon*. Některé časopisy, které dosud vycházely v tištěné formě, nově přijaly i formu internetového periodika. Takovým případem je například *Aluze*, která začala online vycházet v roce 2007. Dostupnosti internetu využili i vydavatelé k tomu, aby vzkřísili dříve vydávaná periodika. V roce 2002 se tak objevuje časopis *Divoké víno* a také *Lumír*, který svou činnost končí o rok později.²⁷

²⁵ FIALOVÁ, Alena (ed.). *V souřadnicích mnohosti: česká literatura první dekády jednadvacátého století v souvislostech a interpretacích*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2014, 817 s. Literární řada. ISBN 978-80-200-2410-7, s. 41 – 42.

²⁶ Tamtéž, s. 28.

²⁷ FIALOVÁ, Alena (ed.). *V souřadnicích mnohosti: česká literatura první dekády jednadvacátého století v souvislostech a interpretacích*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2014, 817 s. Literární řada. ISBN 978-80-200-2410-7, s. 28 – 31.

Díky internetu jsou k nalezení kvalitní básně neznámých autorů, ale i básně, které nejsou hodny nijak zvláštní pozornosti. Na síti se objevuje nepřehledné množství veršů těch, kteří se prohlásili za básníky. K tomu také přispívá ten fakt, že poezie není pro nakladatele ani knihkupce dobrým byznysem. Pro autory na internetu neexistuje síť v podobě redaktorů a tak se zde objevují texty různých kvalit. Reagovat na ně je díky internetu snazší a tak se objevuje více či méně reakcí čtenářů. Takovéto kritiky sice nemají nijak velký literární význam, ale autor na ně může reagovat a dostat se se čtenáři do kontaktu. Jedněmi z nejstarších serverů, které tuto možnost nabízí, jsou Písmák a o dva roky mladší Totem.²⁸

1.2.3.2 Veřejná čtení

Napříč republikou se autorská čtení konají v kavárnách, klubech a na jiných tradičních i netradičních místech. Ač se tato čtení netěší velké návštěvnosti, nelze popřít jejich roli v literárním životě. Stejně jako internet, jsou tyto akce pořádány díky malému zájmu nakladatelů a knihkupectví. Tímto se také poezie vrací do své původní podoby, do mluveného slova člověka sdělujícího něco někomu jinému. Jde o daleko intimnější a intenzivnější prožitek, který je publiku nabídnut, než výše zmíněný internet. Jevištní vystoupení je zážitkem, který potřebuje být čas od času okořeněn něčím, co upoutá divákovu pozornost a strohý přednes povznese o něco výš. Autoři tak využívají různých spojení s hudbou, kdy se báseň stává písní (J. H. Krchovský) nebo je hudba pouze doprovodem (Jaroslav E. Frič, Ivan Motýl). Dalším způsobem oživení takových představení je propojení akustické složky a obrazového doprovodu (Jaromír Typl, Tomáš Míka). Záznamy těchto vystoupení jsou poté umístovány na internet nebo se stávají součástí sbírek v podobě CD a DVD.²⁹

Jedním z nejznámějších literárních festivalů je Měsíc autorského čtení, který se od roku 2000 koná v Brně. Tento festival, pořádaný nakladatelstvím Větrné mlýny, je jedním z nejrozsáhlejších ve střední Evropě. Každý červencový večer se během festivalu představí jeden český a jeden zahraniční autor.³⁰

²⁸ Tamtéž, s. 28 – 29.

²⁹ Tamtéž, s. 76.

³⁰ FIALOVÁ, Alena (ed.). *V souřadnicích mnohosti: česká literatura první dekády jednadvacátého století v souvislostech a interpretacích*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2014, 817 s. Literární řada. ISBN 978-80-200-2410-7, s. 76.

1.2.3.3 Slam poetry

Jednou z dalších podob šíření poezie je poetry slam, který vznikl v osmdesátých letech v USA. V Čechách se tento způsob ujal s obráceným názvem „slam poetry“. Průkopníkem slam poetry je u nás Martin Reiner. Tyto přednesy básní jsou pořádány jako soutěže, kde bývají jednotlivá vystoupení hodnocena neodbornou skupinou porotců. Vrcholem je mezinárodní klání. Takový druh prezentace vyžaduje schopnost upoutat pozornost a improvizovat. Show, kterou slammeři na podiu předvádí, zastihuje samotné sdělení básně a sami její aktéři přiznávají, že tyto performance nejsou poezií jako takovou. K tomuto názoru se přiklání i Bohdan Bláhovec, jeden z nejlepších slammerů u nás.³¹

1.3 A co nakladatelství?

V letech předchozích se nakladatelství dělila podle toho, jakou tvorbu vydávala. Fungovala zde nakladatelství oficiální, která na trh přinášela tvorbu povolených autorů. Mimo to však v Čechách fungovala nakladatelství samizdatová a mimo naši zem pak nakladatelství exilová.³²

Tím, že padá rozdělení literatury na oficiální a neoficiální, padá i rozdělení nakladatelství. Léta devadesátá znamenají konec některých tradičních nakladatelství, ale zároveň zrod stovek nových, která však ve většině případů měla krátkou životnost.

V této kapitole blíže představím nakladatelství Host, které vydává *Nejlepší české básně*. Pro lepší představu o důležitosti Hostu jsem se také rozhodla ve zkratce představit některá nakladatelství, se kterými jsme se mohli v letech devadesátých setkat. Po krátkém přehledu těchto nakladatelství jsem se tedy v samostatné kapitole zaměřila to, které je pro tuto práci nejdůležitější.

1.3.1 Nakladatelství po roce 1989

Po listopadu 1989 zažívá česká nakladatelská práce vzestup a devadesátá léta dovolují českým nakladatelstvím postupnou orientaci. Někdejší nakladatelství, jako Lidové

³¹ Tamtéž, s. 77.

³² Více k samizdatové a exilové literatuře je k nalezení například v LEHÁR, Jan. *Česká literatura od počátků k dnešku*. S. 853 – 901.

nakladatelství nebo Melantrich, postupně zanikají. Odeon, který přežil i dobu normalizace, také ukončuje svou činnost a na jeho post se poté dostávají nakladatelství Torst, Argo nebo Volvox Globator. Fungující nakladatelství pak v těchto letech zaměřují svou produkci na určité žánry či skupiny autorů. Kvalitní literaturu vydávají například Host, Pražská imaginace nebo Nakladatelství Lidové noviny.^{33 34}

Československý spisovatel (od roku 1993 Český spisovatel) vydává dříve opomíjené autory (Josef Hiršal, Ivan Klíma, Arnošt Lustig), ale zároveň napomáhá novým objevům, jako je například Michal Viewegh. Nakladatelství Torst se věnuje deníkové a memoárové literatuře, z níž vydává například Ivana Diviše, Ivana Jelínka nebo Josefa Knapa. Svou pozornost ale také věnuje novým talentům, jako je například Ivan Landsmann, a produkci souborných spisů významných autorů (Richard Weiner, Ivan M. Jirous, Ladislav Klíma). Český spisovatel také sehrál důležitou roli na poli literární vědy a estetiky, v nichž nakladatelství vydalo například edici Orientace nebo práce Jindřicha Chaloupeckého, Květoslava Chvatíka a Lubomíra Doležela.³⁵

Z nových nakladatelství se prosadil Torst, který vydával deníky a memoáry (například Ivana Diviše, Ivana Jelínka nebo Josefa Knapa). Torst také realizoval spisy významných autorů a jejich tvorbu se pokusil předvést jako celek (Richard Weiner, Ivan Martin Jirous, Ladislav Klíma). Po roce 1995 přichází Torst s edicí Malá řada kritického myšlení, ve které vychází Jiří Trávniček, Alexandr Stich i Jiří Pechar. Dalšími autory, které Torst po roce 1989 vydával, jsou například Ivan Martin Jirous, Jáchym Topol, Jaromír Typl nebo Petra Hůlová.^{36 37}

Mladé autory nové dekády představuje nakladatelství Mladá fronta. Kromě Michala Ajvaze, Jaromíra Typla a Petra Borkovce vydává i Věru Linhartovou, Jiřího Grušu nebo Sylvii Richterovou, jakožto zástupce náročnější literatury. Zaměření na českou tvorbu zesláblo, ale Mladá fronta i nadále vydává dílo Jiřího Koláře, Karla Šiktance a edici Květy poezie.³⁸

³³ LEHÁR, Jan. *Česká literatura od počátků k dnešku*. 2., dopl. vyd. [i.e. 3. vyd.]. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2008. S. 920.

³⁴ HRUŠKA, Petr a kol. *V souřadnicích volnosti: česká literatura devadesátých let dvacátého století v interpretacích*. 1. vydání. Praha: Academia, 2008. S. 27 – 29.

³⁵ Tamtéž.

³⁶ FIALOVÁ, Alena (ed.). *V souřadnicích mnohosti: česká literatura první dekády jednadvacátého století v souvislostech a interpretacích*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2014, 817 s. Literární řada. ISBN 978-80-200-2410-7, s. 17.

³⁷ HRUŠKA, Petr a kol. *V souřadnicích volnosti: česká literatura devadesátých let dvacátého století v interpretacích*. S. 27 – 29.

³⁸ HRUŠKA, Petr a kol. *V souřadnicích volnosti: česká literatura devadesátých let dvacátého století v interpretacích*. 1. vydání. Praha: Academia, 2008. S. 28.

Na vydávání výhradně české poezie a prózy se zaměřilo nakladatelství Petrov, které vydalo například Lubora Kasala, Pavla Kolmačku nebo Ivana Wernische. Stejným, ale zároveň jiným směrem se vydalo Nakladatelství Lidové noviny, které v edici Česká knižnice vydalo díla českých klasiků. Dalšími nakladatelstvími, která se zaměřila na českou tvorbu klasiků i nováčků byla například Triáda, Vetus Via a Paseka.³⁹

1.3.2 Host

Nakladatelství Host vzniklo v roce 1990 v Brně. Zakladatelem byl Dušan Skála a okruh vydavatelů a redaktorů časopisu *Host*, který se názvem odvolává na meziválečný stejnojmenný časopis a revue *Host do domu*, která vycházela v letech 1954-1970. Časopis *Host* vycházel v samizdatu do roku 1990 jako občasník. Skála získal v roce 1990 živnostenský list a založil tiskárnu. Kromě časopisu začal v omezeném počtu vydávat knižní publikace pod jménem nakladatelství Host. Dušana Skálu v pozici šéfredaktora Hostu vystřídal Igor Fic a nepravidelně i Roman Švanda. V roce 1993 byl založen Spolek přátel vydávání časopisu Host, který se chopil vydávání časopisu. Dva roky poté se redakce časopisu a nakladatelství ujali Miroslav Balašík (šéfredaktor) a Tomáš Reichel (ředitel). První knihy vydali pod hlavičkou Společnosti pro vydávání časopisu Host a později od Skály získali značku Host. V roce 2000 změnilo nakladatelství právní formu a jeho oficiálním názvem se stává Host – vydavatelství s. r. o. V roce 2005 se k Balašíkovi a Reichlovi jako společník přidává Martin Stöhr. V nakladatelství pracovali a pracují například Irena Danielová, Marta Rottová, Eva Sládková, Olga Trávníčková a Jan Němec. Na svazcích nakladatelství Host se také podílí řada externích redaktorů.^{40 41}

První roky nakladatelství Host byla jeho produkce pestrá a nebyla nijak žánrově zaměřená. Jediným měřítkem pro výběr titulů byl vkus nakladatele nebo osobní kontakty a vazby. Kromě jiného se však Host ze začátku věnoval vydávání děl exilových. Prvním exilovým textem, který toto nakladatelství vydalo, byl román Jana Křesadla *Fuga trium*, původně vydaný nakladatelstvím Sixty-Eight Publishers. Druhým

³⁹ Tamtéž.

⁴⁰ Host. *Slovník české literatury* [online]. [cit. 2016-01-15]. Dostupné z: <http://slovníkceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=1691>

⁴¹ DOKOUPIL, Blahoslav (ed.). *Slovník českých literárních časopisů, periodických literárních sborníků a almanachů*. 1. vydání. Brno a Olomouc: Host - Votobia, 2002. ISBN 80-7294-041-4, s. 63 – 64.

zřetelnějším bodem produkce bylo prostředí pražské a brněnské umělecké alternativy. Pod hlavičkou Hostu tak vyšly deníky mima Jiřího Bilbo Reidingera, román Pavla Řezníčka nebo kresby Jana Steklíka.⁴²

Díky iniciativě Igora Fice začíná fungovat Edice Poesie Host, jejímž prvním titulem byl výbor ze sbírek J. H. Krchovského, kterého později následovali K. J. Čapek, Karel Křepelka a Andrej Stankovič. Po dvouleté odmlce se tato edice vrátila a stala se pro nakladatelství jeho profilovou edicí. V tuto dobu (1995) se Host začal již profilovat jako nakladatelství pro soudobou poezii. V Hostu vycházely hlavně tituly od autorů, kteří byli v blízkosti časopisu. Vydáváni byli například Milan Děžinský, Petr Hruška, Pavel Petr, Božena Správcová nebo Bogdan Trojak, kteří byli tehdejší nejmladší básnickou generací. Starší generace byla zastoupena například Karlem Křepelkou, Vítem Slívou nebo Václavem Vokolkem. Silnější generací, kterou Host vydával, byli tehdejší čtyřicátníci, mezi které patřil Lubor Kasal, Roman Szpuk nebo Jan Štolba. Do této generace patřil také, dnes již téměř dvorní autor, J. H. Krchovský. V roce 2004 začíná vycházet Velká řada EPH, která obsahuje výběry a bývá vydávána u příležitosti životních jubileí autorů. V této řadě vyšli kromě Petra Hrušky nebo Bogdana Trojaka také Oldřich Mikulášek, Jiří Kuběna nebo Jiří Pištora. Souborná vydání začal Host vydávat v Edici Díla, v níž vyšel například J. H. Krchovský, Ivan Slavík nebo Karel Křepelka. EPH od roku 2007 postupně nahradila Edice ReX, v níž se kromě ověřených jmen (M. Děžinský, P. Hruška, M. Stöhr) objevují i básníci noví (Ondřej Macura, Inka Machulková). Od roku 2009 Host vydává mimo edice hlavně ročenku *Nejlepší české básně*.^{43 44}

1.4 Český almanach

V této kapitole se práce zabývá charakteristikou pojmu almanach jako takového. Odkud pochází a co vlastně v minulosti znamenal. Pro výklad tohoto pojmu se pro mě cenným zdrojem stala publikace *Slovník literární teorie* od Štěpána Vlašína.

Dalším bodem této kapitoly je pak historie almanachu v Čechách a jaké významné příklady tohoto typu sborníku se u nás vyskytovaly.

⁴² Host. *Slovník české literatury* [online]. [cit. 2016-01-15]. Dostupné z: <http://slovníkceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=1691>

⁴³ Tamtéž.

⁴⁴ FIALOVÁ, Alena (ed.). *V souřadnicích mnohosti: česká literatura první dekády jednadvacátého století v souvislostech a interpretacích*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2014, 817 s. Literární řada. ISBN 978-80-200-2410-7, s. 17.

1.4.1 Pojem almanach

Pojem almanach pochází ze slova „al-manākh“, které je španělsko-arabského původu a znamená kalendář či výpočet. Toto slovo původně označovalo kalendář s astronomickými a astrologickými údaji. Takový kalendář také obsahoval náboženské svátky nebo předpovědi počasí. Almanach byl jednou z prvních tištěných knih a v renesanci se těšil velké oblibě. Od 18. století vycházely almanachy jako kalendáře pravidelně ročně a byly rozšířeny o svátky, trhy, stavy a zábavné texty. Zároveň se začaly objevovat almanachy informativní, politické a literární, které obsahovaly skupinu autorů z jedné generace nebo směru.⁴⁵

Almanach, nebo také sborník, patří mezi neperiodické publikace. Tyto spisy v sobě sdružují tematicky příbuzné stati různých autorů, které jsou spojené v jeden knižní celek. V Čechách se almanachy jako básnické sborníky objevují od národního obrození a koncem 18. století začínají vycházet s označením podle jejich pořadatele (například *Thámův almanach*). Ve většině případů sloužily almanachy jako představení nových autorů, jejichž příspěvky byly v daném almanachu uvedeny. Na tradici almanachů navazují v 19. století například Májovci svým almanachem *Máj*. Ve 20. století se objevuje například *Almanach na rok 1914*.⁴⁶

1.4.2 Almanach v Čechách

V této kapitole bude poukázáno na některé almanachy, které se v Čechách objevily. Jak je zde vidět, almanachy u nás mají dlouhou tradici a objevují se jak prozaické, tak i básnické. Některé z nich se staly váženou součástí české literární kultury.

Od roku 1930 vycházel *Almanach Kmene*, který vydával Klub moderních nakladatelů. Ve 12 svazcích, které vyšly do roku 1937, se objevovaly básně Josefa Hory, Františka Hrubína nebo Josefa Kainara. Mimo to almanach obsahoval články, úvahy a studie. V redakci tohoto almanachu byli Josef Čapek, František Halas, Karel Poláček aj.⁴⁷

⁴⁵ VLAŠÍN, Štěpán. *Slovník literární teorie*. 1. vydání. Praha: Československý spisovatel, 1977. S. 18.

⁴⁶ GOLDMANOVÁ, Anna. Almanach. In: *Arts Lexikon* [online]. 2013 [cit. 2016-01-30]. Dostupné z: <http://artslexikon.cz/index.php/Almanach>

⁴⁷ DOKOUPIL, Blahoslav (ed.). *Slovník českých literárních časopisů, periodických literárních sborníků a almanachů*. 1. vydání. Brno a Olomouc: Host - Votobia, 2002. ISBN 80-7294-041-4, s. 7 – 8.

Básnický almanach si již v předmluvě prvního svazku vydaném v roce 1953 kladl za cíl seznámit české čtenáře s naší poetickou tvorbou. Jednotlivé svazky uspořádali například Lumír Čivrný, František Hrubín a také Milan Kundera. *Básnický almanach* obsahoval nové básně autorů, jako byli Kamil Bednář, Lumír Čivrný, Josef Kainar, Ludvík a Milan Kunderovi, nebo také Karel Šiktanc a Jiří Šotola. Počet autorů zde uvedených a vždy zastoupených jednou ukázkou se postupem času zvyšoval. Almanach se stal věcí prestižní a vydával se ve velmi vysokých nákladech. V básních se objevovala témata budování socialismu, odraz světové války, ale i témata intimní, přírodní a motiv rodného kraje.⁴⁸

V padesátých letech 20. století se u nás objevila skupina takzvaných „květnáků.“ Šlo o literární skupinu kolem časopisu *Květen*, kteří se věnovali tzv. poezii všedního dne. Okruh těchto autorů také vydal *Almanach Květen* s podtitulem *Sborník mladé české literatury* (1957), který obsahuje jak poezii tak i prózu od autorů jako Pavel Kohout nebo Jana Otčenášková. Druhý *Almanach Květen* s podtitulem *Hlubší než smrt* (1958) obsahoval poezii nejen domácích autorů (Ludvík Kundera, Karel Šiktanc, Jiří Šotola), ale i překlady básní bulharských, jugoslávských, maďarských, východoněmeckých a jiných.⁴⁹

V letech 1963 – 1964 vyšly dva svazky *Almanachu mladých*, který byl pojmenován po sbírce Františka Halase. *Almanach mladých* představoval začínající autory, kteří nebyli spojeni žádným programem, ale spíše podobným „generačním pocitem“. První díl obsahoval básně Jiřího Červenky, Fanyrna Krši, Ladislava Slívy či Vladimíra Vlčka. V druhém svazku se objevují jména jako Miloslav Mrazík nebo Zdena Zábranská.⁵⁰

V letech 1990 – 1992 vycházel *Almanach autorů*, který měl podle vedoucího redaktora Petra Cincibucha nabízet výběr z tvorby domácích spisovatelů. Všechna čtyři čísla obsahovala tvorbu prozaickou i básnickou od autorů, kteří do roku 1989 nesměli oficiálně publikovat. Mezi básníky, kteří v *Almanachu autorů* byli představeni, patřili Ivan Blatný, Karel Šiktanc nebo Ivan Wernisch. Prozaické ukázky obsahovaly texty Václava Havla, Ivana Klímy, Milana Kundery a Josefa Škvoreckého. Součástí almanachu byla také rubrika Divoké víno (odkazující ke stejnojmennému časopisu z 60.

⁴⁸ Tamtéž, s. 19- 20.

⁴⁹ Květen. *Slovník české literatury* [online]. [cit. 2016-06-05]. Dostupné z: <http://slovníkceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=132&hl=almanach+květen+>

⁵⁰ DOKOUPIL, Blahoslav (ed.). *Slovník českých literárních časopisů, periodických literárních sborníků a almanachů*. 1. vydání. Brno a Olomouc: Host - Votobia, 2002. ISBN 80-7294-041-4, s. 256.

let), která představovala mladé autory jako Jiřího Formana, Jiřího Staňka nebo Věru Vamplovou. Petr Cincibuch a další členové redakce (Petr Prouza a Václav Dušek) byli iniciátory vzniku Klubu českých spisovatelů.⁵¹

1.5 The Best American Poetry

V předmluvách i člancích o almanachu *Nejlepší české básně* se dozvídáme, že jako předloha k jejich vypracování posloužila publikace *The Best American Poetry*. O jakou knihu se jedná, jak vznikala a kdo se na ní podílel, bude uvedeno v této kapitole, která si klade za cíl tuto publikaci ve zkratce představit.

„Nejlepší americká poezie“ (v originále tedy *The Best American Poetry*) začala vycházet v roce 1988 na podnět básníka Davida Lehmana v nakladatelství Scribner. Již od svého počátku si za cíl pokládá přitáhnout pozornost čtenářů k současné básnické tvorbě. Tato antologie se měla stát pro běžné čtenáře přístupnou a zároveň měla být schopna plně reprezentovat současnou americkou poezii. Už na svém počátku se v ní objevovali jak známí básníci, tak úplní básničtí nováčci.⁵²

Jeden daný básník vybere nejlepší tvorbu za rok předchozí a tento výběr předá hostujícímu editorovi, na němž je konečný výběr básní. Za pomoci asistentů vybírá básník díla uveřejněná v časopisech a jiných periodikách, ale i v jednotlivých básnických sbírkách. Zároveň od prvního čísla platí pravidlo, že od jednoho básníka se v knize nesmí objevit více než tři básně. Současně jsou tito básníci uvedeni v krátkých medailoncích, o jejichž doplnění jsou žádáni. Do vybraných básní se nemohou dostat ty, které byly do angličtiny pouze přeloženy, ale mohou do něho být zahrnuty básně psané v angličtině od neamerických autorů, kteří se podílejí na literárním životě v USA. Již v prvním čísle se tak objevil například Paul Muldoon (původem se Severního Irsku), který se později stal i hostujícím editorem.⁵³

Antologie *The Best American Poetry* se stala v USA velmi populární a pro autory se uvedení v ní stává poctou. Zároveň se jedná o jedinou antologii, která reflektuje poezii v tak brzkém časovém odstupu. I když bylo antologii vytýkáno

⁵¹ Tamtéž, s. 1.

⁵² DĚŽÍNSKÝ, Milan. Nejlepší americká poezie. In *Host*, 2008, č. 10, s. 63.

⁵³ DĚŽÍNSKÝ, Milan. Nejlepší americká poezie. In *Host*, 2008, č. 10, s. 63.

pomíjení experimentálního básnictví a malá pestrost výběru, i tak se stala důležitou součástí současné americké literární kultury.⁵⁴

⁵⁴ Tamtéž.

2 *Nejlepší české básně*

Ročenka *Nejlepší české básně*, inspirovaná americkou antologií *The Best American Poetry*, si již od svého počátku klade za cíl ukázat, že s poezií to u nás není až tak špatné, jak někteří tvrdí. Za poslední roky slyšíme, že poezie již byla, nikdo ji netvoří a nikdo nečte. Zároveň někteří míní, že současná poezie je v krizi. V krizi, o které literáti mluví, ale s návrhem na její řešení nepřichází. Avšak stejného názoru není nakladatelství Host, které se rozhodlo tuto ročenku vydávat a dokázat tím, že je poezie stále aktuální a není ničím, co spadá pouze do dob minulých.

U americké antologie se Host neinspiroval pouze samotnou ideou, ale i způsobem, jakým jsou básně vybírány. Každý ročník *Nejlepších českých básní* má svého arbitra a svého editora. Pro post editora je každoročně zvolen literární kritik, který sestavuje širší okruh básní, jež jsou dle jeho názoru hodny toho, být v této knize otištěny. Po splnění svého úkolu předává editor tento okruh básní arbitrovi a na něm je poslední výběr básní, které se do *Nejlepších českých básní* skutečně dostanou. V roli arbitra pak každoročně nacházíme významného českého básníka.

Básně, které jsou v této ročence uveřejněny, nachází editoři nejen ve sbírkách autorů, ale i na internetu nebo v časopisech. Díky tomu, že se výběr nevztahuje pouze na knižně vydaná díla, dostávají se do *Nejlepších českých básní* i autoři, jejichž tvorba není příliš známá. Tento almanach se tak stává nejen ozdobou v tvorbě autorů známých, ale pro nováčky může znamenat zlom v jejich tvorbě.

2.1 Nejlepší české básně 2009

Nejlepší české básně 2009 je první publikací nového projektu nakladatelství Host. Tato 136 stránková kniha čítá 36 básní, které by již podle názvu samotného projektu, měly být tím nejlepším, co se na poli poezie v daném roce událo.

Arbitrem prvního ročníku se stal básník Karel Šiktanc, který se v úvodu knihy vyjadřuje k onomu úkolu, najít básnická Nej za poslední rok. I když se zpočátku zdráhal, výzvu od nakladatelství Host přijal. Zároveň ale editora již na začátku poprosil, aby mu básně předkládal bez uvedení jejich autora. Tento koncept, založený na tom, že známé i neznámé jméno může ovlivnit přístup k dané básni, a proto je částečně zamlčeno, udrželo nakladatelství i v samotné publikaci. V *Nejlepších českých básních 2009* se tak objevují básně pouze s číselným označením, díky kterému si čtenář může na konci knihy autora vyhledat. Šiktanc se také v úvodu vyslovuje k samotnému označení Nej, na které nevěří a název knihy by tak uzavřel do uvozovek. Podle jeho názoru jsou knihy a umění nanejvýš tak nejčtenější či nejoblíbenější, ale jejich postavení na pomyslné stupně vítězů a dalších je nesmysl. Právě proto hovoří o tom, že vybíral pouze básně dobré, které jeho i editora zaujaly a kniha se tak stává projevem subjektivního názoru dvou jedinců.⁵⁵

Editorem prvního ročníku se stal literární kritik a historik Karel Piorecký, který dostal na konci knihy prostor k doslovu. V něm se nejen pozastavuje nad projevem amerického prezidenta Baracka Obamy, ve kterém prohlásil, že Češi vedli revoluci v poezii, ale zároveň se vyjadřuje k označení „krize poezie“. Na několika stránkách této eseje se Piorecký vyjadřuje k autorům, kteří se v tomto ročníku vyskytují. Hovoří o debutantech roku 2009 a vyjadřuje se k jejich titulům, ale i titulům autorů známějších. V závěru své eseje pak vyslovuje pozitivní myšlenku o současné české poezii, která je podle jeho slov dost silná na to, aby obstála po literárně estetické stránce a bez problému dokázala se čtenáři komunikovat o současných problémech.⁵⁶

V prvním ročníku se objevuje 36 básní, které editor a arbitr společnými silami vybrali. Mezi autory těchto básní se vyskytují kromě nováčků, kterým se budeme věnovat, i známí autoři. Již v úvodu knihy se objevují básně od Violy Fischerové nebo Petra Hrušky. Na dalších stránkách se objevuje tvorba Ivana Martina Jirouse, Bohumily

⁵⁵ ŠIKTANC, Karel (ed.) a Karel PIORECKÝ (ed.). *Nejlepší české básně 2009*. 1. vyd. Brno: Host, 2009, 131 s. ISBN 9788072943357, s. 7-9.

⁵⁶ Tamtéž, s. 111-126.

Grögerové nebo Ireny Douskové. V závěru knihy se pak setkáváme s básněmi od Inky Machulkové nebo Jaromíra Typlta. Podíváme-li se na tento výčet jmen je patrné, že se díky subjektivnímu výběru Šiktance a Pioreckého v knize objeví zajímaví debutanti.

Ohlasy, kterých se *Nejlepší české básně 2009* dočkaly, byly v konečném součtu dobré. „*Publikované verše jsou až na pár výjimek skutečně dobré a mnohé z nich spolu až překvapivě souzní – v tom se jasně odráží vkus editorů. Pokud tu vzniká nová tradice a jestliže se tandem uspořádávajících má opravdu s každým ročníkem měnit (jak naznačuje v předmluvě Karel Šiktanc), pak bude napínavé sledovat, jak se proměňuje tvář, tempo i temperament edice,*“ reagovala na nový projekt Simona Martínkové-Rackové. Ve svém článku o *Nejlepších českých básních 2009* se dotkla i již mnohokrát zmiňovaného pojmu krize poezie. „*Česká poezie se ale evidentně nachází v povzbudivé situaci. Stalo se už součástí bontonu mluvit o krizi prakticky ve všech oblastech, u loňské poezie si to však ani při nejhorší vůli nemůžeme dovolit. Zvláště pokud budeme následovat dvojici editorů a zahrneme do loňské „ročenky“ i pořádný kus roku 2008.*“⁵⁷

Na základě Pioreckého doslovu jsem učinila výběr několika autorů, které jsou v něm zmíněni. V krátkých medailoncích se pokusím o představení jejich tvorby.

2.1.1 Ondřej Macura

Absolvent bohemistiky a slavistiky na Univerzitě Karlově v Praze a v současné době učitel na střední škole Ondřej Macura (nar. 1980) je v almanachu *Nejlepší české básně* zastoupen básní *První romantická variace na lermontovské téma*. Tato báseň byla vybrána ze sbírky *Žaltář* (2008). Macura publikuje odborné stati i poezii v časopisech *Tvar*, *A2* nebo *Dobrá adresa*, a také ve sbornících (například *Cestou* z roku 2004). Mimo to se také účastní autorských čtení pražského Literárního salonu Terezy Riedlbauchové. V roce 2007 vyšla jeho sbírka *Indicie* a v roce 2009 próza *Netopyři*. Čtyři roky po zahrnutí jeho básně do *Nejlepších českých básní 2009* vydal sbírku *Sklo*. Jeho básně byly ke slyšení na autorských čteních a festivalech (například České doteky hudby).^{58 59}

⁵⁷ MARTÍNKOVÁ-RACKOVÁ, Simona. Krize poezie? Nikoliv. *A2* [online]. 2010, (4) [cit. 2016-04-13]. Dostupné z: <http://www.advojka.cz/archiv/2010/4/krize-poezie-nikoliv>

⁵⁸ ŠIKTANC, Karel (ed.) a Karel PIORECKÝ (ed.). *Nejlepší české básně 2009*. 1. vyd. Brno: Host, 2009, 131 s. ISBN 9788072943357, s. 101.

⁵⁹ *Knihazlín* [online]. [cit. 2016-04-25]. Dostupné z: <http://www.knihazlin.cz/autori/ondrej-macura>.

K Macurově prvotině *Indicie* se v recenzi pro časopis *Tvar* vyjádřil Jan Štolba „Zručný, obeznaný a ambiciózní, jehož stylově rozbrázděná, ‚slepencovitá‘ poetika přitahovala i zneklidňovala, byla s to vstřebat lecjakou přetaženost či až školáckost, aby v úhrnu působila specifickým ‚přezrálé nedozrálým‘ kouzlem.“⁶⁰ V této recenzi, která se věnuje sbírce *Žaltář*, si Štolba na Macurovi cení nejen citu pro jazyk, ale také Macurovy sebereflexe. „Kdo slovy vládne takto aforisticky lehce, musí do svého psaní mísit povinnou dávku (sebe)ironie. Zároveň však Macura slova a verbální vyjádření sympaticky nepřeceňuje, je zdravým, zkoumavým každodenním skeptikem – nepřeceňujícím ani vlastní skepsi.“⁶¹ Skeptického pohledu na vlastní tvorbu si u Macury cení i jiní „Macura jako by ve svých básních neustále balancoval mezi textovou a metatextovou rovinou sdělení – na jednu na stranu je na mnoha místech poplatný své předloze (a zůstává tak na rovině textu); na straně druhé se rozhodně neštítí podívat na svou báseň se skeptickým odstupem a ironizující poznámkou shodit celou její velevážnou dikci. Právě tento neustále tušený podvratný hlásek je to, co dělá Macuru Macurou – a tím, co činí Macurovu poetiku živoucí.“⁶²

Prozatím poslední Macurovou sbírkou je *Sklo* z roku 2013. Na otázku, zda-li můžeme vidět u tohoto autora posun od roku 2009, částečně odpovídá recenze Jany Sieberové, která vyšla v časopise *Psí víno*. „Nová Macurova sbírka je pro mě zklamáním. Je jí zcela cizí spontaneita a živoucnost *Indicií*, chybí jí i ironizující já, které dominovalo deníkově laděnému *Žaltáři*. Macura je ve *Skle* nepochybně způsobilější a vybranější než v předešlých sbírkách, avšak ve výsledku jsou jeho texty nepříjemně sterilní – opakují motivy a obrazy, ale většinou se k nim nepřidává nic, co by současnému čtenáři stálo za přečtení. Macura jako by do velké míry ztratil onen produktivní nadhled nad vlastním textem – zatímco ještě v *Indicích* a *Žaltáři* se nad tradičním básnickým arsenálem dokázal i pousmát („zeptal se hospodské, kdo je autorem toho / nápisu na záchodě nad umyvadlem. / Já, řekla. / Tak to jste básnická duše [...] To je hexametr, řekls, takhle pěkných je / i u Homéra málo“ – *Indicie*, s. 49), ve *Skle* ho na mnoha místech mechanicky přejímá.“⁶³ Sieberové, jak se zdá, ve sbírce *Sklo* chybí Macurova sebeironie a nadhled, které ovšem nepostrádala u sbírek

⁶⁰ ŠTOLBA, Jan. *Macura, Ondřej: Žaltář. Tvar* [online]. 2008, (17) [cit. 2016-04-27]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/23371/macura-ondrej-zaltar>

⁶¹ Tamtéž.

⁶² SIEBEROVÁ, Jana. *Vyleštit sklo – Roztříštit poezii. Psí víno* [online]. Klub přátel Psího vína, 2013 [cit. 2016-04-27]. Dostupné z: <http://www.psivino.cz/?p=1773>

⁶³ Tamtéž.

předchozích. S dosavadní tvorbou operuje i Jakub Řehák⁶⁴, který říká, že „*Oproti dobrodružnému pátrání po halucinačních vrstvách jazyka, které jsme s autorem sledovali v debutových Indiciích či pitoreskní, třaskavé ironii Žaltáře se básně v Macurově třetí knize na první pohled jeví jako klidnější, méně vzrušivé či expresivní, ale to je pouze povrchový dojem,*“ a u Macury vidí „*stále jistější a vypsanější větu. Básník mistrně pracuje s prodlužováním, rytmikou a vůbec pulsací verše. Někdy mu stačí na konci básně zdůraznit pouhá dvě slova, jindy zas vynechat řádek mezi verši. To vše přispívá k přitažlivému napětí, kterým čtenáře vábí, a vábení, jak se ukáže za chvíli je nervovým centrem jeho nové knihy.*“ V závěru svého článku ale přiznává, že mu v poslední sbírce cosi chybí a vyjadřuje otazníky nad další Macurovou sbírkou. „*Vábení je Macurovou metaforou celého básnictví. Básník vábí, protože nemůže jinak, ale v jeho životě to má značné následky. Nicméně na příkladu Vábení, skladby jinak velmi precizně komponované, jsem si uvědomil, že mi ve Skle přeci jen cosi chybí. Možná výraznější zlom, tvrdší střet s vlastním světem. Napadlo mne, zda ve své nové knize není Ondřej Macura až příliš okouzlený magnetizujícím vábením. Kniha výborně diagnostikuje životní stav bilancujícího autora, který skepsi post třicátnického věku vyjadřuje s elegancí, ale už se nevydává dál. Kam ústí jeho vábení? Jaké má příčiny a zdroje? Tyto otázky bude muset formulovat Macurova příští sbírka.*“⁶⁵

2.1.2 Radek Malý

Prvním v seznamu debutantů z let předchozích je jméno Radka Malého, který je v almanachu zastoupen básní *Prší a Češi opouštějí kempy*⁶⁶. Radek Malý (nar. 1977) je nejen básníkem, ale také překladatelem a autorem knih pro děti. Po sbírkách *Lunovis* (2001), *Vraní zpěvy* (2002) a *Větrní* (2005) vydal v roce 2008 sbírku *Malá tma*, za niž byl oceněn Výroční cenou Nadace Českého literárního fondu. *Malá tma* je konkrétně v doslovu Pioreckého označována za vzácnost v současné české poezii. Ve své sbírce Malý dokazuje, jak dobře umí ovládat český jazyk a jakých jazykových her je s ním schopen. Básně v této sbírce jsou plné nejen kontrastů barevných, ale i kontrastu čistého

⁶⁴ ŘEHÁK, Jakub. Básnické vábení Ondřeje Macury. *Český rozhlas Vltava* [online]. 2013 [cit. 2016-04-27]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/mozaika/literatura/_zprava/basnicke-vabeni-ondreje-macury--1264433

⁶⁵ Tamtéž.

⁶⁶ Báseň byla vybrána ze sbírky *Malá tma*, Brno, Host 2008, s. 35.

lyrického jazyka a motivu současného světa, ke kterému se takto čistá lyrika určitým způsobem nehodí.^{67 68}

Za první sbírku *Lunovis* byl Malý nominován v roce 2002 na cenu Magnesia Litera jako Objev roku. Básnická sbírka *Vraní zpěvy* vynesla o rok později Malému Cenu Jiřího Ortena. Ceny Magnesia Litera za poezii se dočkal v roce 2006, kdy mu ji vynesla sbírka *Větrní*. O dva roky déle vychází sbírka *Malá tma*, o které bylo hovořeno v předchozím odstavci. V roce 2012 vydal Malý sbírku *Světloplaši* a v roce 2015 sbírku *Všehomír*. Přihlédneme-li k rokům, kdy byly Malého sbírky vydány, je patrné, že po účasti v *Nejlepších českých básních*, se jeho tvorba nepozastavila a básnické sbírky vydává dál.⁶⁹

Ke sbírce *Malá tma* se již v roce 2008 vyjádřil Karel Piorecký takto: „*Sbírku Radka Malého se hned zpočátku odvážím označit za básnickou událost roku 2008. Kombinace virtuózního zvládnutí básnického řemesla, nadhledu, (sebe)ironie a citlivosti i kritičnost vůči světu, v němž žijeme, a jazyku, jímž mluvíme a myslíme, činí z Malé tmy vzácnost – alespoň v kontextu české poezie posledních let. Malý se rozmáchl k velkému tématu – a je potřeba ocenit nejen jeho odvahu, ale i vysokou kvalitu výsledku, k němuž se dobral. Evropský básník z Olomouce.*“⁷⁰ Karel Piorecký však není jediným, kdo na tvorbu Radka Malého pěl chválu. K jeho sbírce pro děti *Kam až smí smích* se vyjádřila Milena Šubrťová „*Malý je bezesporu talentovaným básníkem, který dokáže proniknout i do temnějších zákoutí dětské duše – k dětským strachům, tajným přáním, nepřiznaným pocitům.(...) Zároveň se představuje i jako autor, který umí těžit z bohatství mateřského jazyka a invenčně si s ním pohrávat.*“⁷¹ Podobného ražení byly ohlasy i ostatních autorů, kritiků či recenzentů na Malého tvorbu před rokem 2009.

Po účasti v *Nejlepších českých básních 2009* vydal Malý další dvě sbírky. Ke sbírce *Světloplaši* z roku 2012 se vyjádřila pozitivně Olga Stehlíková, která ve své recenzi napsala že „*Světloplaši je dozajista soubor, který bude aspirovat na jednu z cen za poezii letošního roku. Je totiž, odstříhneme-li se od přívěsku Jiných básní, formálně*

⁶⁷ KOŠINSKÁ, Eva: *Malý, Radek: Malá tma. iLiteratura* [online]. [cit. 2016-04-02]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/23689/maly-radek-mala-tma>

⁶⁸ ŠIKTANC, Karel (ed.) a Karel PIORECKÝ (ed.). *Nejlepší české básně 2009*. 1. vyd. Brno: Host, 2009, 131 s. ISBN 9788072943357, s. 119.

⁶⁹ Radek Malý. *CzechLit* [online]. [cit. 2016-04-02]. Dostupné z: <http://www.czechlit.cz/cz/autor/radek-maly-cz/>

⁷⁰ PIORECKÝ, Karel: *Evropský básník z Olomouce*, In *Tvar*, 2009, č. 6, s. 21.

⁷¹ ŠUBRTOVÁ, Milena: *Malý, Radek: Kam až smí smích, iLiteratura.cz* [online]. [cit. 2016-04-02]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/25893/maly-radek-kam-az-smi-smich>

téměř dokonalý. Tvarová vytríbenost je něco, co české básnické obci významně scházelo. Světloplaši svou precizností zaplňují tuto mezeru suverénně.“⁷²

Po přečtení, prostudování a poskládání reakcí na Malého tvorbu dohromady je patrné, proč byl v doslovu označen za nejsilnějšího debutanta. Byť tvořil a překládal ještě před účastí v almanachu, básně v něm umístěná pochází z knihy *Malá tma*, za niž byl Malý oceněn. Již to značí, že výběrem Malého básně do almanachu nešlápli jeho editoři vedle.

2.1.3 Petra Rosette

Petra Rosette (nar. 1963), vlastním jménem Petra Růžičková, vystudovala sociální vědy na Univerzitě Karlově v Praze. Již po studiu ze začala aktivně věnovat fotografování. Fotila nejen pro česká periodika a vystavovala například v USA nebo Německu. Svou fotografickou tvorbu vydala knižně jako cyklus *Pevnost* (2003). Pod pseudonymem vydala své básně v časopisech *Logos*, *Prostor* nebo *Weles*. Její první sbírka *Dovnitř obrácené oko* vyšla v roce 2009.⁷³

Určité spojnice mezi prací fotografky a názvem knihy si povšiml Josef Straka. „Už název knihy je velmi výstižný: autorka mnohokrát zdůrazňuje zrak, pohled, ale ten není věnován krajině, ale pohledu do sebe sama... Básniřka nezastírá své výtvarné, fotografické vidění, spíše však jen tušený detail, nic přeborného. Spíše je cítit její zkušenost pozorování, která se převrací ve slovo, ale přesto se někdy vrací k vlastním fotografiím.“⁷⁴ Vlivu, který na básně Rosettino fotografování má, si všiml i Jan Štolba. „A protože pod pseudonymem Petra Rosette se skrývá zkušená umělecká fotografka, je tu i několik chýrných, velebně smutných černobílých krajin.“⁷⁵ V dalších řádcích Štolbova článku se však chvála nikterak nepěje. „...Rosettina pětiverší se jako celek paradoxně zdají až moc upovídáná. Příliš se tu rozumuje, méně už se čeká na to, co mysl sama vyjeví, co v ní vytane bez pomoci velkých slov a důsažných vidin...Tady jako by se Petra Rosette stále znovu rozbíhala a opakovaně zaplétala do starých známých

⁷² STEHLÍKOVÁ, Olga: *Malý, Radek: Světloplaši*, iLiteratura.cz [online]. [cit. 2016-04-02]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/31227/maly-radek-svetloplasi>

⁷³ ŠIKTANC, Karel (ed.) a Karel PIORECKÝ (ed.). *Nejlepší české básně 2009*. 1. vyd. Brno: Host, 2009, 131 s. ISBN 9788072943357, s. 104.

⁷⁴ STRAKA, Josef.: *Obracet oči dovnitř. A tempo revue* [online]. 2010 [cit. 2016-04-27]. Dostupné z: [http://atemporevue.janfila.com/?go=recenze&det=100114-rosette-dovnitř-obracene_oko\(straka\)&show=1](http://atemporevue.janfila.com/?go=recenze&det=100114-rosette-dovnitř-obracene_oko(straka)&show=1)

⁷⁵ ŠTOLBA, Jan. *Rozpomeň se, proč jsi tady - literární zápisník. A2* [online]. 2009, (17) [cit. 2016-05-10]. Dostupné z: <http://www.advojka.cz/archiv/2009/17/rozpomen-se-proc-jsi-tady-literarni-zapisnik>

klišé. *Ne a ne připadnout na nehledanou představu, schopnou stát se obrtlíkem celé miniaturny. Myšlení se ujímá slova až tam, kde klišé vyklízí pole.*⁷⁶ Sama Petra Rosette přiznává, že poezie je pro ni samotnou nedílnou součástí umění, ale každodenního života. Poezii psané se začala věnovat již pár let před vydáním své prvotiny, ale první pokusy ji odradily, proto od ní na pár let upustila. Po několikaleté pauze se k ní vrátila a napsala *Dovnitř obrácené oko*.⁷⁷

Před rokem 2009 se v knižní tvorbě Petry Rosette objevuje kniha *Pevnost – Kamenná hvězda Terezín* (2003) a kniha básní Jana Suka *Tajná schodiště* (2006), která je doplněna právě jejími fotografiemi. V roce 2010 Rosette vydala pod svým příjmením Růžičková knihu *Psáno na obrazy hřbitovů*, která stejně jako *Tajná schodiště* kombinuje fotografii a poezii. Při pohledu na její knižní tvorbu si lze povšimnout, že knihy fotografií vydává pod svým pravým jménem, kdežto *Dovnitř obrácené oko* vyšlo pod pseudonymem. Při shrnutí tvorby této autorky lze dojít k závěru, že po vydání básnické sbírky pravděpodobně přeci jen upřednostnila fotografii. Po roce 2009 a její básnické prvotině totiž nenajdeme sbírku další, kterou by napsala. Petra Rosette tak zřejmě zůstane fotografkou Petrou Růžičkovou.⁷⁸

2.1.4 Jan Těsnohlídek ml.

Jan Těsnohlídek ml. (nar. 1987) debutoval v roce 2009 sbírkou *Násilí bez předsudků*, která byla přiložena k červnovému číslu časopisu *Psí víno*. Tento mladý autor vystudoval gymnázium K. V. Raise v Hlinsku a krátce studoval na Filozofické fakultě UK. Již v roce 2005 obdržel svou první cenu, Ortenovu Kutnou Horu, kde triumfoval ještě další tři roky za sebou. Za svoji debutovou sbírku *Násilí bez předsudků* byl oceněn Cenou Jiřího Ortena. V roce 2011 vydal druhou sbírku *Rakovina* a o rok později svou prozaickou prvotinu *ADA*. V roce 2013 vyšla jeho třetí sbírka *Ještě je co ztratit*.⁷⁹

Kromě účasti na mezinárodních literárních festivalech na Slovensku a v Holandsku, cestoval Těsnohlídek i na stipendijní pobyty do Finska či Polska. Jeho

⁷⁶ ŠTOLBA, Jan. *Rozpomeň se, proč jsi tady - literární zápisník*. A2 [online]. 2009, (17) [cit. 2016-05-10]. Dostupné z: <http://www.advojka.cz/archiv/2009/17/rozpomen-se-proc-jsi-tady-literarni-zapisnik>

⁷⁷ Fotografie a básně - jak se doplňují a inspirují. *Český rozhlas* [online]. [cit. 2016-05-10]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/mozaika/literatura/_zprava/fotografie-a-basne-jak-se-doplnuji-a-inspiruji--639945

⁷⁸ Petra Růžičková. *Databáze knih* [online]. [cit. 2016-05-10]. Dostupné z:

<http://www.databazeknih.cz/search?q=petra+rosette&hledat=&stranka=search>

⁷⁹ Jan Těsnohlídek ml.: *Jan Těsnohlídek ml. CV (CZ / EN / PL)* [online]. [cit. 2016-04-12]. Dostupné z: <http://tesnohlidek.blogspot.co.ke/search/label/Jan%20Těsnohlídek%20ml.%20CV%20%28CZ%20%2F%20EN%20%2F%20PL%29>

básně byly otištěny v českých i zahraničních časopisech a antologiích (v angličtině, němčině, polštině, slovinštině, aj.). Od roku 2008 pracoval po tři roky jako zástupce šéfredaktora časopisu *Psí víno*, poté začal fungovat jako porotce v soutěži Ortenova Kutná Hora. Je také členem Klubu pražských spisovatelů a od roku 2012 členem PEN klubu. Redakčně připravil knihy pro nakladatelství Petr Štengl a JT's nakladatelství, které založil.⁸⁰

V *Nejlepších českých básních 2009* je Jan Těsnohlídek zastoupen básní *To nejvíc nejhezčí z podzimu*, která byla publikována na webu *almanachwagon.cz*. O čtyři roky později se v tomto almanachu objevuje znovu s básní *rekvizity*, která pochází ze sbírky *Ještě není co ztratit*. Z autora publikujícího na internetu se Těsnohlídek velmi rychle stal básníkem vydávajícím sbírky. V rozhovoru pro Literární noviny⁸¹ uvedl „*Dneska na internetu víc lidí píše, než čte. Čtou si nanejvýš své věci navzájem, ale knížku nevezmou do ruky, natož aby si ji koupili. Ani je většinou nezajímají literární časopisy, včetně možnosti publikovat v nich. Ale je potřeba si uvědomit, že v dnešní době začíná publikovat na internetu každý.*“ Jeho tvorba však nebyla omezena pouze na prostor internetu. „*V době, kdy jsem ještě publikoval jenom na internetu, jsme s kamarádkou uspořádali čtení v jednom sklepě na Žižkově a pozvali tam Jitku Srbovou, která přivedla Petra Štengla,*“ prozradil ve stejném rozhovoru. Díky tomuto čtení a několika otištěným básním v časopisu *Tvar* se Těsnohlídek dostal do kontaktu s Petrem Štenglem a začal spolupráci s časopisem *Psí víno*.⁸²

V jedné z recenzí⁸³ na *Násilí bez předsudků* se objevuje názor, že „*Vnější znaky Těsnohlídkových textů (relativizování, paradoxy, slovní agitky, prořídle punkové sdělování) zkrátka poukazují na již zmiňovanou středoproudovou kvalitu básnického debutu...Dobré cool drama by z toho bylo. Dobrý slam by z toho vzešel. Dobrá novela? Snad.*“ Slam poetry bychom u však u Těsnohlídka hledali marně. Sám tuto formu prezentace nevyužívá, občas nějaké vystoupení shlédne, ale za fanouška tohoto způsobu prezentace se nepovažuje. „*Nebaví mě. Většina slamerů si zaplatí pár stovek, aby se mohla předvádět na pódiu, spousta z nich má nějakou psychickou potíže nebo sklony k exhibicionismu. Navrch jsou to stále titíž lidé, takže celá slam poetry se u nás dost*

⁸⁰ Tamtéž.

⁸¹ PROBST, Vojtěch.: *Jan Těsnohlídek ml.: Koupit brýle a poplatit dluhy*. In: *Literární noviny* [online]. 2010 [cit. 2016-04-12]. Dostupné z: <http://literarky.cz/politika/rozhovory/2617-koupit-bryle-a-poplatit-dluhy>

⁸² Tamtéž.

⁸³ KAPRÁLOVÁ, Dora.: *Tohle má být hlas mladé generace? Kniha, která získala Cenu Jiřího Ortena*. In: *IDnes.cz* [online]. 2010 [cit. 2016-04-13]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/tohle-ma-byt-hlas-mlade-generace-kniha-ktera-ziskala-cenu-jiriho-ortena-1zp-/zpr_archiv.aspx?c=A100524_105214_kavarna_chu

rychle vyčerpala. Občas jsem se styděl za to, že sedím v hledišti a poslouchám to. Velkou výjimkou a člověkem, který z ČR ve slamu opravdu něco znamená, je Bohdan Bláhovec. Jeho slam má drive a pokaždé mě dostane.“⁸⁴

Kritička Dora Kaprálová se ve své recenzi⁸⁵ na Těsnohlídkův debut vyjádřila o jeho prvotině slovy „Žádný propad, žádný zázrak...Těsnohlídek básník není tedy objevem ve smyslu jazykového mága, nýbrž – pokud to není hloupé takto zgeneralizovat – slušným středoproudým zástupcem své básnické generace, něco jako Jára Rudiš české poezie.“ Po *Násilí bez předsudků*, knize označované jako generační zpověď, druhé sbírce a prozaické prvotině, vydal Těsnohlídek svou prozatím poslední sbírku, která se dočkala pozitivnějšího přijetí než ta první. „Ohraná obhajoba, že ‚v jednoduchosti je síla‘, u nové sbírky platí. Nutno dodat, že konečně platí. Těsnohlídkovo pro mě osobně největší minus se pomalu mění v jeho plus...Ztratit Jana Těsnohlídka z pole české literatury by přitom byla škoda. Je to autor, který přiznává, že nerad čte poezii, a který píše hlavně pro lidi, co básně běžně nečtou. Když si tohle uvědomí i náročnější čtenáři, Těsnohlídkovu zlepšující se tvorbu ocení.“⁸⁶

⁸⁴ PROBST, Vojtěch.: *Jan Těsnohlídek ml.: Koupit brýle a poplatit dluhy*. In: *Literární noviny* [online]. 2010 [cit. 2016-04-12]. Dostupné z: <http://literarky.cz/politika/rozhovory/2617-koupit-bryle-a-poplatit-dluhy>

⁸⁵ KAPRÁLOVÁ, Dora.: *Tohle má být hlas mladé generace? Kniha, která získala Cenu Jiřího Orteny*. In: *IDnes.cz* [online]. 2010 [cit. 2016-04-13]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/tohle-ma-byt-hlas-mlade-generace-kniha-ktera-ziskala-cenu-jiriho-ortena-1zp-/zpr_archiv.aspx?c=A100524_105214_kavarna_chu

⁸⁶ ZBOŘIL, Jonáš.: *Pokornější Těsnohlídek píše lépe*. In: *Radio Wave* [online]. 2013 [cit. 2016-04-13]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/radiowave/waveculture/_zprava/1277181

2.1.5 Ohlédnutí za prvním ročníkem

Kromě výše zmíněných autorů se v doslovu Karla Pioreckého objevují slova chvály na Ondřeje Hanuse, Jakuba Bělana, Nelu Hanelovou, Olgu Richterovou, Martina Skýpala nebo Milana Urzu. V části nazvané Noví klasikové se objevuje jméno Michala Šandy, Pavla Petra nebo Petra Motýla. Z řádků doslovu sice vyznívají slova chvály na tyto autory a někteří jsou považováni za nové klasiky. Ovšem básně ani jednoho z těchto autorů se v almanachu neobjevují. Tento „nedostatek“ lze však přiřknout způsobu výběru těchto básní a určitá důležitost těchto současných autorů je tedy doplněna právě v doslovu. Kromě krátkého představení autorů uveřejněných, kteří nám jsou přiblíženi v jednotlivých medailoncích knihy, můžeme doslov prvního ročníku brát také jako omluvu básníkům kvalitním, leč neotištěným.

Co se autorů uveřejněných týče, několik z nich bylo představeno v této práci. Tomuto výběru autorů by ovšem neměla být přikládána nadměrná důležitost, jelikož se nutně nejedná o autory lepší, výraznější či kvalitnější. Tento krátký výběr jsem postavila na doslovu Karla Pioreckého. Měla-li bych věnovat pozornost každému z autorů v tomto almanachu, vystačilo by to na samostatnou práci. Zde uvedení zástupci prvního ročníku však dostatečně ukazují šťastnou ruku editorů. Jedná se o autory mladé, kvalitní a kritiky chválené. Účast v tomto almanachu jejich tvorbu nijak nepozastavila a ani nerozproudila. Každý z nich vydával před i po otištění v *Nejlepších českých básních 2009*.

Při ohlédnutí za celým almanachem, jednotlivými autory a kritikami jejich děl nutno dodat, že první ročník uveřejnil autory, kteří jsou nejen kvalitní, ale i kritiky skvěle přijímaní. *Nejlepší české básně 2009* tak velmi kvalitně zodpovídají otázky ohledně krize poezie a všem skeptikům nabízí skvělý pohled do tvorby současných básníků.

2.2 Nejlepší české básně 2010

Nejlepší české básně 2010 je druhý svazek projektu nakladatelství Host. Kniha o 152 stranách čítá 39 básní. Stejně jako v ročníku předchozím se editoři rozhodli v záhlaví básní zamlčet jména autorů jednotlivých textů. Opakováním tohoto konceptu naznačují, že v prvním ročníku se dočkal úspěchu.

Zatímco první ročenka byla reakcí na slova o krizi poezie, druhý ročník jen potvrzuje, že poezie se u nás stále tvoří. Jak stojí již na začátku knihy, *Nejlepší české básně 2010* odpovídají na otázku „Co všechno dnes může být poezií?“. Kromě kratších či delších básní v ní nalezneme i texty, které na první pohled jako básně nevypadají.

Jakub Řehák v závěru knihy žasne nad počtem vydaných básnických sbírek za dané období. Vyjadřuje názor, že produkce poezie v roce 2010 nenaznačuje, že by poezie byla v dnešní době menšinovým žánrem. Svě tvrzení podtrhává faktem, že do *Nejlepších českých básní 2010* udělal předvýběr ze 70 sbírek. Řehák ve svém doslovu také uvádí příklady časopisů (*Host*, *Tvar*), internetových magazínů (*Dobrá adresa*) a literární server *Totem.cz*, z nichž vybíral další texty. Konečný Řehákov předvýběr čítal 178 básní. Tento fakt tak popírá tvrzení o malé produkci poezie či o její krizi.⁸⁷

Při pohledu do medailonků uveřejněných autorů zjistíme, že se v knize objevují i básně editorů minulých (Karel Šiktanc) i budoucích (Petr Hruška, editor ročenky z roku 2014, objevil se také v prvním ročníku). Opakují se tu také jména jako Viola Fisherová, Irena Dousková nebo Jaromír Typlt. Kromě nich tu také nalezneme básně od Petra Borkovce, Adama Borziče, Eugena Brikiuse, Jiřího Golda nebo Pavla Kolmačky. Zároveň také zjistíme, že ve druhém ročníku se nikdo z výše zmíněných nováčků ročníku prvního neobjevuje.⁸⁸

Nad konceptem tohoto almanachu se zamyslel Jan Štolba, který napsal, že „*Už kvůli zmíněným pravidlům hry mi myšlenka sborníku přijde zajímavá a osvěžující.*“⁸⁹ Slova chvály píše v celém úvodu svého článku: „*Ostatně i tentokrát se, stejně jako v předchozí ročence, povedlo dát dohromady soubor, který celkem drží pohromadě, zároveň je dostatečně různorodý, plný živých třecích plošek i punkevních propojení.*“⁹⁰

⁸⁷ TOPINKA, Miloslav (ed.) a Jakub ŘEHÁK (ed.). *Nejlepší české básně 2010*. 1. vyd. Brno: Host, 2010, 147 s. ISBN 9788072944095, s. 123.

⁸⁸ Tamtéž, s. 105-119.

⁸⁹ ŠTOLBA, Jan. Rozmarné řevy české poezie. A2 [online]. 2011 [cit. 2016-05-30]. Dostupné z: <http://nakladatelstvi.hostbrno.cz/ohlasy/nejlepsi-ceske-basne-2010/rozmarne-revy-ceske-poezie>

⁹⁰ ŠTOLBA, Jan. Rozmarné řevy české poezie. A2 [online]. 2011 [cit. 2016-05-30]. Dostupné z: <http://nakladatelstvi.hostbrno.cz/ohlasy/nejlepsi-ceske-basne-2010/rozmarne-revy-ceske-poezie>

K druhému ročníku se vyjádřil i Milan Děžinský, který si dovolil „*pár zaujatých poznámek k vydání ročenky Nejlepší české básně 2010, protože se cítím jaksi povinován už tím, že jsem do tohoto projektu kdysi nakladatelství Host trochu namočil, a také tím, že mám pocit, že si antologie zaslouží rozhodně zásadnější ohlas než těch pár kritických podotknutí a nářků nad stavem české poezie, které jsme mohli tu a tam zahlédnout v tisku.*“⁹¹ Nutno říci, že jeho článek nečítá pouze pár poznámek, ale jedná se o poměrně dlouhý text, ve kterém vyjadřuje pochybnosti nad vybíráním z internetových serverů a blogů, které nikterak neprošly korekcí. Tento fakt, že není pevně dán okruh internetových serverů, ze kterých by editoři vybírali, zřejmě Děžinského lehce podráždil. I když s myšlenkou, že „*nebudou zde již literární časopisy, ze kterých bude možné básně vybírat, neboť se všechny změní v literární servery, kde bude moct publikovat kdokoliv cokoliv,*“ nelze nesouhlasit. Dalším faktem, který tohoto básníka patrně otravuje, je otištění básní bez uvedení jmen autorů. Ohledně autorů také zmiňuje, že z předmluvy Miloslava Topinky se mu zdá, jako by editor-arbitr chtěl, aby se v ročence objevilo více známých autorů. I když Děžinského „pár slov“ působí spíše negativním přijetím této ročenky, svůj článek končí slovy: „*Antologie mohou být podnětné a uznávané, nebo vysmívané. Nejhorší osud, který je může ovšem potkat - a mám dojem, že to je osud nejčastější -, že budou ignorované. Nejlepší české básně už jistou polemiku vzbudily. Já osobně věřím, že si našly svou niku, že jde o zajímavý projekt, který přetrvá.*“⁹²

2.2.1 Kateřina Bolechová

Kateřina Bolechová (nar. 1966) je básnířkou pracující v oblasti obchodu a služeb v Českých Budějovicích. Její básně vyšly ve *Walesu*, *Hostu*, *Dobré adrese* nebo *Psím vínu*, na jehož chodu se podílela. V edici *Stůl* časopisu *Psí víno* jí vyšly sbírky *Rozsvícenou baterkou do pusy* (2007) a *Antilopa v moři k majáku daleko má* (2009), z níž byla do almanachu vybrána báseň *Už neláme krky*. V roce 2010 se také objevila v italské antologii současné české poezie *Rapporti di Errore*. Další sbírkou, kterou

⁹¹ DĚŽINSKÝ, Milan. Poetická mapa vz. 10. Poznámky nad nejlepšími českými básněmi 2010. *Tvar* [online]. 2011 [cit. 2016-05-30]. Dostupné z: <http://nakladatelstvi.hostbrno.cz/ohlasy/nejlepsi-ceske-basne-2010/poeticka-mapa-vz-10-poznamky-nad-nejlepsimi-ceskymi-basnemi-2010>

⁹² Tamtéž.

vydala bylo *Pohřebiště pecek* (2013), a prozatím poslední je *Strop nade mnou jednou zmizí* (2016).^{93 94}

Reakce na prvotinu *Rozsvícenou baterkou do pusy* se objevily nejen na domácí scéně, ale i u našich sousedů na Slovensku. Umělec, pedagog, básník a šéfredaktor periodika *Enter* Richard Kitta vydal například na webu *Rovart* krátký článek, ve kterém poukazuje, že „*To, čo nám Kateřina Bolechová ponúka vo svojich dvadsiaticichôsmich básňach, mimovoľne pripomína návrat do detstva, k jeho vôni, rozostreným predmetom a tváram, do obdobia neuvedomelého strachu, ktoré sú pre ňu už bezpečne zakonzervované. Tento dojem sa vždy pozvoľna rozplynie na miestach, kde už „Veľká“ Kateřina ostáva v ironickom údive nad sofistikovanosťou dospelého sveta.*“ Byť konstatuje, že si „*autorka svítí baterkou do pusy a občas jí není moc dobře rozumět*“, protože se mu na některých místech zdá „*viditelná autorčina přílišná snaha o racionální konciznost*“, vedoucí k čtenářově postupné apatii, je patrně pozitivní přijetí její prvotiny. „*Volné verše I. časti svedčia o autorkinom zmysle pre detail...Omnoho vyrovnanjšie pôsobia básne, v ktorých je kruto úprimná, priam štatistická, kde príliš neškrťá a neštylizuje...Tieto prekvapivo pravdivé básne, ako aj ďalšie, ktoré v sebe nesú zárodok prirodzenej naratívnosti, sa mi zdajú byť pre autorku najpriliehavjšie; výborne vystihujú jej naoko chladný naturel...Vidieť prozaičku v básnickom tričku môže byť príjemné, i keď zrelá žena a priori nepredstavuje zrelú poetku. Myslím si, že Kateřina Bolechová kritérium zrejúcej poetky spĺňa.*“⁹⁵

Na *Pohřebiště pecek* (2013) se podíval, a knihu recenzoval, Ladislav Zedník. Již v úvodu své recenze uvádí, že jeho „*...první dojem z Pohřebiště pecek byl celkem prostý: převažují miniatury, oříšky na jedno rozlousknutí, verše často tvořené jedním či dvěma slovy (takže segmentace syntaktických celků spíše nahodilá) – zkratka a dobře, typický případ něčeho, co si pro sebe pracovně nazývám „snadná poezie“.*“ Záhy však poukazuje na fakt, že texty Kateřiny Bolechové jsou úsporné v dobrém slova smyslu. „*Navíc jsou obdařeny zvláštním darem neutopit se v emocionálním blátě a vyjádřit pouze to, co má být vyjádřeno, a nechat si pro sebe „to výhradně své“ (verše tudíž nikdy nezabředávají do modu „Můj milý deníčku...“).*“⁹⁶

⁹³ TOPINKA, Miloslav (ed.) a Jakub ŘEHÁK (ed.). *Nejlepší české básně 2010*. 1. vyd. Brno: Host, 2010, 147 s. ISBN 9788072944095, s. 105.

⁹⁴ Kateřina Bolechová. *Databáze knih* [online]. [cit. 2016-05-10]. Dostupné z: <http://www.databazeknih.cz/vydane-knihy/katerina-bolechova-25557>

⁹⁵ KITTA, Richard. *Kateřina Bolechová*. *Rovart* [online]. [cit. 2016-05-10]. Dostupné z: <http://www.rovart.com/sk/archiv.php?id=720>

⁹⁶ ZEDNÍK, Ladislav. Jako by tu čas omdlel. *Tvar*. 2013, 24(18). ISSN 0862-657 X.

Kateřina Bolechov prozatím vydala tyř bsnick sbírky, kter se setkaly s pozitivním přjetm. I kdyř jsou její bsn vtřinou kratř, prv to, co je na nich ceněno. Krtk, jednoduch a vypovdjc, prv takov jsou texty Kateřiny Bolechov.

2.2.2 Ondřej Buddeus

Ondřej Buddeus (nar. 1984) studoval skandinavistiku a překladaatelstv na FF Univerzity Karlovy. Je redaktorem časopisu *Ps víno*, kde byl i řfredaktorem (2012 – 2014). Překld z nminy, norřtny, anglichtny, a také byl editorem básnických sbírek J. Těsnohlídka nebo J. Zbořila. Sv bsn publikoval časopisecky, přicemř v *Nejlepřch eskch básních* byl zastoupen svou bsn *Elg*, kter vyřla v roce 2008 v časopise *Tvar*. V roce 2011 vydal svou prvotinu *55 007 znaků včetně mezer* a o rok později vydal sbírku *roryřy*. Kromě poezie vydal také v roce 2011 obrázkovou knihu pro dospl *Orangutan v zajetí m sklony k obezitě* (spolen s Alřbtou Sklovou a Martinou Kupsovou) a v roce 2013 knihu pro děti *Hlava v hlavě* (spolen s Davidem Bhmem). V roce 2013 dostal Cenu Jřho Ortena a o rok později Magnesii Literu za knihu *Hlava v hlavě*.^{97 98}

Buddeusova prvotina *55 007 znaků včetně mezer* je kniha dělení na tři ast. První ast obsahuje slova, čísla, interpunkn znaménka a smajlíky, kter abecedn seřadil. Druh ast obsahuje bsn. Třet ast obsahuje slova a slovn spojen. Jak př Michael Alexa ve své recenzi „*je poměr vřech tři ast naprosto nepochopiteln, slab, nejasn a nenapnav*.“ Zároveň vřak ast básnickou označuje za tu nejzdařilejř. Alexa upozorňuje na to, ře Buddeusovy bsn jsou rozpoznateln nejen díky tématům a slovním výrazům dneřn doby, ale i kařdodennm jazykem, kter se vřak nestává fdnm. Kritik také poukazuje, ře se Buddeus přibliřuje autorům kolem *Psího vína* a také „angařovan poezii“. Zároveň ale ukazuje i to, čím se Buddeus liř. „*Odliřuje ho zase velk míra hravosti: vraznm znakem autorova slohu je třeba opakování výrazných, dlouhých frází, např. v jedine bsn ‚muř, jen vynalezl řtst‘ zopakuje přivlastek hned pětkrát. Jindy se střemhlav vrh do vypichování absurdních a malicherných moment, jakoby zbytečných a nepotřebných*.“ Svou kritiku Alexa

⁹⁷ *Asociace spisovatelů* [online]. [cit. 2016-05-28]. Dostupné z: <http://asociacespisovatelu.cz/o-asociaci/clenove/>

⁹⁸ TOPINKA, Miloslav (ed.) a Jakub ŘEHÁK (ed.). *Nejlepř esk bsn 2010*. 1. vyd. Brno: Host, 2010, 147 s. ISBN 9788072944095, s. 107.

uzavírá takto: „*Ve stokrát dobrém ‚fyzickém předmětu‘ Ondřeje Buddeuse je mnoho zajímavého (spíš ale na ploše několika veršů než celých básní), přesto ale leckde vyvolává zvědavost po lyričtějších a o stupínek zajímavějších a pokornějších básních rorýsů,*“ čímž ve čtenáři vyvolává zvědavost na Buddeusovu druhou knihu.⁹⁹

Rorýsy (2012) je básnickou sbírkou, která měla být Buddeusovým básnickým debutem. Kniha oceněná Cenou Jiřího Ortena za „*spojení až hrabětovsky čisté lyriky s vizuální poezií a konceptuálně laděnými hrami a hříčkami.*“¹⁰⁰ Chválou nešetří ani Milan Ohnisko: „*Buddeusova sbírka rorýsy je silná už jen tím, jak je výrazově pestrá — aniž by ovšem tvořila žánrovou tříšť. Naopak, z každé básně je zřejmé, že autor má hru s křížením žánrů pevně v rukou... Autor je nápaditý, konceptuálních možností využívá neotřele a v sympatické snaze o neprobádaná území celou tuto hru snad i posouvá někam dál; možná i k lehce pobavenému úsměvu nad ní samou.*“¹⁰¹ Právě humor v Buddeusových básních Ohnisko oceňuje: „*Humor mnoha tváří a šťavnatých výhonků je vůbec jednou z Buddeusových devíz, vtipné kaše vyfasoval požehnaně a umí s ní zacházet: nepřehání, dávákuje tak akorát.*“¹⁰² Ve stejné glose pak Ohnisko připodobňuje Buddeusovu tvorbu k experimentální poezii. „*Některými básněmi mi Buddeus připomněl, jak jinak, Wernischovy básnické strojopisy zobrazující např. kafemlejnek (u Buddeuse je to např. žárovka), téhož mi připomněl i různými hrami s rozhraním (přibližováním a prolínáním) uvnitř plochy básnického textu; pochopitelnou asociaci jsem měl i na sbírku Václava Havla Antikódy. Takových vizuálních her s textem, které se v české poezii vyskytují nejpozději od 60. let minulého století, najdeme v útlých rorýsech mnoho, a je nutno zdůraznit, že v nich nejsou pouhým dekorativním epifenomémem, nýbrž jednou z neodmyslitelných faset knihy, a přestože nejde o Buddeusův ‚vynález‘, je to hra v jeho podání inteligentní, svěží a zábavná i při opakovaném čtení.*“¹⁰³ Na konci glosy si pak Ohnisko přeje, aby Buddeus v experimentální poezii zůstal, ale zároveň aby se věnoval i tradiční poezii.

Prozatím vydal Ondřej Buddeus dvě básnické sbírky, přičemž ta druhá měla být původně jeho prvotinou. Sbíрка první v sobě mísí určitý experiment (část první a třetí) a básně, které jsou hodnoceny kladně. Nejedna kritika si pak všimla určité nejednotnosti a

⁹⁹ ALEXA, Michael. *Buddeus, Ondřej 55 007 znaků včetně mezer* [online]. [cit. 2016-05-28]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/29225/buddeus-ondrej-55-007-znaku-vcetne-mezer>

¹⁰⁰ Vítězem Ceny Jiřího Ortena 2013 se stal Ondřej Buddeus. *Literární noviny*[online]. 2013 [cit. 2016-05-30]. Dostupné z: <http://www.literarky.cz/kultura/95-literatura/14732-vitzem-ceny-jiiho-ortena-2013-se-stal-ondej-buddeus>

¹⁰¹ Tamtéž.

¹⁰² OHNISKO, Milan. Rozpoznat rorýsy a s rorýsy letět. *Tvar*. 2013,24(9).

¹⁰³ OHNISKO, Milan. Rozpoznat rorýsy a s rorýsy letět. *Tvar*. 2013,24(9).

neuchopitelnosti této sbírky. Naopak sbírka druhá je oceňována a chválena. Buddeus je určitě jedním z našich nadaných mladých básníků, ale jeho vstup na scénu by byl pravděpodobně o to lepší, kdyby kniha *rorysy* vyšla jako první, protože pak by mu kritici mohli lehký experiment ve sbírce *55 007 znaků včetně mezer* odpustit.

2.2.3 Martin Langer

Básník Martin Langer (nar. 1972) se narodil ve Varnsdorfu. Povoláním byl sládek, autor reklamních textů, knihkupec a nyní je scénáristou, režisérem, fotografem a básníkem. V roce 2002 dostal Cenu Jiřího Ortena za sbírku *Pití octa*. Jeho debutem byla sbírka *Palác schizofreniků* (1990). O dva roky později vydal *Animální evangelium* a soubor *Já nezemřu zcela*. V roce 1997 vydal v nakladatelství Host sbírku *Průsmyky* a o čtyři roky déle pak sbírku *Pití octa*. Dalších šest let trvalo, než vydal sbírku *Hlásky* a v roce 2009 vydal *Stará gesta*.

Na oceněnou sbírku *Pití octa* se blíže podíval Miroslav Chocholatý, jehož recenze vyšla v časopise Host. Chocholatý si v Langrově sbírce všiml dvou znaků, které jí prostupují a jsou po Langeru určitým poznávacím znamením. „*Proto se jeho tvorba snaží rozbít všechny konvence, společenské i jazykové, jakoby pro ni neexistovala žádná hranice, žádné tabu. Je to poezie množství existenciálních otázek, pátrajících po smyslu bytí v odlidštěném světě a zároveň osobitá výpověď básníka snažící se upozornit na ty hodnoty, které neztratily svůj význam ani v proudu času.*“ Druhým znakem Langerovy sbírky je otázka ohledně jazyka: „*Jak donutit jazyk, aby ‚vyjádřil nevyjádřitelné‘, aby umožnil nahlédnout za klamnou hranici smyslových vjemů? Tato výzva nutí básníka proniknout do nových dimenzí, dává jeho textům podobu bizarních vizí, v nichž se v prudkých zvratech střídají záznamy snů, vzpomínky, fragmenty příběhů s následnou filozofickou meditací.*“ Langer ve svých básních pracuje se slovní zásobou, neologismy a výrazy z oblasti náboženství a umění. Chocholatý míní, že používání některých těchto slov v básních „*Langrovy poezie rozhodně neprospívá a na čtenáře může působit dojmem pouhé dekorace.*“¹⁰⁴

Po šestileté pauze přišel Langer v roce 2007 se sbírkou *Hlásky*. K této publikaci se vyjádřila například Wanda Heinrichová, která ihned na začátku uvádí, že „*S pohledem na předešlých pět sbírek (za poslední z nich získal autor Cenu Jiřího Ortena)*

¹⁰⁴ CHOCHOLATÝ, Miroslav. Jak ještě žít. ... *Host* [online]. 2002, (2) [cit. 2016-05-26]. Dostupné z: <http://nakladatelstvi.hostbrno.cz/nakladatelstvi/poezie/edice-poesie-host/piti-octa-144>

vyvstává totiž vskutku celý jeden vesmír poezie, jeho budování. Naléhavost, nasazení a napětí, jež tepou v jednotlivých Langerových básních, jim už teď vtiskují pečeť celistvého díla.¹⁰⁵ Heinrichová také ve své recenzi hovoří o vášni a ženství, které jsou v Langerově poezii patrné. „*Poetika Martina Langera je nesena třaskavou vášnivostí, některé básně jako by byly napsány v transu. I při čtení klidnějších, usebraných pasáží máme pocit takřka fyzického chvění.*“¹⁰⁶ K tomuto aspektu svých básní se vyjádřil i sám Langer, který řekl, že „*Hlásky jsou rozkrytím ženského principu a zároveň milostnou sbírkou.*“¹⁰⁷

Prozatím posledním Langerovým počinem v oblasti poezie je sbírka *Stará gesta*. Svou kritiku začíná Dora Kaprálová slovy: „*Langerova nejnovější, celkově jeho sedmá sbírka Stará gesta nepřináší žádný výraznější zlom, posun, úhyb. Spíše jako by dovršila a stvrdila již dřívější kvality Langerova rukopisu, které se poprvé výrazně projevíly ve sbírce z roku 2001 Pití octa.*“¹⁰⁸ Stejně tak jako Heinrichová, tak i Kaprálová zdůrazňuje to, co už z Langerovy poezie známe a také to, co je pro čtenáře v této sbírce nové. „*Ve Starých gestech se opět klene krajina ostrých prŮníků do nikam, tĕkavých konců (nejen) milostných vztahů. Nový je snad jen ten explicitní, v knize patrný básnický oblouk od zrození ke smrti.*“¹⁰⁹ Kaprálová svou kritiku pak uzavírá komplexním pohledem na Langerovy sbírky: „*Co je nakonec podstatnější: zatímco Langer se ve svých mladických sbírkách z devadesátých let občas pral s přehršlí křečovitých obrazů, teď se zjevuje čím dál průkazněji, že jeho básnický svět je jasně definován přesnými konturami smutku, strohosti, vážnosti, a jen tu a tam groteskního záškubu.*“¹¹⁰

Martin Langer vydal celkem sedm básnických sbírek, přičemž poslední vyšla v roce 2009. V jeho poezii je tedy patrná odmlka, která se ovšem objevila již mezi sbírkami *Pití octa* a *Hlásky*. Jelikož je Langer nejen básníkem, ale i scénáristou, režisérem, fotografem a cestovatelem, můžeme tuto odmlku přikládat jeho koncentraci na jinou oblast jeho tvorby. Z kritik je však patrné, že Langer je jako básník velmi dobře

¹⁰⁵ HEINRICHOVÁ, Wanda. Ticha a třaskání Hlásek. *Tvar*. 2007, 18(16).

¹⁰⁶ CHOCHOLATÝ, Miroslav. Jak ještě žít... *Host* [online]. 2002, (2) [cit. 2016-05-26]. Dostupné z: <http://nakladatelstvi.hostbrno.cz/nakladatelstvi/poezie/edice-posesie-host/piti-octa-144>

¹⁰⁷ KOPÁČ, Radim. *VŠEHO je odedávna DOST* [online]. 2007 [cit. 2016-05-26]. Dostupné z: <http://magazinuni.cz/literatura/rozhovory-literatura/vseho-je-odedavna-dost/>

¹⁰⁸ KAPRÁLOVÁ, Dora. *Stará, ne však planá gesta básníka Martina Langera* [online]. 2010 [cit. 2016-05-26]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/stara-ne-vsak-plana-gesta-basnika-martina-langera-f65-/zpr_archiv.aspx?c=A100304_141359_kavarna_chu

¹⁰⁹ HEINRICHOVÁ, Wanda. Ticha a třaskání Hlásek. *Tvar*. 2007, 18(16).

¹¹⁰ KAPRÁLOVÁ, Dora. *Stará, ne však planá gesta básníka Martina Langera* [online]. 2010 [cit. 2016-05-26]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/stara-ne-vsak-plana-gesta-basnika-martina-langera-f65-/zpr_archiv.aspx?c=A100304_141359_kavarna_chu

přijímán a kritici si často všimají posunu v kvalitě jeho textů. Můžeme tedy tuto pauzu ve vydávání sbírek přikládat i tomu, že Langer momentálně pracuje na sbírce další. Vždyť i po vydání *Hlásek* řekl, že „*Šest let trvalo, než se z těch textů vylouplo podstatné a srozumitelné jádro.*“¹¹¹

¹¹¹ KOPÁČ, Radim. *VŠEHO je odedávna DOST* [online]. 2007 [cit. 2016-05-26]. Dostupné z: <http://magazinuni.cz/literatura/rozhovory-literatura/vseho-je-odedavna-dost/>

2.2.4 Druhý ročník básnických Nej

Ve druhém ročníku *Nejlepších českých básní* najdeme, stejně jako v ročníku předchozím, velké množství autorů, které veřejnost zná již delší dobu. Najdeme zde Irenu Douskovou, Boženu Správcovou, Romana Szpuka, Ivana Wernische nebo J. H. Krchovského. Ovšem z autorů, kteří byli vyzdvihnuti v roce minulém, tu nenalezneme ani jednoho. Doslov Jakuba Řeháka však představuje nepřehledné množství autorů, z nichž se do této ročenky dostala jen část.¹¹²

Kromě debutantů, mladých i starších autorů, jsou v doslovu zmiňováni autoři jako Filip Pešek, Martin Poch, Radek Štěpánek, Jan Zbořil, Jonáš Hájek, Daniel Hradecký nebo Marcela Pátková. Každému z těchto autorů je v doslovu věnováno pár vět, ale v almanachu se neobjevují.¹¹³

Již na začátku bylo zmíněno, že druhý ročník se pokusil zodpovědět to, co všechno může být dnes poezií. Básně, které se v této publikaci vyskytují, jsou ve většině psány volným veršem. Převládají miniatury a delší pásma se vyskytují v menší míře. Objevují se také básně grafické, některé více a některé méně. Báseň *jevobjev...* od Ladislava Nebeského by se dokonce dala označit za experimentální poezii. Stejně tak jako Nebeský v názvu své básně, tak i někteří autoři ignorují používání velkých písmen v začátcích vět (dozajista úmyslně). Otištěny jsou zde také básně, které připomínají spíše poznámky nebo referáty. Například u básně *Panenství ve víceprostoru* od Pavla Petra by leckdo řekl, že čte prózu. Báseň *Dne 23.6.2003 jsem zažil...* od Romana Szpuka působí zase jako deník.

Nejlepší české básně 2010 jsou bezesporu plné různorodých básní. Některé z nich jako básně ani nepůsobí. U jiných se pohled zastaví a vyvstává otázka: „To má být poezie?“ Laik by pravděpodobně určitou část knihy vyškrtal se slovy, že to přece poezie není. Tuto ročenku však nesestavují laici, a tak čtenáři nezbyvá nic jiného, než jejich výběru a vkusu věřit. V tomto případě ročenka opět odpovídá na otázku, která jí byla v počátcích kladena.

¹¹² TOPINKA, Miloslav (ed.) a Jakub ŘEHÁK (ed.). *Nejlepší české básně 2010*. 1. vyd. Brno: Host, 2010, 147 s. ISBN 9788072944095, s. 148-149.

¹¹³ Tamtéž, s. 121-140.

2.3 Nejlepší české básně 2011

V pořadí třetí almanach nakladatelství Host je 200 stránková kniha, obsahující 48 básní od 43 autorů. Tento ročník měli na starosti editoři Petr Král a Jan Štolba. *Nejlepší české básně 2011* jsou prvním ročníkem, ve kterém jsou autoři uvedeni již nad básní a ne až v rejstříku na konci knihy, jak tomu bylo v předchozích letech. Takto se stalo na popud Petra Krále.¹¹⁴

Nad dvojicí arbitr-Král a editor-Štolba se většina recenzentů pozastavuje alespoň v úvodu svých článků. Předchozí dvě dvojice byly věkově nesourodé, což se u tohoto ročníku nestalo, Štolba a Král si jsou věkově nejbližší ze všech dosavadních dvojic. Oba dva jsou však také výraznými osobnostmi a „*jsou známi svými pevně konsolidovanými, neústupnými názory a postoji ve věci poezie.*“¹¹⁵ Každý z těchto editorů ve své doplňující esejí prezentuje způsob, jakým básně vybíral a čím ho básně oslovují, co je pro něho v básni to důležité. Petr Král napsal, že báseň je pro něho „*plně básní jen tehdy, je-li specifická zároveň formou a povahou.*“¹¹⁶ V jeho esejí se také dozvídáme, že se „*zaměřil na báseň co na událost zvláštního druhu, nedílně jazykovou, obraznou a myšlenkovou.*“ Jana Štolbu zase „*zajímá okamžik, kdy básník dovede do básně vložit něco zažitého, podstatného, natolik svého, že to nemusí být narušeno žádnou další básnickou přidanou hodnotou.*“¹¹⁷ Tento výběr tedy sestavovaly dvě silné osobnosti, z nichž každá má svůj osobitý vztah k poezii, očekává od ní něco jiného a podle toho také každý z nich vybíral. „*Lze si jen domýšlet, jak oboustranně náročná mohla být spolupráce dvou tak výrazných individualit,*“ dočítáme se v recenzi Ladislava Zedníka.¹¹⁸ Pavel Kotrla se k této dvojici a konečnému výsledku vyjádřil takto: „*Nějak se nemůžu zbavit dojmu, že je to spíše ročenka Petra Krále, než ročenka Jana Štolby. V určitém ohledu si říkám, zda by nebylo lépe, aby výběr prováděl pouze jeden editor. Záměr by byl čitelnější.*“¹¹⁹

Jak tedy dopadla spolupráce dvou silných osobností? „*Co jsem nicméně v této antologii postrádala, to byl hlas básnířek. Letos se v „best of“ antologii objevily pouhé*

¹¹⁴ ZEDNÍK, Ladislav. Plodná monarchie. In: *Respekt* [online]. 2011 [cit. 2016-06-06]. Dostupné z: <http://www.respekt.cz/tydenik/2011/48/plodna-monarchie>

¹¹⁵ Tamtéž.

¹¹⁶ Tamtéž.

¹¹⁷ Tamtéž.

¹¹⁸ Tamtéž.

¹¹⁹ KOTRLA, Pavel. Třetí stupeň ke zlaté. In: *Pavel Kotrla: Recenze a články* [online]. 2011 [cit. 2016-06-06]. Dostupné z: <http://recenze.kotrla.com/r173.php>

tři: Sylva Fischerová, Pavla Vašíčková, Barbora Čiháková. Co taková Alžběta Michalová? Co nové texty Pavly Šuranské či Kateřiny Rudčenkové? Je možné, ať editorům svazku nekřivdím, že básně zmiňovaných nebyly uveřejněny „včas“, přesto mě přístup obou pánů k takzvané ženské poezii zarazil,“ všímá si Dora Kaprálová, která se však těší z editorky dalšího ročníku.¹²⁰ Ivan Matějka si výběr této dvojice pochvaluje: „Výbor sestavený Králem a Štolbou na přelomu léta a podzimu 2011 je v tomto smyslu jedinečný. Už to je důvod, proč ho vzít do ruky a číst. Co tu nacházíme? Básně, které jsou událostí - jazykovou, obraznou, myšlenkovou. Takový byl klíč Petra Krále. A také básně, z nichž je cítit názor na úplnost, k níž má básník nakročeno. Takový byl klíč Jana Štolby.“¹²¹

Třetí ročník byl patrně plný očekávání, vzhledem k výběru jeho editorů. Štolba a Král se poprali nejen s úkolem vybrat ty nejlepší básně za dané období, ale i sami se sebou. Zvládli nejen společnou spolupráci, i když je každý z nich silná osobnost, ale každý z nich vtiskl *Nejlepším českým básním 2011* něco ze sebe a ze svého osobního vkusu. Koneckonců, právě to je na této publikaci tak zajímavé, úkol editorů společně zdolat výběr těchto básní, ale neskrýt svou individualitu. V dalších kapitolách se tak objevují nováčci, za které „ručí“ Král i Štolba.

2.3.1 Pavel Novotný

Básník Pavel Novotný (nar. 1976) vede Katedru německého jazyka Pedagogické fakulty v Liberci. Překládá, skládá písně, je frontonem skupiny Voni, věnuje se literární vědě a vytvořil několik radiofonických kompozic pro ČRo 3 Vltava. Zároveň pracuje na svém celoživotním cyklu *Tramvestie*, který vzniká na stejném principu jako sbírka *Mraky*. Jeho básnickým debutem byla v roce 2003 sbírka *Sběr*, která obsahovala také říkanky a kresby. V roce 2010 vydal sbírku *Mraky* a se skupinou Voni nahrál CD *Svět očima Monkikiho*. V roce 2012 publikoval v časopise *Tvar* texty *Acheronu*, které vznikly na základě hovorů s Ivanem Acherem. O rok později vydal *Havarijní řád* a společně s výtvarnicí Hanou Skalickou knihu *A to si pak můžeš říkat, co chceš*. Většina jeho poetické tvorby je založena na částečném převodu mluvené řeči do textu, které společně

¹²⁰ KAPRÁLOVÁ, Dora. Rozčilení i slast nad těmi prý nejlepšími českými básněmi roku 2011. In: *IDnes* [online]. 2011 [cit. 2016-06-06]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/rozcileni-i-slast-nad-temi-pry-nejlepsimi-ceskymi-basnymi-roku-2011-pyz-zpr_archiv.aspx?c=A111202_083932_kavarna_chu

¹²¹ MATĚJKA, Ivan. Do třetice všeho nejlepšího. In: *Nakladatelství Host* [online]. 2011 [cit. 2016-06-06]. Dostupné z: <http://nakladatelstvi.hostbrno.cz/ohlasy/nejlepsi-ceske-basne-2011/do-tretice-vseho-nejlepsiho>

s jeho verbální projevem tvoří výborné performance. V almanachu *Nejlepší české básně 2011* je zastoupen básní Zdeněk Drbohlav, Liberec, 5.7.2009, 16:13 ze sbírky *Mraky*.¹²²
123

Sbírku *Mraky* sám Novotný na svých internetových stránkách charakterizuje jako „*jakési textové záznamy*“, které vznikly „*na základě převodu mluvené řeči do psané podoby*.“ Novotný se zde také rozpovídal o tom, jak daný materiál sbíral. „*Většinou jsem dotyčného položil na zem a požádal ho, aby mi popisoval oblohu ... Občas jsem své známé přepadl nečekaně telefonicky a vyptával se, jaké je tam u nich obloha*.“ Nahrávky, které takto Novotný posbíral, nastříhal, zkrátil a „*volně improvizoval*“, až vznikly texty *Mraků*, které však neznamenaají „*nestydaté průzkumy cizích niter*.“¹²⁴ Novotný se při sestavování této sbírky soustředil hlavně na slova a mraky. Výsledek je, dle slov Simony Martínkové-Rackové, „*stejně výrazný jako svérázný*.“¹²⁵ Nápad, provedení i kniha, jak je vidět z recenze, se Rackové velmi zalíbilo: „*Pestrost, radost z tvoření a hravost, která z celku dýchá, aniž by vyznívala lacině či prvoplánově, autor ještě zvýraznil tím, že zařadil i pár německých textů či skromnou, rukou načrtnutou ‚partituru‘. Poezie jako živý tvor, poezie jako experiment, poezie tvárná a proměnlivá... jako oblaka*.“¹²⁶ Sbírka *Mraky* se také dočkala ohlasu u kolegů na Slovensku, kde ji komentoval Michal Rehúš.¹²⁷ Nejprve se vyjadřuje ke způsobu, jakým sbírka vznikala: „*Spomenutý spôsob textovania vyvracia potenciálny prvotný dojem, že záznamy reálnych pozorovaní by mohli byť zárukou autenticity napísaného. Finálne texty nie sú obyčajným (verným) prepisom zaznamenaných pozorovaní, ale pri ich konštruovaní zohrávali podstatnú úlohu autorove tvorivé zámery... Bolo by zbytočné špekulovať, či Novotného odborný záujem o tieto techniky predchádzal jeho vlastnej tvorbe, alebo to bolo naopak. Podstatné je najmä to, že*

¹²² Havarijní řád. *Československá bibliografická databáze* [online]. [cit. 2016-06-09]. Dostupné z: <http://www.cbdb.cz/kniha-91263-havarijni-rad-havarijni-rad>

¹²³ Pavel Novotný. *Databáze knih* [online]. [cit. 2016-06-09]. Dostupné z: <http://www.databazeknih.cz/zivotopis/pavel-novotny-61641>

¹²⁴ *Mraky*. Pavel Novotný [online]. [cit. 2016-06-09]. Dostupné z: <http://www.pavelnovotny.net/texty/mraky/>

¹²⁵ MARTÍNKOVÁ-RACKOVÁ, Simona. *Mraky*. A2 [online]. 2011, (12) [cit. 2016-06-09]. Dostupné z: <http://www.advojka.cz/archiv/2011/12/knihy>

¹²⁶ Tamtéž.

¹²⁷ Michal Rehúš je slovenský básnik vydávající magazín *Kloaka*. Publikova v časopisech *Vlna*, *RAK*, *Romboid*, *Wagon* a *Divoké víno*. Působí také jako odborný asistent na Katedře pedagogiky. Zdroj: Michal Rehúš. *Databáze knih* [online]. [cit. 2016-06-09]. Dostupné z: <http://www.databazeknih.cz/zivotopis/michal-rehus-31957>

značná časť textov je vystavaná práve na princípoch montáže a koláže.“¹²⁸ Rehúš se také vyjádřil k jazyku, který Novotný ve své sbírce využívá: „*Básne sa vyznačujú repetitívnosťou – opakovaním slov, útržkovitosťou, zadŕhaním, prerývaním, nedokončenou výpoveďou. Už z týchto znakov je zrejmé, že tu nejde o úsilie priamočiaro vypovedať dajaké dojmy a impresie, ale skôr o literárnu hru, o demonštrovanie neschopnosti jazyka vypovedať o skutočnosti, ba o jeho parodizáciu. Sám jazyk (autor hovorí o slove) sa tak dostáva do centra Novotného básni... Ďalšími formálnymi zvláštnosťami Novotného textov sú využitie dialektu a cudzích jazykov (dve celé básne v nemčine, jeden verš v angličtine) či zalomenie textu, ktorý v niektorých prípadoch nie je vysádzaný tradične na výšku stránky, ale na šírku.*“ Koncom svého textu se Rehúš nebojí Novotnému předpovídat kariéru přesahující českou scénu: „*Orálno-textové akcie Pavla Novotného osobitým spôsobom aktualizujú a rozvíjajú impulzy experimentálneho a konceptuálneho umenia. V tomto zmysle sú sviežim obohatením, ktoré môže prekračovať hranice českej literatúry.*“¹²⁹

V roce 2013 vydal Novotný sbírku *Havarijní řád*, která je určena „*k memorování a hlasitému přednesu.*“¹³⁰ Texty z *Havarijního řádu* vznikaly od roku 2005 a některé z nich se také dočkaly radiofonického zpracování. Sbírkou *Havarijní řád* vznikla přímo pro nakladatelství Protimluv, ve kterém vyšla. Požádal ho o ni šéfredaktor a majitel tohoto nakladatelství Jiří Macháček, který je Novotným nadšený: „*Pro mě je zážitek každé jeho vystoupení spojené s fyzickým básnictvím.*“¹³¹ Na stránkách časopisu *Tvar* recenzoval sbírku *Havarijní řád* Radek Fridrich, který tvrdí: „*Novotného záznamy jsou bytím v řeči. Mohou být osobní, vyčítavou zpovědí (,Marceli‘), důchodcovskými promluvy (,Ustrížená‘ nebo ,Do zdi‘), egoisticky rytmizovanou písní (,Vedoucího servisu‘), chlapsky vítěznou promluvou (,Kamenik‘, ,Vozejk‘), jakousi modlitbou tuposti a naivity (,Brambory‘), hospodskou halekač- kou až do padnutí na umakartový stůl (,U Kocoura‘) anebo třeba projevem radostné naivity (,Jídlo‘)... Persony se nám zjevují ve své řečové situaci a sdělují nám většinou banality svých životních pravd, často trapné; důležité však je, že si uchovávají rys autenticity ve*

¹²⁸ REHÚŠ, Michal. V montážnej dielni konceptuálneho meteorológa. *Kloaka*[online]. 2011 [cit. 2016-06-09]. Dostupné z: <http://kloaka.membrana.sk/2011/09/v-montaznej-dielni-konceptualneho-meteorologa/>

¹²⁹ Tamtéž.

¹³⁰ *Havarijní řád*. Pavel Novotný [online]. [cit. 2016-06-09]. Dostupné z: <http://www.pavelnovotny.net/texty/havarijni-rad/>

¹³¹ MOTTÝL, Ivan. *Nakladatelství Protimluv uvedlo na trh hned tři knížky najednou* [online]. [cit. 2016-06-09]. Dostupné z: <http://www.ostravan.cz/7346/nakladatelstvi-protimluv-uvvedlo-na-trh-hned-tri-knizky-najednou/>

fázi záznamu, upravované dle básníka Novotného.“¹³² Fridrich se také pozastavuje nad tím, že Novotný vybízí čtenáře k hlasitému čtení jeho básní a přiznává, že sám zkoušel sbírku vnímat různými způsoby. „Zkoušel jsem nabízené varianty, četl jsem si texty pro sebe, poslouchal je, poslouchal a zároveň četl. Pokaždé jsem měl jiné dojmy, pokaždé na mě působily různé básně odlišně, a právě různorodost čtení je pro mě velkým přínosem... Chválím, chválím a děkuji,“ končí svou recenzi Fridrich.¹³³

Svérázný a originální způsob tvorby básnických textů, právě to činí z Novotného velmi zajímavou osobnost na poli poezie. Jeho texty jsou mezi kritiky velmi dobře přijímány a většina z nich se zastavuje právě nad způsobem, jakým vznikají. V *Nejlepších českých básních* se báseň od Novotného poprvé objevuje v ročníku z roku 2011. Následuje jeho zastoupení v ročenkách z let 2012, 2013 a 2014. Novotný se tedy líbí nejen kritikům, ale našel zalíbení i u editorů tohoto almanachu. Takové oblibě, jaké se v *Nejlepších českých básních* může Novotný těšit, se v tomto projektu dostalo málokterému autorovi.

2.3.2 Viktor Špaček

Básník, prozaik a výtvarník Viktor Špaček (nar. 1976) vystudoval sochařství na VŠUP a debutoval v roce 2007 sbírkou *Zmínky a případy*. Tři roky poté vydal sbírku *Co drží Nizozemí* a ve stejném roce se objevil v antologii *Rapporti di errore*. V anglické antologii *From a tercce in Prague* a v *Nejlepších českých básních* byl otištěn o rok později. U almanachu *Nejlepší české básně* a jeho editorů se Viktor Špaček těší velké oblibě, protože kromě zmíněného roku 2011 se v něm objevil i v letech 2012 a 2013. V roce 2015 vydal prozatím poslední sbírky *Něco cirkusového* (povídková sbírka) a *Nejasný rozměr* (básnická sbírka). Jeho básně vyšly i ve francouzštině, angličtině a italštině. Špačkovy povídky jsou k vidění v časopisech *Host*, *Haluze*, *Pandora* nebo *Uni*.¹³⁴

Špačkova prvotina *Zmínky a případy* obsahuje básně, které vznikaly v letech 2000 – 2006, což je v případě této sbírky k dobru. Alespoň tak to vyznívá z recenze Jany Sieberové, která ji uzavírá slovy: „Nutno říci, že *Zmínky a případy* rozhodně

¹³² FRIDRICH, Radek. PARS PRO TOTO PAVLA NOVOTNÉHO. *Tvar* [online]. 2014, 25(2) [cit. 2016-06-09]. Dostupné z: <http://old.itvar.cz/prilohy/788/Tvar02-2014.pdf>

¹³³ Tamtéž.

¹³⁴ Životopis. *Viktor Špaček* [online]. [cit. 2016-05-30]. Dostupné z: <http://www.viktorspacek.cz/zivotopis-1-2-1.html>

nepůsobí dojmem předčasně vypuštěné prvotiny, Špaček se v nich ukazuje jako básník, který našel svou poetiku a který ví, co a jak chce říct. Není sice vyzývatelem poezie, nabízí však víc než velká řada současných básníků, významovost, koncentrování na detaily a z toho plynoucí přesahovost.“¹³⁵ Tomáš Samek na konci svého článku pro časopis A2 Špačkovy předpovídá světlou budoucnost: „Vzdor nedostatkům a celkové nevyrovnanosti představuje Špačkova prvotina ve svých nejlepších polohách poezii veliké hloubky a nepatetické transcendence, která se přirozeně snoubí s civilním laděním. Je to vynikající – začátek. Začátek, doufejme, dráhy, která bude-li pokračovat tak nadějně, jak začíná, může – bude-li autor o něco přísnější v detailu a mnohem přísnější v komponování celku – jednou dát české literatuře dílo výsostné hodnoty.“¹³⁶

Na prozatím poslední Špačkovu básnickou sbírku *Nejasný rozměr* se blíže podívala a recenzovala Božena Správcová. Svou kritiku začíná Správcová pěním chvály na „*Viktora Špačka, autora zkušeného a vzdělaného jazykově i výtvarně.*“ Správcová také vyjadřuje názor, že *Nejasný rozměr* by bylo možné označit „*jako trefnou a nemilosrdnou diagnózu této doby, jako přesvědčivou intimní zprávu o pocitech generace, kterou právě dohání krize středního věku a které život utíká mezi prsty zase trochu jinak než generaci předchozí.*“ Při čtení dalších článků této recenze je však rozpoznatelný negativní přístup Správcové. Ta svou kritiku končí slovy: „*S tou sbírkou mám zkrátka problém, a to spíš filosofický než estetický: Proč věnovat tolik energie psaní o marnosti? Čtení o marnosti? Jakkoliv bych se měla radovat nad propracovaným dílkem, nad působivými texty, je mi z toho všeho spíš nějak šoufl.*“¹³⁷

Básníka Viktora Špačka přijala kritika v jeho začátcích velmi pozitivně. Jak je vidět, někteří mu předpovídali velkou budoucnost. Možná právě díky velkým pochvalám a notování si nad kvalitou jeho sbírek se dnes objevují negativní kritiky. Pozitivní přijetí jeho prvotin kritiky možná zapříčinilo, že od něho ti další čekali díla větší a lepší, než by byl schopen napsat. Na straně druhé se Viktor Špaček věnuje nejen poezii, ale i próze, výtvarné práci, pořádání výstav a navíc pracuje jako knihovník, návrhář a kurátor. Jde tedy o člověka výtvarně založeného ve všech směrech a psaní poezie pravděpodobně nebude hlavním objektem jeho zájmu. I přesto se však dostal nejen do českých antologií.

¹³⁵ SIEBEROVÁ, Jana. *Špaček, Viktor Zminky a případy* [online]. 2009 [cit. 2016-05-30]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/24257/spacek-viktor-zminky-a-pripady>

¹³⁶ SAMEK, Tomáš. Tiché fragmenty. A2. 2008, (19). ISSN 1803-6635.

¹³⁷ SPRÁVCOVÁ, Božena. Zpěvy marnosti. *Tvar*. 2015, (16).

2.3.3 Ondřej Tuček

Ondřej Tuček (nar. 1969) vystudoval češtinu a ruštinu. Jazykové sloupky publikoval v novinách a Českém rozhlasu. Pracoval také v *Rádiu Classic*, *Katolickém týdeníku*, *Lidových novinách*, *Hospodářských novinách* a nakladatelstvích. Kromě poezie se věnuje také próze a fotografii. V roce 2008 vydal sbírku povídek *Kachnička* a v roce 2011 vydal svou první básnickou sbírku *Obrataň*.¹³⁸

Sbírka *Obrataň* čítá skoro 160 básní, které psal Tuček v letech 2000 až 2011. „*Jedenáct let je dlouhá doba, a tak jsme se mohli klidně nadát i sbírky o rozsahu tří set nebo i pěti set stran,*“ míní Petr Štengl. Ovšem shledává, že v tak velkém množství básní se dají nalézt takové, díky kterým čtenář na Tučkovu sbírku nezapomene: „*Existují však i sbírky, které se můžou stát nezapomenutelnými byť pro jednu jedinou báseň. Právě k takovým patří i Obrataň Ondřeje Tučka.*“ *Obrataň* je sbírka plná miniatur, které mají podle Štengla různou kvalitu: „*I přes tolik moderní snahu o haikovitost alias básnický minimalismus se málokterému básníku podaří napsat skutečnou miniaturu. V Obratani vedle těch méně podařených můžeme najít i vynikající příklady zvládnutí tohoto stylu.*“ Jednou z básní, které jsou ale Štenglem vyzdvihovány je například báseň *SANITKA*. „*Jednoduchost, dokonalá čistota výrazu, zdánlivě komentář nezúčastněného pozorovatele, uzavřený však grandiózním závěrem,*“ odůvodňuje Štengl své vyzdvižení této básně. Avšak také konstatuje, že je k vidění málo sbírek, ve kterých by byly „*tak kvalitativně rozkolísané básně vedle sebe.*“ Na konci této recenze je pak ale sbírka čtenářům doporučována.¹³⁹

Jiného rázu je například recenze Michéle Baladránové, která ji začíná v poměrně pozitivním duchu: „*Ondřej Tuček působí jako typ pokorného básníka. Na papír nám přenesl osobní lyriku, záchvěvy a odrazy paměti, konkrétních míst.*“ V dalších řádcích recenze se ale lze dočíst, že „*Vcelku konzervativní verše autor místy prošpikoval hovorovými výrazy či nejpřímým humorem, jehož místo jsem si zrovna v této sbírce nezvládla obhájit.*“ Baladránová konstatuje, že Tuček „*jako by chtěl cíleně směřovat k pointám,*“ ale přesto „*v sobě básně skrývají nedořečenost.*“ Dále je Tučkovy

¹³⁸ Ondřej Tuček. *Dauphin* [online]. [cit. 2016-06-09]. Dostupné z: http://www.dauphin.cz/info_tucek.html

¹³⁹ ŠTENGL, Petr. NEPŘÁTEL SE NELEKEJTE, NA MNOŽSTVÍ VŠAK ZCELA URČITĚ HLEĎTE. *Psí víno* [online]. 2011, (57) [cit. 2016-06-09]. Dostupné z: http://www.psivino.cz/dudek/wp-content/uploads/PV57_Viktor-Puci.pdf

vytýkáno, že obrazy, které se v jeho básních objevují, působí „jako subjektivní záznamy prožité reality, vlastní vzpomínky.“ Na konci recenze, se pak dočteme, že Baladránová by uvítala řazení básní podle jejich obsahu.¹⁴⁰

Po přečtení dvou takto protichůdných recenzí se nelze nezamyslet. Ondřej Tuček se však kromě poezie věnuje i jiným způsobům uměleckého projevu. Jeho prvotina obsahuje básně, které shromažďoval dlouhou dobu a právě proto jich obsahuje takové množství. Nelze ale vidět nic špatného na tom, že básník svůj debut vydal ve chvíli, kdy to tak chtěl. Pokud by tuto knihu odložil a podíval se do ní s odstupem času, možná bychom ve Štenglově recenzi nečetli, jak moc se jeho básně liší v kvalitě. Jisté ale je, že Tuček psal básně pravděpodobně proto, že pocíťoval potřebu se v této podobě vyjádřit. Od vydání této sbírky uplynulo pět let a Tuček prozatím žádnou jinou nevydal. Otázkou zůstává, zda ho odradily špatné recenze nebo se tu další chystá vydat za dalších 11 let.

¹⁴⁰ BALADRÁNOVÁ, Michéle. (U)zavřeno? *Texty* [online]. 2012, (58) [cit. 2016-06-09]. Dostupné z: http://casopis-texty.cz/pdf/texty_58.pdf

2.3.4 To nejlepší již potřetí

Třetí ročník almanachu nakladatelství Host si v úvodu knihy neklade žádnou určitou otázku tak, jako ročníky předchozí. Zatímco první dva almanachy zodpovídají otázky ohledně současné poezie, třetí ročník, jako by si jí byl jistý. Jeho editoři tak do své práce nešli se snahou, zodpovědět otázku, ukázat poezii v nejlepším světle a uzavřít diskuse o jejím stavu či krizi.

Jak již bylo zmíněno, největším překvapením a očekáváním byla spolupráce Petra Krále a Jana Štolby. Při pohledu na jejich společnou publikaci, na uveřejněné básně a ohlasy je patrné, že se jim tato spolupráce povedla. Právě tato dvě jména jsou tím, co třetí ročník *Nejlepších českých básní* odlišuje od předchozích.

Stejně tak, jako v ročníku předchozím se i zde objevují jména jako Pavel Kolmačka, Pavel Ctibor nebo Ondřej Buddeus. Avšak nesetkáváme se zde s Violou Fischerovou, Jaromírem Typltem nebo Irenou Douskovou, kteří byli uvedeni v obou předchozích ročnících. Naopak se ve třetím ročníku objevuje velké množství autorů, jejichž jména se čtenáři do podvědomí ještě nestačila zapsat. Nejsilnějším se v tomto ročníku jeví Pavel Novotný, který se však v almanachu objevuje prvně.

U tohoto ročníku se také komentáře dočkalo nízké procento žen, které se v něm objevují. V roce 2009 se v almanachu objevilo devět autorek a o rok později sedm. Byť se v roce 2011 objevují v publikaci pouhé tři, těžko to přisuzovat „šikaně“ ženské poezie. Básnířka Viola Fischerová v roce 2010 zemřela, Irena Dousková ani Bohumila Grögerová v daném období sbírku nevydaly. Důvodem tak může být nízká produkce ženské poezie, která také mohla být ve větší míře méně kvalitní, než ta mužská.

2.4 *Sto nejlepších českých básní 2012*

V pořadí čtvrtý almanach z roku 2012 je 232 stránková kniha, jejíž název napovídá, kolik básní v ní najdeme. Tento ročník je první, který obsahuje takové množství textů a autorů (těch je tu 69), a zároveň jediný s jedním editorem. Editorkou tohoto ročníku je kritička Simona Martínková-Racková. Její kolega, arbitr Antonín Brousek, před vydáním bohužel zemřel, a tak je Racková prvním samostatným editorem *Nejlepších českých básní*.

Úvodem svého doslovu Racková uvádí, že co se výběru z básnických sbírek týká, polovinu jich odložila. Uvádí, že ne jeden kvalitní autor publikuje na internetu, zatímco spousta ne tak kvalitních autorů sbírky vydává. Racková v této antologii i celkově od básní očekává to, že ji zasáhnou, dovedou ji k otázce a k návratu. Básně kýchovité, privátní či psané jen tak v touze prostě a jen něco napsat tedy v „její“ ročence hledat nesmíme. V konečném výběru si také můžeme všimnout, že Rackovou zaujali například Kateřina Rudčenkova a Petr Hruška, od kterých tu najdeme básní více. Rozčlenění knihy na šest oddílů ve svém doslovu pak Racková vysvětluje tak, že v sousedících básních viděla určitou vnitřní souvislost, ať už tematickou, motivickou či jinou. Klasikou v doslovecích redaktorů se stalo reflektování poezie za dané období. Jinak tomu není ani v tomto ročníku. Racková uvádí autory, kteří ji překvapili, zklamali, kteří mají v poezii podobné tendence, ale i jiné. Překvapením ale je konec tohoto doslovu. Na začátek Racková uvádí, že nemá žádné tendence k tomu, aby poezii obhajovala či poukazovala na její místo, ale naprosto jí věří a je si jí pevně jistá. Přidává fakt, že by byla ráda, kdyby se současná situace ohledně vydávání a čtení sbírek zlepšila, ale zároveň jí samotné nejde o kvantitu, nýbrž o kvalitu. V úplném závěru svého doslovu uvedla jmenný seznam deseti autorů a jejich básní, které by označila za ty „nej“ tohoto ročníku. Je tak i prvním editorem, který doopravdy v kostce shrnul nejlepší básně z *Nejlepších českých básní*.¹⁴¹

Na prozatím nejrozsáhlejší ročník se podíval a komentoval ho Jakub Chrobák, který si ihned v úvodu pochvaluje otištění básní s názvem i autorem, což započala již ročenka předchozí: „*Nevrátil se k úvodním myšlenkám prvních dvou ročníků a přejal princip, podle kterého jsou básně od roku 2011 uváděny i se jménem, což, myslím, je*

¹⁴¹ MARTÍNKOVÁ-RACKOVÁ, Simona (ed.). *Sto nejlepších českých básní 2012*. 1. vyd. Brno: Host, 2012, 226 s. ISBN 9788072947010, s. 199-215.

dobře, ostatně Petr Král, osobnost završující výběr právě loňské ročenky, to vysvětluje srozumitelně.“ Dále se v Chrobákově recenzi dočteme jedné malé prosby, která ale není úplně od věci. „*S tím souvisí jedna prosba: co mně v těch knihách vždy chybí, je kompletní bibliografický soupis toho, z čeho se vybíralo a třeba nakonec nevybralo. Má to totiž jednu obrovskou výhodu a tolik stránek zase nepřibude: ukáže se skutečná šíře editorova zájmu.*“ V tomto případě má Chrobák pravdu, protože čtenář by se tak dozvěděl z jakých časopisů, serverů a jiných možností bylo vybíráno. Vznikl by tak v *Nejlepších českých básních* komplexní přehled o tvorbě daného období, který by čtenáře této publikace odkázal na zdroje, ze kterých editoři čerpali a které stojí za shlédnutí.¹⁴²

2.4.1 Wanda Heinrichová

Básnířka, překladatelka a literární kritička Wanda Heinrichová (nar. 1968) vydala v roce 2008 výbor z poezie Durse Grünbeina *Lekce lební báze* a o tři roky později svou vlastní sbírku *Nalomenou*. V letech 2010 až 2013 působila jako redaktorka recenzní rubriky v časopisu *Tvar*. Společně s Ivanem Wernischem se v roce 2013 stala editorkou *Nejlepších českých básní 2013*. Publikovala v časopisech *A2*, *Kontexty*, *Psí víno*, *Souvislosti*, *Tvar* a *Weles*.^{143 144}

Sbírka *Nalomenou* je básnickým debutem překladatelky a kritičky, která již své místo na poli literatury má. Texty, které se v této sbírce objevují, vznikaly v letech 2003 až 2010 a „*všechny ty básně předtím už vyšly časopisecky, kompozice sbírky jim ale dává ještě jiné ‚nasvícení‘.*“¹⁴⁵ Čekání na vydání básní jako celku si pochvaluje Zuzana Kultánová: „*Nalomenou je sbírka, která uzrávala velmi dlouho – celkem sedm let – a nutno říci, že Heinrichové se čekání na ty pravé básně vyplatilo. V Nalomenou nám nabízí čisté, graciézní, křehké, ale přesné verše, mnohdy jakoby utkané z mlhoviny propastí, které se nachází mezi okraji nalomených chvil.*“¹⁴⁶ Básnická sbírka Heinrichové je rozdělena na tři části, které nesou názvy *nalomenou*, *třtinu* a *nedolomit*.

¹⁴² CHROBÁK, Jakub. Škoda dobrého nápadu, aspoň pro loňský rok. *Tvar*. 2013, (11).

¹⁴³ Wanda Heinrichová. *Literární.cz* [online]. [cit. 2016-06-10]. Dostupné z: <http://www.literarni.cz/autori/wanda-heinrichova/>

¹⁴⁴ Tamtéž.

¹⁴⁵ BALADRÁNOVÁ, Michéle. Wanda Heinrichová: Opravdová báseň je malý vesmír. In: *Opičí revue* [online]. [cit. 2016-06-10]. Dostupné z: <http://opicirevue.cz/obsah/wanda-heinrichova-opravdova-basen-je-maly-vesmir/>

¹⁴⁶ KULTÁNOVÁ, Zuzana. Lámání světů. In: *Opičí revue* [online]. [cit. 2016-06-10]. Dostupné z: <http://opicirevue.cz/obsah/lamani-svetu/>

Na první pohled zvláštní a nesmyslné pojmenování těchto částí má jednoduché a zajímavé vysvětlení: „...je to parafráze biblického výroku proroka Izaiáše: ‚Nalomenou třtinu nedolomí, doutnající knot neuhasí.‘“ V první části s názvem *nalomenou* se lyrický subjekt pohybuje ve vnímání a čase někde *mezi*. Zároveň se ve verších první části objevuje zrychlení a výrazný rytmus. V druhé části je subjekt „*zakotven v konkrétním prostoru, je nahý a cizí sám sobě, je svým vlastním vězením, což vyvolává pocit nereálnosti bytí, cizosti a vnitřního znehybnění*.“ Třetí oddíl je pak „*plný pohybu a cest, lyrický subjekt je sám k sobě smířlivější*.“ Kultánová v závěru své recenze vybízí Heinrichovou, aby vydávala vlastní poezii i nadále: „*Tvorbě Wandy Heinrichové věřím a věřím, že po sedmi letech úrody nebude následovat sedm let hladu... má poezii své nesmazatelné a pevné místo... věcí, které jsou k objevování u této sbírky je požehnaně, a to je jen důkaz, že Heinrichová přináší nové vidění, což je neocenitelné*.“¹⁴⁷

Ve svém článku se k Heinrichové vyjadřuje i Simona Martínková-Racková: „*Ostatně básník a kritik Jan Štolba napsal, že ‚silnou a šťavnatou erotickou poezií‘ loni našel jen u žen. A to ještě nebyla na světě Heinrichové prvotina Nalomenou (2011). Tento podtón je v knize velice silný, možná i zásadní, v žádném případě však nevyznívá prvoplánově. Naopak, jde o básně tlumené a při prvním čtení možná málo výrazné, pod tím vším však upředené z jemných, ale pevných a vnitřně soudržných vláken asociací, aluzí a návratných motivů. Zdánlivě jsou básně odtazité, při bližším doteku však plné sytosti, barev – a skryté živočišnosti. Právě tohle napětí je výzvou k opakovanému čtení a hledání dalších cest, skulin, významů*.“¹⁴⁸ Na účet Heinrichové se Racková také vyjádřila ve svém doslovu: „*Jedno z prázdných míst na mapě současné české poezie zaplnil i loňský debut Wandy Heinrichové. V poezii této literárně poučené básnířky se nenápadným, podprahově však téměř provokativním způsobem mísí intelektuální a erotická linie*.“¹⁴⁹

Na básnickou prvotinu Wandy Heinrichové si museli čtenáři dlouhou dobu počkat. Na sbírku *Nalomenou* měl vliv nejen čas a talent samotné autorky, ale nepochybně i její profese překladatelky a kritičky. Heinrichová poezii rozumí, umí s ní pracovat a má pro ni určitý cit. To všechno se odráží v jejím básnickém debutu, který se dočkal skvělého přijetí a u některých vyvolal chuť po její další sbírce. Té jsme se však

¹⁴⁷ Tamtéž.

¹⁴⁸ MARTÍNKOVÁ-RACKOVÁ, Simona. Být básnířkou. A2 [online]. 2012, (12) [cit. 2016-06-10]. Dostupné z: <http://www.advojka.cz/archiv/2012/12/byt-basnirkou>

¹⁴⁹ MARTÍNKOVÁ-RACKOVÁ, Simona (ed.). *Sto nejlepších českých básní 2012*. 1. vyd. Brno: Host, 2012, 226 s. ISBN 9788072947010, s.207.

doposud nedočkali. Dočkali jsme se ale toho, aby v dalším ročníku *Nejlepších českých básní* Heinrichová potvrdila svůj um, cit a dobrý vkus na poezii.

2.4.2 Miroslav Boček

Básně Miroslava Bočka (nar.1981) se objevily ve sborníku *Reví Mítink* (2009) a *Nejlepších českých básních 2010*, ač jeho prvotina *Některé mraky letí pomaleji* vyšla až v roce 2011. Boček vystudoval Pedagogickou fakultu Univerzity Karlovy. Jeho básně vyšly v časopisech *Tvar*, *Host*, *Psí víno* nebo v *Literárních novinách*. Pět let po své prvotině vydal další knihu, román *Přiliv*.

Jak napovídá recenze Jan Štolby, Bočkova básnická prvotina byla jedním z objevů roku 2011: „*V kontextu nové české poezie však i přesto jde o jeden z objevů loňského roku.*“ Štolbovo přijetí této sbírky ale v počátku není nijak pozitivní, protože přirovnává jeho dílo k „*básnického kvasu posledních několika let.*“ Jinými slovy Štolbu pravděpodobně tato publikace nijak neoslovila. Štolba však tvrdí, že „*Jde o zralou sbírku, v níž nenarazíme na klišé ani povrchnosti, téměř nás nevyruší zbytečná kráslivost, přibarvování či čechrání, typické pro snadnou impresivní lyriku.*“ Zbytek jeho recenze se nese v lepším duchu, než v jakém ji začíná. Štolba míní, že „*Boček umí: načrtnout prchavou chvíli, zachytit její smyslově konkrétní výseč*“ a „*být přirozeně erotický.*“ Určité výtky má Štolba k básním, kde se Boček násilně snaží o přílišný humor nebo silné vybarvení a popsání situace. I to je mu ale v konečném důsledku odpuštěno a *Některé mraky letí pomaleji* je dle Štolby „*působivou knížkou, kdoví, možná objevem roku.*“¹⁵⁰

Na stránkách revue *Aluze* se na Bočkovu sbírku podíval také Martin Lukáš, který ji začíná slovy: „*Prvotina Miroslava Bočka Některé mraky letí pomaleji překvapí na první, letmé přečtení neotřelostí dílčích básnických obrazů a metafor, které se zhusta opírají o hru se slovy či vtipný postřeh, a které čtenáři ulpí v paměti mnohem spíše nežli celé básně, jejich názvy, témata či kompozice samotné sbírky, s níž jako by se v současné poezii už téměř nepočítalo.*“ Bočka označuje za „*zastydlého romantika*“ a důvod jeho psaní částečně vidí jako důsledek prázdnoty dnešního světa. Bočkova sbírka obsahuje tři tematické okruhy: cestování, město, venkov. Město a venkov zde značí „*dvě možné cesty životem, dva možné způsoby vztahování se ke světu, které jsou*

¹⁵⁰ ŠTOLBA, Jan. *Mraky rychlé i pomalejší*. A2. 2012, (16).

v jednotlivých básních postaveny ostře proti sobě.“ Město, jeho shon a způsob života jsou Bočkem kritizovány. Venkov je v jeho básních místo, „*kde se ještě lze setkat se životem i sebou samotným v jakési tušené původnosti.*“ Do venkova jsou pak situováni lidé, kteří ještě stále pátrají po „*smyslu svého počínání.*“ Právě s takovými lidmi Boček sympatizuje a ty druhé, žijící městským konzumním životem, kritizuje. Ve svých básních dokáže „*nahlédnout podstatu jejich usilování, měřeno duchovním rozměrem člověka, mělkost jejich hodnot.*“ Tím se Boček liší od jiných básníků. „*Boček převyšuje však své souputníky v tom, jak vedle prudkých, břitkých veršů klade zároveň verše o hodnotách našeho života, jež jsou všeobecně vnímány jako překonané či nepodstatné, ale jež ve skrytu duše stále oslovují a trápí každého z nás.*“¹⁵¹

Některé mraky letí pomaleji vyšlo před pěti lety. V roce letošním vydal Boček román a tak se dá předpokládat, že v současné době se od něho další sbírky nedočkáme. Té první se však dostalo vcelku pozitivního přijetí. Boček se v ní prezentuje jako zajímavý autor, který se nebojí hovořit i o věcech, o nichž jiní autoři mlčí. Otázkou zůstává, kdy se na pultech knihkupectví objeví jeho další sbírka a jakého se dočká ohlasu. Autorů, kteří překvapí první sbírkou, je spousta. Už méně jich však překvapí a potěší i sbírkou druhou. Na tu je zvědavý i básník a literární historik Radek Fridrich, jehož slova ideálně ukončují tuto kapitolu o básníku Bočkovi: „*V knize jsou totiž našťástí jen básně: poctivé, osobní, tvrdé i křehké, výpovědní a reflexivní s občasným dějovým záchvěvem. A tak to má být. Bočkova literární pouť má dobrý počátek. A co bude dál...?*“¹⁵²

2.4.3 Petra Strá

Petra Strachoňová Fingerlandová (nar. 1979) je básnířka píšící pod jménem Petra Strá. Vystudovala dopravní inženýrství, geografii a tvůrčí psaní. Její básně vyšly ve *Tvaru*, *Welesu*, *Pandoře* nebo *Hostu*. Jakožto básnířka je označována za surrealistu. Kromě psaní básní se věnuje psaní písňových textů, pohádek, rytmických a fónických říkadel. Založila hudební *la školu* pro děti a dokončuje studium na Literární akademii Josefa

¹⁵¹ LUKÁŠ, Martin. Mezi městem a venkovem, cestou za životem. *Aluze*[online]. 2011, (3) [cit. 2016-06-05]. Dostupné z: http://aluze.cz/2011_03/09a_recenze.php

¹⁵² FRIDRICH, Radek. Poctivá prvotina. *Kulturní noviny* [online]. 2012, (14) [cit. 2016-06-05]. Dostupné z: <http://www.kulturni-noviny.cz/print/5959>

Škvoreckého. Její knižní prvotinou je sbírka *Volavka*, na kterou navazuje rukopisem *Vříka*.^{153 154}

Prvotinou Petry Stré je sbírka *Volavka* (2013), ve které se odráží i její vztah k hudbě. „*Mnohem výraznější je autorčina přichylnost ke zvukům, za nimi jako by se vypravila intuitivně, mimo logickou vazbu. Strá nerýmuje, ale verše jaksi vyklepává, vyťukává, a nejspíš nástroji - věcmi, které ji obklopují - kamínky, dřívky, do planěk plotů, na střechyly... I z tohoto pohledu je pochopitelnější hra se slovy a zvuky, kterou / do níž autorka uniká. Tehdy se právě zvukomalba stává podstatnou pro slovesné vnímání Petry Stré. Tehdy bere slovům pochopitelnost, významy a okouší jejich znělost.*“¹⁵⁵ Hudebnost jejích veršů je patrná i ve veřejných čteních, na kterých vystupuje. Jednoho takového se účastnila i recenzentka Lenny Kavalířová, která si tohoto aspektu básní Stré všimla: „*Smysl pro improvizaci a hudební rytmus je v poezii Petry Stré zásadní. Její recitace působí místy jako starobylé zařikávání, místy jako moderní rapování. Není důležité co přesně vyjadřuje, ale jak. Hraje si se slovy, slabikami a zvuky podobně jako Christian Morgenstern. Míchá barvy a obrazy jako surrealistický malíř, dává nám nahlédnout do tajných zákoutí svých myšlenek, vzpomínek a možná svého domova, inspiruje, provokuje a znovu a znovu překvapuje.*“¹⁵⁶ Aby však nezůstalo pouze u této stránky tvorby Petry Stré, Pavel Šidák ve své recenzi reflektuje také milostné až erotické motivy jejích básní: „*Jednotlivé výjevy, spíše náznaky výjevů, snad zachycují příběh lásky, dominuje tematika milostná, mnohdy explicitně erotická: motivy svatby, těla, zvláště nohou či stehem, šatů, svlékání a nahoty, jež spíná motiv ženy a ženství („Ženy se obuly do lyží / a vyrazily k lesu / začaly se svlékat“); vše však osciluje mezi přímým vyjádřením tématu, jeho reflexí a využitím jako metafora či spíše symbol. Erotický rozměr sbírky je dominantní, primárně jej však netvoří dané motivy, ale především konstrukce básnického světa.*“¹⁵⁷

V psaní se věnuje nejen poezii, která je ale zároveň ovlivněna jejím textováním písni pro děti. Je však patrné, že zvládá více aktivit na vysoké úrovni. Koncentruje se na

¹⁵³ Petra Strá. *Nakladatelství Host* [online]. [cit. 2016-06-04]. Dostupné z:

<http://nakladatelství.hostbrno.cz/nakladatelství/autori/stra-petra>

¹⁵⁴ *La škola* [online]. [cit. 2016-06-04]. Dostupné z: <http://www.laskola.cz/ucitele.html>

¹⁵⁵ MAREŠOVÁ, Milena M. a Helena PETÁKOVÁ. Vychází básnická prvotina autorky písíci pod pseudonymem Petra Strá. *Český rozhlas* [online]. [cit. 2016-06-04]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/mozaika/literatura/_zprava/vychazi-basnicka-prvotina-autorky-pisici-podpseudonymempetra-stra--1327044

¹⁵⁶ Hostinec 07/ Poiesis today. *Tichý koutek* [online]. [cit. 2016-06-04]. Dostupné z: <http://www.tichy-koutek.cz/hostinec-07-poesis-today/>

¹⁵⁷ ŠIDÁK, Pavel. Strá, Petra: *Volavka*. *Host*. 2014, (4).

vedení své *la školy*, ale i přesto napsala kvalitní básnickou sbírku. „*Petra Strá má talent na to podělit se se čtenářem o typickou atmosféru svých aktuálních emocí. Stačí pár veršů a jejich posluchači se rázem ocitnou v krajině zimní přírody, s ledovou královnou přímo za zády. Má dar popsat těmi pravými slovy zpěv ptáků, předlouhé otálení zimy na kopcích i třeba takovou rozestlanou postel, rozestlanou stejně jako naše životy... Je surrealistická, a přece plná naturalismu, je odměřená, ale přesto plná silných pocitů směřujících od srdce stejně rychle jak verše na papír.*“¹⁵⁸ Kontakt s dětmi, jejich bezprostřednost a inspirace, kterou z nich Strá čerpá, právě to, dalo by se říci, se také v jejích básních odráží. Její básně jsou poezií dospělé ženy, která čtenáři předává své dojmy, emoce a zkušenosti s dětskou bezprostředností. Prvotina *Volavka* se dočkala skvělého přijetí a o to zajímavější bude, až Strá přijde se sbírkou druhou.

¹⁵⁸ FLAKOVÁ, Jarmila. Surrealismus Petry Stré: v písni z jeřabin a jahodových knedlíků. In: *Digitimes* [online]. 2014 [cit. 2016-06-04]. Dostupné z: <http://new.digitimes.cz/2014/09/surrealismus-petry-stre-v-pisni-z-jeřabin-a-jahodovych-knedliku/>

2.4.4 Nejlepší básně podle jediné editorky

Každý z ročníků tohoto almanachu, které již byly vydány, se něčím lišil. V roce 2012 by tomu tak zřejmě nebylo, avšak osud tomu chtěl jinak. Poté, co zemřel Antonín Brousek, zůstala na tento ročník Simona Martínková-Racková sama. To je první aspekt, který tento ročník odlišuje. Tím druhým je množství básní a básníků, kteří se v něm objevují. Rok 2012 se v oblasti poezie při pohledu na *Nejlepší české básně 2012* jeví jako prozatím nejsilnější.

Je tu však pár ale. Jediný editor nestihne práci, která normálně přísluší dvěma. Vysoký počet básní se tak může připisovat nedostatku času na tak namáhavou práci. Při pohledu do rejstříku také zjistíme, že se zde objevují autoři jako Jakub Řehák, Petr Král, Petr Hruška, Božena Správcová, Milan Děžinský, František Listopad, Petr Borkovec, Kateřina Rudčenkova, Jaromír Typlt nebo Karel Šiktanc. Nalezneme zde tak velké množství autorů, kteří jsou zárukou kvalitního čtení. Jak také bylo řečeno v úvodu, někteří autoři mají v této publikaci otištěno více básní. Dalo by se říci, že tím se vysvětluje obsáhlost tohoto ročníku.

Je radostné, že ve výběru Simony Martínkové-Rackové nalezneme i debutanty ročníků předchozích. V rejstříku je tak k nalezení Ondřej Buddeus, Martin Langer, Radek Malý, Pavel Novotný i Viktor Špaček. Mezi debutanty tohoto ročníku se také objevuje editorka toho následujícího Wanda Heinrichová, jejíž básnická sbírka byla kritikou velmi dobře přijata.

2.5 Nejlepší české básně 2013

Nejlepší české básně 2013 tvoří knihu o 168 stranách. Pátý ročník tohoto almanachu obsahuje kolem 80 básní od více než 60 autorů. Svým rozsahem tak jde o druhý nejobsáhlejší ročník. Editory páté ročenky se stali Ivan Wernisch a Wanda Heinrichová.

Úvodní esej od Ivana Wernische hovoří, stejně jako v předchozích ročnících, o tom, jak lze vybírat básnická nej. V úvodu této eseje také sebekriticky uvažuje, proč by právě on měl výběr učinit. Zároveň lehce pochybuje, zda vybral správně. Svou esej končí slovy: „*A vím já, kterak uspořádat celek? Co se mi zalíbilo, jsem roztřídil a poskládal jen podle citu a spoléhal při tom hodně na náhodu, tak jako bych sestavoval vlastní sbírku básní.*“¹⁵⁹

Wanda Heinrichová, loňská debutantka, se v závěrečné eseji rozpovídala o tom, jaký vliv má na poezii dozrívající avantgarda, i když dnes už „*návrat k tradičnímu pojetí poezie možný není.*“ Heinrichová vyjmenovává některé proudy a styly, které v naší poezii nalezneme. Vidí zde stále vliv surrealistické vlny z Francie, expresionismus, poetiku odvážnou a provokativní. Kromě tohoto členění však Heinrichová připomíná, že poezii můžeme v českém prostoru dělit také z geografického hlediska: „*Geografie země, v níž se mluví česky, se do podoby dortu do jisté míry promítá: je zde poezie moravská, tradičně zpěvnější, duchovnější, durová poezie Moravy severní, poezie jihu i severu Čech, poezie venkovská a městská.*“ V doslovu se také dozvídáme, jak důležitou roli v básních hraje jazyk, který však u dnešních básníků není již na takové úrovni, jako tomu bývalo. „*Právě jazyková a stylistická úroveň básnických textů zejména současných mladších autorů se někdy jeví jako problematická. Jako by se zapomínalo na to, že suverénní zacházení s jazykem je nepostradatelným základem poezie... Básnická řeč představuje pravý opak – totiž maximální přesnost výrazu, výstižnost, která není statická, nýbrž má největší potenciál uvést text do pohybu... Řeč přibližná a mlhavá báseň oslabuje.*“¹⁶⁰

Na stránkách časopisu *Tvar* pátou ročenku recenzoval Ondřej Hanus, který ihned v úvodu kroutí hlavou nad Wernischovou omluvou v úvodu ročenky: „*Kapacita typu Wernische přece nemá podobnou (s prominutím) předposranost vůbec zapotřebí.*“ Přes jednotlivé oddíly knihy a autory básní se Hanus dostává k závěrečnému eseji Wandy

¹⁵⁹ WERNISCH, Ivan (ed.) a Wanda HEINRICHOVÁ (ed.). *Nejlepší české básně 2013*. 1. vyd. Brno: Host, 2013, 168 s. ISBN 978-80-7294-973-1, s.12.

¹⁶⁰ Tamtéž, s.139-150.

Heinrichové, který dle jeho názoru „působí trochu jako seminární práce z literární komparatistiky.“ V kritice na tuto esej pokračuje i v dalších řádcích. Vyhraňuje se proti připodobňování současné poezie k „dávno mrtvým podnětům ze zahraničí.“ Nelíbí se mu také řádky, které Heinrichová napsala ohledně mladých autorů a jazyka. Prosí o nezaměňování pojmů „dostatečně vládnout“ a „přestávat se bát.“ Hanus končí svou recenzi komplexním pohledem na tuto publikaci: „V obecné rovině proti obsaženým básním nelze nemít námitky, ale zároveň je ani nemá smysl vznášet. K letošnímu ročníku však konkrétní výhrady mít lze, a týkají se zejména závěrečného eseje. Což je velká škoda, protože právě tato část hostovské ročenky by měla přinášet řád a prosvětlovat temná místa současné české poezie.“¹⁶¹

2.5.1 Zuzana Lazarová

Zuzana Lazarová (nar. 1986, vlastním jménem Tomková) je nejen básníčkou, ale pracuje také jako fotografka ve Studiu FAMU. Své básně publikovala v *Analogonu*, *A2*, *Tvaru* a *UNI*. Poprvé se v *Nejlepších českých básních* objevuje právě v roce 2013. V roce 2015 vydala svou debutovou sbírku *Železná košile*.¹⁶²

Ve své recenzi na *Nejlepší české básně 2013* napsal Michal Šanda: „*Tím největším je pro mne Zuzana Lazarová ze surrealistického okruhu kolem časopisu Analogon.*“¹⁶³ Šanda pravděpodobně tehdy ani nevěděl, jakou měl pravdu. Potvrdit to může nejen nominace na Cenu Jiřího Ortena, které se Lazarové za sbírku *Železná košile* dostalo. „*Básnický debut Zuzany Lazarové Železná košile porota ocenila za ‚napětí mezi racionální konstrukcí a surrealistickým východiskem, které drží krajnosti na uzdě‘,*“ dočteme se na internetových stránkách této ceny.¹⁶⁴

Michal Šanda také recenzoval knihu *Železná košile*. Ihned v úvodu recenze Šanda vysvětluje název sbírky: „*Uvržení do pasti těla. Železná košile jako síť, kterou z kovových vláken oplétáme sami sebe, případně nás jimi proti naší vůli oplétají jiní.*“¹⁶⁵

¹⁶¹ HANUS, Ondřej. Pátá sezona básnické extraligy. *Tvar* [online]. 2014, (2) [cit. 2016-06-11]. Dostupné z: file:///C:/Users/Veronika/Downloads/tvar_02_14_NČB%202013.pdf

¹⁶² Zuzana Lazarová: Lilith vytrvale svádí ježka v kleci. *Nedělní chvilka poezie*[online]. [cit. 2016-06-11]. Dostupné z: <http://www.nedelnichvilkapoezie.cz/2015/05/zuzana-lazarova-lilith-vytrvale-svadi.html>

¹⁶³ ŠANDA, Michal. Nad knihou Nejlepší české básně 2013: Nihil novi sub sole, vole?

In: *Novinky* [online]. 2013 [cit. 2016-06-11]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/kultura/salon/322204-nad-knihou-nejlepsi-ceske-basne-2013-nihil-novi-sub-sole-vole.html>

¹⁶⁴ Nominace na Cenu Jiřího Ortena 2016: Silné tituly v poezii i próze. In: *Cena Jiřího Ortena* [online]. 2016 [cit. 2016-06-11]. Dostupné z: <http://www.cenajirihootena.cz>

¹⁶⁵ ŠANDA, Michal. V železné košili. Sbírká Zuzany Lazarové se jistě stane událostí. In: *Novinky.cz* [online]. 2016 [cit. 2016-06-18]. Dostupné z:

Šanda také poukazuje na to, že poezie by měla čtenáře vyrazit dech: „Čtenář musí na moment upustit sbírku z ruky a s otevřenou pusou užasnout. Zažil to snad každý z nás – denně se díváme na nějakou věc a domníváme se, že ji důvěrně známe. A náhle ji v jediném mimořádném okamžiku uvidíme jinak. Právě takové záblesky nám má poezie zprostředkovávat.“¹⁶⁶ Takových momentů vidí Šanda v této sbírce více. V závěru pak přitakává svému výroku, kdy o Lazarové napsal jako o největším objevu minulého roku: „Událostí se jistě stane i její debutová sbírka.“¹⁶⁷ Michaela Kasičková konstatuje, že *Železná košile* „nemilosrdně připomíná, jak moc nás banální fakta každodenního života svazují a v co nás formují. Argumenty jsou vyslovovány ústy poraženého.“¹⁶⁸ Avšak jedná se o „prohru dávno očekávanou, které se možná nechce a možná nedá zabránit.“ Co se samotné podoby textu týče, Kasičková si všimla zvukomalby, které Lazarová často využívá: „Někdy podléhá jejím lákavým svodům a použije až školácký obrat (,hladově ohledává‘), nicméně jen do té míry, aby byl výsledek vkusný a uměřený. Verše nepůsobí snaživě, ale naopak natolik autenticky a živě, až vyvolávají dojem, že stejně bezprostředně také vznikaly.“¹⁶⁹

Ačkoliv je *Železná košile* plna pocitu prohry, zdá se, že recenzenty zaujala. Jeden si cení jejího náhledu do každodenního života a druhý se pozastavuje nad tím, jakým způsobem je v této sbírce podána a prezentována prohra. První sbírka Lazarové byla tedy přijata velmi dobře a samotná Lazarová je označována za objev. Šanda končí svou recenzi slovy: „Čistě mezi námi, Zuzana Lazarová je sličná mladá dáma. Má talent. Ví to. Proto je protivná. Někdy. Jindy je milá.“¹⁷⁰ Po takovém přijetí básnického debutu od talentované Lazarové nezbyvá nic jiného, než čekat, s čím přijde její další sbírka a zda se dočká tak dobrých ohlasů, jako ta první.

<https://www.novinky.cz/kultura/salon/392728-v-zelezne-kosili-sbirka-zuzany-lazarove-se-jiste-stane-udalosti.html>

¹⁶⁶ Tamtéž.

¹⁶⁷ Tamtéž.

¹⁶⁸ KASIČKOVÁ, Michaela. Lazarová, Zuzana *Železná košile*. In: *ILiteratura*[online]. 2016 [cit. 2016-06-18]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/36187/lazarova-zuzana-zelezna-kosile>

¹⁶⁹ Tamtéž.

¹⁷⁰ ŠANDA, Michal. V železné košili. Sbírká Zuzany Lazarové se jistě stane událostí.

In: *Novinky.cz* [online]. 2016 [cit. 2016-06-18]. Dostupné z:

<https://www.novinky.cz/kultura/salon/392728-v-zelezne-kosili-sbirka-zuzany-lazarove-se-jiste-stane-udalosti.html>

2.5.2 Žaneta Lichtenbergová

Básnířka Žaneta Lichtenbergová (nar. 1984) své básně publikovala v časopisech *Souvislosti*, *H_aluze*, *Ztichlá klika* a na internetových serverech (například *iliteratura.cz*, *nyx.cz*). Její prvotina *Ptáci vykolejili z brázd* vyšla v roce 2011.¹⁷¹

Jitka N. Srbová na přebalu knihy *Ptáci vykolejili z brázd*¹⁷² píše: „*Básnická krajina Žanety Lichtenbergové je střídma, ale nikoliv strohá. Úsporná, na debut až nečekaně ukázněná poezie jde po dřeni prožitku. Je třeba číst pozorně, postupovat soustředěně úvozem slov. A není to lehké, nejde se snadno; za slovy je cítit napětí jako stru - na, které se při čtení opatrně dotýkáme, aby nepraskla.*“ Na střídmost a opatrnost v této sbírce upozorňuje i Simona Martínková-Racková: „*Jen jako by s ním zacházela až příliš opatrně: její poezie je jemná, křehká, tichá....*“¹⁷³ Racková zasouvá tuto knihu do „*mentálního šuplíku ,neurazí, nenadchne‘.*“ Ve své kritice také ukazuje na čem staví Lichtenbergová své básně: „*Jak je patrné, Žaneta Lichtenbergová nestaví na čemsi výlučném, konstruovaném, ale právě na ,společné řeči‘, na společné zkušenosti, na běžných prožitcích či vzpomínkách, které si v sobě nese v různě variované podobě každý z nás.*“¹⁷⁴ Dalším styčným bodem jejich básní je přimknutí k daným situacím: „*Básnířka se spíše vcítuje do toho, co tu je či bylo, ba co víc, jako by lyrická mluvčí (ženský element nikde ostentativně nevyčnívá, je však mimoděk stále přítomen) s pozorovaným či znovuprožívaným mimoděk splývala – jako by jiná možnost ani nebyla. Žádný odstup, žádný akademický kreslířský popis z dálky, ale co nejtěsnější přimknutí.*“¹⁷⁵ I když na Rackovou tento debut působí rozpačitě, vidí v Lichtenbergové talent: „*Tenhle rozměr dává poezii Žanety Lichtenbergové velmi sympatický ráz, proto je škoda, že celek sbírky působí po jazykové a výrazové stránce ještě poměrně nejistě, přidušeně a tak trochu odvozeně. Příště více odvahy!*“¹⁷⁶

Lichtenbergová vydala prozatím jedinou knihu a do *Nejlepších českých básní 2013* se dostala její báseň *V bytě*, kterou publikovala v časopise *Tvar*. Prvním, čeho si na její sbírce všimla Racková, je určitá zdrženlivost. „*Mladá básnířka se hodnotí poměrně kriticky, také je velmi stydlivá – těžce snáší třeba autorská čtení,*“ všimli si

¹⁷¹ Žaneta Lichtenbergová. *Databáze knih* [online]. [cit. 2016-06-19]. Dostupné z: <http://www.databazeknih.cz/autori/zaneta-lichtenbergova-32984>

¹⁷² LICHTENBERGOVÁ, Žaneta. *Ptáci vykolejili z brázd*. Občanské sdružení *H_aluze*, 2011.

¹⁷³ MARTÍNKOVÁ-RACKOVÁ, Simona. Společná možnost. *Tvar* [online]. 2012, (3) [cit. 2016-06-19]. Dostupné z: <http://old.itvar.cz/prilohy/164/Tvar03-2012.pdf>

¹⁷⁴ Tamtéž.

¹⁷⁵ Tamtéž.

¹⁷⁶ Tamtéž.

Jonáš Zbořil a Karolína Demelová. V jejich rozhovoru také Lichtenbergová přiznala, že některé básně by dnes do své sbírky nezařadila. Tím, lze vysvětlit ostych, který je v její sbírce cítit a možná i to, proč se čtenáři prozatím další sbírky nedočkali. Zbořil s Demelovou však v úvodu svého rozhovoru uvádí: „*Zaujala nás už před dvěma roky při vydání básnického debutu Ptáci vykolejili z brázd. Definitivně si nás získala svými novými texty, které se nedávno objevily na literarni.cz. Přirozený jazyk, se kterým mluví o tak závažném tématu, jako je smrt, byl jasný důvod k pozvání Žanety do studia.*“ Prozatím se tedy čtenáři mohou těšit z jejich básní na internetu a nezbývá než čekat na druhou sbírku, ve které se snad Lichtenbergová nebude stydět ukázat svůj talent.¹⁷⁷

2.5.3 Martin Poch

Martin Poch (nar. 1984) vystudoval FF UK v oboru estetiky a komparatistiky. V roce 2009 vydal debutovou sbírku *Běhařovská lhářka* a o čtyři roky později sbírku *Jindřich Jerusalem*. V loňském roce vydal prozatím poslední sbírku *Cesta k lidem*.¹⁷⁸

První Pochovu sbírku recenzoval pro *A tempo Revue* Martin Veselka, který si všiml, že „*Pochova poezie hned při prvním kontaktu zaujme bohatstvím lexika i obraznosti, jakož i zřetelnou nekonzistentností jednotlivých textů, která je dána jejich montážovitým charakterem. Autor – a je to za verši znát – přes občasné výlevy spontánnosti přistupuje k tvorbě intelektuálně, nezřídka však bohužel nedokáže eliminovat riziko takového přístupu – spadání v intelektuálskost.*“ Veselka zmiňuje také některé jazykové prostředky, kterých Poch využívá. V jeho sbírce se objevují nejen archaická slova, neologismy, cizí či odborné výrazy, ale také slovní zásoba dnešní mladé generace, která v sobě nese i vulgarismy. Básník také používá jazykové deformace a různé hry s jazykem, které uvrhají „*čtenářovo vnímání do nejistotného rozhodování se mezi intencí a tiskovou chybou.*“ Veselka na konci své recenze vyjadřuje zvědavost, kterou v něm budí Pochova další sbírka: „*Běhařovská lhářka je mi tak sbírkou, která svou – a říkám znovu: těžko definovatelnou – ambivalencí budí očekávání v nejvlastnějším významu tohoto slova. Totiž očekávání, že její autor*

¹⁷⁷ ZBOŘIL, Jonáš a KAROLÍNA DEMELOVÁ. Lichtenbergová: Po smrti blízkého píšu civilněji. In: *Radio Wave* [online]. 2013 [cit. 2016-06-19]. Dostupné z: http://m.rozhlas.cz/radiowave/liberatura/_zprava/lichtenbergova-po-smrti-blizkeho-pisu-civilneji--1238862

¹⁷⁸ Martin Poch. *Databáze knih* [online]. [cit. 2016-06-19]. Dostupné z: <http://www.databazeknih.cz/zivotopis/martin-poch-21297>

publikováním dalších veršů ukáže nebo aspoň určitěji naznačí, kam směřuje či nesměruje, a tím potvrdí či vyvrátí soudy a domněnky zde vznesené.“¹⁷⁹

V *Nejlepších českých básních 2013* je Poch zastoupen básní z knihy *Jindřich Jerusaleml* Plaváček v proutěném koši. Tato sbírka obsahuje Pochovy texty z let 2007-2012. Jeho básně jsou plné znepokojivých obrazů zmaru, vykořenění a složitých básnických obrátů, které „by mohly čtenářům zadělat na solidní noční můru.“ Pochovy obraty „vyvolávají znepokojení“ a děs, avšak v dobrém smyslu slova. O poznání horší jsou básně z „kartografické části“ jeho sbírky. Boris Hokr se k této části vyjádřil ne zrovna potěšujícím komentářem: „Jeho výlety do mapování lidského těla, snění o publickém ochlupení a snaha vyrovnat se s hříchy patriarchální společnosti nevyznívají jako hluboké prožitky, ale spíše záznamy angažovaných večírků v prominentních literárních čajovnách plných uvědomělých rozhněvaných chlapců a dívek považujících sami sebe za lepší varianty Nohavicovy mladičké básničky.“ I přesto byl Poch s touto sbírkou ve finále Ceny Jiřího Ortena pro rok 2014.¹⁸⁰

Prozatím poslední sbírku *Cesta k lidem* představil Poch na autorském čtení v Rokycanech: „Martin Poch představil kromě nově vycházející sbírky *Cesta k lidem* i dvě předešlé – Běhařovská lhářka a Jindřich Jerusaleml. Čtení uvedl líčením svého vztahu k Rokycanům, kde vystudoval gymnázium a kde žije část jeho rodiny. V raných básních tak zazněla témata úniku či vytváření vlastních světů, zatímco v nových básních již převládala konfrontace s realitou: motivy návratu, domova a nekonečného hledání cesty k lidem.“¹⁸¹ V článku Miroslava Chocholatého se lze dočíst, že *Cesta k lidem* je zaujme metaforami: „Vnější prostředím je motolská nemocnice, vnitřním pak budování nového domova a privátního (partnerského) vztahu. Motol je místo nemoci a uzdravení, labyrintem ne nepodobným městu. Do básnickovy lyriky významně proniká autenticita; život v nemocnici se pojí s životem na sídlišti, s poznáním, že nemocnice, město i život sám jsou prostoupeny bolestí.“ Dočteme se také, jakou formu sbírka má nebo jak jsou básně postaveny: „Celá sbírka má ráz básnického deníku, titul básně zahrnuje dataci, a pouze občas je doplněn zpřesňujícím podtitulem. Smyslovou momentku či bezprostřední reflexi najdeme u Pocha jen výjimečně. Básně mají ráz

¹⁷⁹ VESELKA, Martin. Nebylo to zas tak strašný, ale nebylo to super. In: *A tempo Revue* [online]. 2010 [cit. 2016-06-20]. Dostupné z: http://atemporevue.janfila.com/?go=recenze&det=100423-poch-beharovska_lharka&show=1

¹⁸⁰ HOKR, Boris. Ortenova cena má majitele, který se nebojí básněmi bavit. In: *Aktuálně.cz* [online]. 2014 [cit. 2016-06-20]. Dostupné z: <http://magazin.aktualne.cz/kultura/literatura/vitez-ortenovy-ceny-se-neboji-svymi-basnemi-bavit/r~9901af7adc4c11e3ac28002590604f2e/>

¹⁸¹ Básníci našli v Rokycanech cestu k lidem. *Časopis Sidonie* [online]. 2015 [cit. 2016-06-20]. Dostupné z: <http://www.sidonie-casopis.cz/basnici-nasli-v-rokycanech-cestu-k-lidem/>

promyšlené subjektivní výpovědi. Nezřídka jsou vedle sebe řazeny radost a existenční obava, smutek a ironie.“ Co se jazykové stránky týká, Chocholatý vidí u Pocha cit pro jazyk, hry, metafory, personifikace a zvukomalbu. Sbíрка „*ústí v intenzivní výpověď člověka hledajícího své místo v ne právě vlídném světě.*“¹⁸²

Poch vydal prozatím tři sbírky, ve kterých si recenzenti vždy všimli široké slovní zásoby a použitých slov. *Běhařovská lhářka* otevřela otázku ohledně další sbírky. Druhá sbírka *Jindřich Jerusalem* měla rozporuplné přijetí. Obsahuje dva druhy básní, z nichž jedna je chválena, druhá kritizována. Třetí sbírka *Cesta k lidem* se však dočkala dobrého přijetí nejen u recenzentů, ale pravděpodobně i návštěvníky jednoho „*z nejlepších básnických setkání.*“¹⁸³ Tvorbě Martina Pocha se tak dostalo a dostává chvály prozatím při každé sbírce.

2.5.4 Ladislav Selepko

Básník Ladislav Selepko (nar. 1973) vystudoval anglickou a českou filologii na FF UP v Olomouci. Živil se jako soukromý lektor angličtiny a příležitostný překladatel. Kromě psaní poezie se věnuje i experimentální próze a románu. Své básně publikoval časopisecky a na internetu. V roce 2004 vydal vlastním nákladem knihu experimentální prózy *Demolice*. Po devíti letech následovalo vydání sbírky *Bludný Uroboros*, která obsahuje verše z let 2001-2007. Ve stejném roce vydal i sbírku s básněmi z let 2001-2006 pod názvem *Rolnička*. V loňském roce vydal Selepko také román *Veverky v parku Hu.*^{184 185}

Literární kritik Petr Motýl se v roce 2012 rozepsal na internetových stránkách *Kulturních novin* o současné české poezii. Ve svém článku uvádí Ladislava Selepka jako příklad toho, jak to dnes v poezii funguje. „*Nicméně, a o to jde, s básníkem, který má za sebou poměrně rozsáhlé dílo, ale doposud nevydal ani jedinou tištěnou sbírku. Právě tato skutečnost je v případě Ladislava Selepka čímsi symptomatickým a charakterizujícím současný literární svět v Čechách a na Moravě ve smyslu jeho tištěné a internetové dvojkolejnosti. Kulturní noviny z tištěné podoby do internetové ustoupily,*

¹⁸² CHOCHOLATÝ, Miroslav. Nad básnickou produkcí nakladatelství Dybbuk: Martin Poch, Cesta k lidem. In: *Weles* [online]. [cit. 2016-06-20]. Dostupné z: <http://weles.cz/Martin-Poch---Cesta-k-lidem.php>

¹⁸³ Básníci našli v Rokycanech cestu k lidem. *Časopis Sidonie* [online]. 2015 [cit. 2016-06-20]. Dostupné z: <http://www.sidonie-casopis.cz/basnici-nasli-v-rokycanech-cestu-k-lidem/>

¹⁸⁴ *Druhý nálev* [online]. [cit. 2016-06-18]. Dostupné z: <http://selepko.blogspot.com>

¹⁸⁵ Ladislav Selepko. *Databáze knih* [online]. [cit. 2016-06-19]. Dostupné z: <http://www.databazeknih.cz/vydane-knihy/ladislav-selepko-65910>

Ladislav Selepko do tištěné, tedy zavedené podoby básníka ještě nevstoupil, ovšem rozhovor s ním je v tištěném časopise veden na titulní straně, jako se zavedeným literátem,“¹⁸⁶ uvádí Motýl. Dále dodává, že ač bez vydané sbírky, je Selepko dobrým básníkem: „*Ladislav Selepko je totiž nejen dobrý básník, ale i systematický teoretik, zobecňující a shrnující jednotlivosti do zákonitostí... U Ladislava Selepka jde o uvažování především o literatuře samé, ta je pro něj středobodem. Ač tedy, abych se vrátil na začátek tohoto textu, není autorem ani jediné tištěné básnické sbírky - přičemž je zároveň zralým básníkem.*“¹⁸⁷

Adam Borzič a Milan Šedivý publikovali v časopise *Tvar* své recenze na sbírku *Rolnička*. Borzič na začátku své recenze připomíná, že si Selepko knihu vydal sám a dodává: „*Tento čin lze číst vzhledem k samotné knize z různých perspektiv. Jednak může být gestem vzdoru vůči nakladatelským politikám, systému posudků a grantů, jednak může vyjadřovat touhu prosadit se tváří v tvář trhu, na němž poezie jako komodita příliš nezárí, anebo tohle osobní nasazení může dokonale souznít s látkou básní, které vyvěřely ze sopky citu... Ať tak nebo tak, něčím je mi tohle možná donkichotské gesto jako celek dráždivě sympatické.*“¹⁸⁸ Sbírkou *Rolnička* vidí jako knihu, která „*je skrz naskrz knihou milostné poezie a už to ji činí výjimečnou, protože dobrých milostných básní je v tomto věku jak šafránu.*“ Citu si v Selepkově sbírce všiml i Šedivý: „*Podoby tohoto citu zdají se rozpadat do oddílů podle svých podob: v prvním je to milost erotická z fungujícího vztahu, druhý zachycuje tragédii zamilovaného ve chvíli, kdy vztahu hrozí jednostranný rozkol, třetí se pak v širším pojetí ohlíží po této rozložené lásce a vyznívá z něj nakonec i určitá katarze. Nejméně pohnutě působí první oddíl, jemuž vévodí erotika. Ovšem chtíč je zde ironicky naleptáván a zlehčován, nikoli pouze ženskými ústy.*“¹⁸⁹ Borzič svou recenzi končí odvážnými slovy, ve kterých Selepkovu tvorbu vyzdvihuje: „*Už dlouho jsem nečetl sbírku básní, která by si mě tak přirozeně osedlala a očarovala mě. Že by se Orfeus naučil česky?*“¹⁹⁰ Šedivý ke konci lehce kritizuje tiskové chyby, které se v knize nachází, ale z hlediska kvality poezie je s knihou spokojen: „*Rovněž bych doporučil*

¹⁸⁶ MOTÝL, Petr. Básník Ladislav Selepko inspirující na poli literární teorie - 1. část. In: *Kulturní noviny* [online]. 2012 [cit. 2016-06-20]. Dostupné z: <http://www.kulturni-noviny.cz/nezavisle-vydavatelske-a-medialni-druzstvo/archiv/online/2012/27-2012/ladislav-selepko-inspirujici-na-poli-literarni-teorie>

¹⁸⁷ Tamtéž.

¹⁸⁸ BORZIČ, Adam. MODLITBA K ÚLU VRAŽENÉMU DO ŽIVÉHO MASA CIKÁD. *Tvar* [online]. 2014, (4) [cit. 2016-06-20]. Dostupné z: <http://old.itvar.cz/prilohy/807/Tvar04-2014.pdf>

¹⁸⁹ ŠEDIVÝ, Milan. „ROMÁN“ JEDNOHO VZTAHU. *Tvar* [online]. 2014, (4) [cit. 2016-06-20]. Dostupné z: <http://old.itvar.cz/prilohy/807/Tvar04-2014.pdf>

¹⁹⁰ BORZIČ, Adam. MODLITBA K ÚLU VRAŽENÉMU DO ŽIVÉHO MASA CIKÁD. *Tvar* [online]. 2014, (4) [cit. 2016-06-20]. Dostupné z: <http://old.itvar.cz/prilohy/807/Tvar04-2014.pdf>

*důslednou záměnu spojovníků tam, kde mají funkci pomlček, ale jinak na mě tato knížka bez ISBN působí dobře, co se týče poezie, tuze dobře. Je šílené, že takové básně nenašly nakladatele...*¹⁹¹

Jak je vidět, Selepko je mezi literárními kritiky a básníky ceněn. Jeho tvorba se setkává s velmi dobrým přijetím. Přesto však vydal svou prvotinu až několik let potom, co začal básně psát. Při čtení jeho internetového blogu, kde je k mání i jeho dílo čtenář pochopí, že jde spíše o určitou nechuť nabízet nakladatelům svou tvorbu. Selepko byl odmítnut několika nakladateli, a tak jim další knihu neposílá, protože „*musel by absolvovat kolotoč poukazů na plné ediční plány, žánrovou nevhodnost, jinak zdůvodněná zamítnutí či vystavit se prostému mlčení.*“¹⁹² Jak napsal Šedivý, Selepkovy básně by si nakladatele zasloužily, ale po autorových zkušenostech se nelze divit, že další prozatím nevyšly.

¹⁹¹ ŠEDIVÝ, Milan. „ROMÁN“ JEDNOHO VZTAHU. *Tvar* [online]. 2014, (4) [cit. 2016-06-20]. Dostupné z: <http://old.itvar.cz/prilohy/807/Tvar04-2014.pdf>

¹⁹² *Druhý nálev* [online]. [cit. 2016-06-18]. Dostupné z: <http://selepko.blogspot.com>

2.5.5 Nejlepší básně podle Heinrichové a Wernische

Pátý ročník *Nejlepších českých básní* je po almanachu z roku 2012 druhým neobsáhlejším ročníkem. Knihu otevírají ihned tři básně od Petra Krále, následují dvě básně Ladislava Selepka. V dalších stránkách si pak čtenář přečte několik básní od Miroslava Fišmeistera, Andrewa Lasse nebo Víta Kremličky. Jistě je spousta dobrých básní od těchto autorů, ale i jiní jsou zde zastoupeni jen jednou básní. Po jedné básni se v knize dočteme od Jaromíra Typlta, Petra Hrušky, Karla Šiktance, Adama Borziče nebo Martina Stöhra.

Z debutantů ročníků minulých nalezneme v *Nejlepších českých básních 2013* autory jako Ondřej Macura, Jan Těsnohlídek ml., Ondřej Buddeus, Kateřina Bolechová, Pavel Novotný nebo Viktor Špaček.

Ač je kniha rozsáhlá, není to zárukou toho, že jsou u nás k nalezení pouze kvalitní básně. Avšak takový rozsah dává čtenáři lepší představu o tom, jaké básně a kým jsou dnes tvořeny. Největší kritiku vzbudil tento ročník úvodem a závěrečnou esejí, kdy se jeden z editorů přílišně kritizuje a druhý místo své pohledu přidává „poměrně nevydařenou lekci z literární komparistiky.“¹⁹³

¹⁹³ BUDDEUS, Ondřej, Ondřej HANUS, Olga PEKOVÁ a Jana SIEBEROVÁ. HIGH FIVE: BILANCE NEJLEPŠÍCH ČESKÝCH BÁSNÍ 2009 – 2013. *Psí víno* [online]. 2014 [cit. 2016-06-22]. Dostupné z: http://nakladatelstvi.hostbrno.cz/download/recenze-pdf/NCB_kritika.pdf

2.6 Nejlepší české básně 2014

V pořadí šestý ročník měli na starosti Petr Hruška a Olga Stehlíková. Knihu tvoří 154 stran, 53 autorů a stejný počet básní. Na konci knihy se čtenář také může podívat do rejstříku sbírek, které editoři prostudovali.

V úvodu knihy se Petr Hruška rozepisuje o tom, jaké básně vybíral a co to znamená, když je báseň silná. Báseň by dle Hrušky měla vyvolávat touhu, která je v těch silných patrná: „*Bývají jí někdy nadány i texty, které jsou v obvyklém smyslu slova nesrozumitelné. Neobsahují žádný souvislý popis, logický děj, smysluplné obrazy, žádné pochopitelné zprávy, zjištění, nálezy. Žádné pravdy světa. A přece jsou zneklidňující, jitrí nás právě onou touhou po bůhvíčem, která je v nich přítomna. Báseň totiž, myslím, ze své povahy není definice, ale volání.*“¹⁹⁴ Olga Stehlíková ve své rozsáhlé závěrečné eseji píše o tom, že „*Česká poezie se díky událostní a experimentující linii suně na scénu světovou.*“¹⁹⁵ Stehlíková se ve svém textu také nebojí zmínit desítku těch, které by zařadila do výběru nejlepších sbírek. Do jejího výběru se dostal například Pavel Kolmačka, Ondřej Hanus, Jonáš Hájek, Pavel Novotný nebo Jiří Dynka.

V recenzi na stránkách Kosmasu byla oceněna závěrečná esej a práce editorky Olgy Stehlíkové: „*Letošní Nejlepší české básně mají kromě samotných básní ještě dvě speciality, které stojí za povšimnutí. Seznam všech sbírek, které se povedlo editorce za rok shromáždit a její text, který velmi přesně, informovaně a bez předpojatostí popisuje současné vlnění a pnutí v české poezii. Nic opravdovějšího a výstižnějšího nebylo o světě českých básníků dlouho ke čtení.*“¹⁹⁶ Na stránkách studentpoint.cz se k tomuto ročníku vyjádřila Kateřina Vaněčková, která i přes menší počet básní v knize našla ty, které nebyly podle jejího gusta: „*Samotný výběr na mě působí podobně jako v minulých letech: nevyrovnaně. Jsou tu vynikající básně, pochopitelně. U jiných ale nenacházím důvod, proč byly do ročenky zařazeny. Petr Hruška podle úvodu vybíral básně ‚silné‘, které na něj z nějakého důvodu působí. Další kritéria v předmluvě nezmiňuje – a některé básně budí podezření, že ani nepoužívá. Už proto doporučuji nebrat název antologie*

¹⁹⁴ STEHLÍKOVÁ, Olga (ed.) a PETR HRUŠKA (ed.). *Nejlepší české básně 2014*. 1. vyd. Brno: Host, 2014, 154 s. ISBN 978-80-7491-413-3, s. 11.

¹⁹⁵ Tamtéž, s. 105.

¹⁹⁶ K čemu je ročenka poezie? In: *Kosmas* [online]. 2015 [cit. 2016-06-22]. Dostupné z: http://www.kosmas.cz/oko/recenze/12365/k-cemu-je-rocenka-poezie/?RO.C=-2&RO.D=A&RO.P=3&RO.PS=10&_=1422263802296

příliš doslovně.¹⁹⁷ O poznání více kritizoval ročník 2014 Zdeněk Mitáček: „*Letošní poetické ‚přečetli jsme za vás‘ od Petra Hrušky, Olgy Stehlikové a vydavatelství Host zkrátka z větší části není podle mého gusta... Snad by to mohlo být pojímáno trochu jinak. Snad v menším rozsahu, s výkladověji zaměřeným komentářem?*“¹⁹⁸

2.6.1 Jana Orlová

Jana Orlová (nar. 1986) je nejen básníčkou, ale také výtvarnicí a performerkou. Její básně vyšly v *Hostu*, *H_aluzi*, *Tazích* nebo ve sborníku *7edm*. V roce 2012 vydala svou prvotinu *Čichat oheň*.¹⁹⁹

Na internetové stránce Nedělní chvilka poezie se dočteme: „*Důležitou roli v tvorbě této umělkyně hraje tělesná zkušenost, kterou můžeme číst také jako obecnou metaforu bytí ve světě. Tělo a jeho prožitek jakoby představovaly poslední záchytné body autenticity. Tělesnost však není metou, ale zprostředkovává pocity a situace, které většinou skrýváme.*“²⁰⁰ O sbírce Jany Orlové *Čichat oheň* se v *Tvaru* vyjádřil Vít Kremlička: „*Sbírka Čichat oheň vyjadřuje produkci autorky Jany Orlové, performerky, výtvarnice a – stejně jako předešlé autorky – činorodé organizátorky autorských čtení. Na více stavech neradno tkát, říká se, ale třebaš lze – když se chce, tak to jde! Poeta má volný výběr témat – na jaká padla volba Jany Orlové? Přírodní živly, tělesnost, arché – jako by báseň byla poslední překážkou mezi básníčkou a zbytkem světa. Tato autorka je zase jiná liga – sbírku vyzdobila ilustracemi vlastními, tak vidno, že umí všechno dobře. Div že si ještě knihu sama nevytiskla!*“²⁰¹ V časopise *Host* se k této sbírce vyjádřil Ladislav Puršl: „*Což je čtenářsky nesmírně úlevné, nechává to textům prostor, aby působily — a pokud jde o působení imaginativního světa básní Jany Orlové — to je ve své křehkosti nesmírně silné — je to invokační, snad až čarodějně jeskynní poezie, na okamžik znamenaná dýmem na stěny sluje, do níž se sestupuje kvůli arché.*“²⁰²

¹⁹⁷ VANĚČKOVÁ, Kateřina. Nejlepší české básně 2014. In: *Student point*[online]. 2015 [cit. 2016-06-22]. Dostupné z: <http://www.studentpoint.cz/259-recenze/17826-nejlepsi-ceske-basne-2014/#.V2p4QexkjMx>

¹⁹⁸ MITÁČEK, Zdeněk. Několik slov k ročence Nejlepší české básně 2014. In: *Podél trati* [online]. 2015 [cit. 2016-06-22]. Dostupné z: <http://www.podeltrati.cz/2015/02/17/nejlepsi-ceske-basne-2014/>

¹⁹⁹ Jana Orlová. *CHRISTIANA* [online]. [cit. 2016-06-22]. Dostupné z: <http://christiana.cz/jana-orlova>

²⁰⁰ Jana Orlová. *Nedělní chvilka poezie* [online]. 2015 [cit. 2016-06-23]. Dostupné z:

<http://www.nedelnichvilkapoezie.cz/2015/03/jana-orlova-mrdas-me-ze-soucitu.html>

²⁰¹ KREMLIČKA, Vít. Literárněkritická báseň v próze o třech poetkách a zlaté aspektaci. *Tvar* [online]. 2014, (8) [cit. 2016-06-23]. Dostupné z: <http://old.itvar.cz/prilohy/841/Tvar08-2014.pdf>

²⁰² PURŠL, Ladislav. Nezakopávat stále o básníka. *Host* [online]. [cit. 2016-06-23]. Dostupné z: <http://casopis.hostbrno.cz/archiv/2013/4-2013/nezakopavat-stale-o-basnika>

Jana Orlová je známa hlavně jako performerka. Sama přiznává, že klasická autorská čtení jsou pro ni nudná, přijdou jí monotónní. „*U mě to začalo tak, že jsem chtěla dělat jiná autorská čtení,*“ říká Orlová. K performance se dostala tak, že „začala ke čtení dělat vizuál, scénky.“ V rozhovoru s Pavlínou Vítkovou se Orlová také vyjádřila k rozdílu mezi performancí a exhibicionismem: „*Já exhibicionismus vnímám jako tendenci, kdy člověku dělá dobře nebo se cítí dobře, když se ukazuje ostatním. Rozdíl mezi exhibicí a performance je, že exhibice obtěžuje. Performer by měl pracovat s atmosférou a reakcemi lidí. Měl by vědět, kdy už je to přes čáru.*“²⁰³

Performerka Jana Orlová vydala první sbírku teprve nedávno, ale dočkala se dobrého přijetí. Většina recenzí hovoří o jejích motivech intimity, přírodních živlů a krátkém přičemž výmluvném stylu jejích básní. Ať už vydá další sbírku nebo ne, bude pravděpodobně dále známá hlavně jako performerka píšící „*tajnosnubně prokrvenou poezii.*“²⁰⁴

2.6.2 Radek Štěpánek

Básník Radek Štěpánek (nar. 1986) pracuje jako novinář. V roce 2010 mu vyšla prvotina *Soudný potok* a v roce 2013 další sbírku *Krajky Pagu*. V roce 2012 vydal bibliofilii *Přeletět moře nad Bezdreví*. V letošním roce uvedl prozatím svou poslední sbírku *Rám pro pavoučí síť*. Pořádá také setkání básníků na zámku Kratochvíle.^{205 206}

V revue *Aluze* recenzovala Štěpánkovu prvotinu Eliška Hufová, která se neubránila přirovnání sbírek k rybám²⁰⁷: „*Téměř všechny debutové texty jsou tak trochu podobné rybám, které svým kluzkým tělem nedovolují pevné sevření a nutí prsty, aby se slepě přizpůsobovaly jejich zmítání. To však není případ Radka Štěpánka – básník s jasně prosvítajícím poselstvím nám svou poezií neochvějně naznačuje, kde se ještě dotýkáme pevné země, a kam tedy smíme zabořit pomyslný kůl interpretačního mapování, a kde se již za vzniku rozsáhlých mělčin země stýká s vodou a recenzent má*

²⁰³ VÍTKOVÁ, Pavlína. Rychle a zběsile. In: *Jana Orlová* [online]. [cit. 2016-06-23]. Dostupné z: <http://www.janaorlova.cz/rozhovor>

²⁰⁴ PURŠL, Ladislav. Nezakopávat stále o básníka. *Host* [online]. [cit. 2016-06-23]. Dostupné z: <http://casopis.hostbrno.cz/archiv/2013/4-2013/nezakopavat-stale-o-basnika>

²⁰⁵ STEHLÍKOVÁ, Olga – HRUŠKA, Petr (eds.): *Nejlepší české básně 2014*. 1. vyd. Brno: Host, 2014, 154 s. ISBN 978-80-7491-413-3, s. 92.

²⁰⁶ Radek Štěpánek. *Databáze knih* [online]. [cit. 2016-06-25]. Dostupné z: <http://www.databazeknih.cz/autori/radek-stepanek-59888>

²⁰⁷ V úvodu recenze se také dočteme, že Radek Štěpánek je náruživým rybářem.

nechat své myšlenky postupně utíchat.²⁰⁸ V duchu tohoto přirovnání se nese celá recenze, ve které Hufová konstatuje, že „Způsob jeho nakládání se světem a s realitou se mnohem spíše podobá tichému pozorování trpělivého rybáře, před jehož zrakem nevznikají tvary či pravdy nové, nýbrž tvary skryté se vylupují ze svého pozadí.“ Sbíрка je podle Hufové nejen plná obrazů, snahy „postihnout obecnější zákonitosti fungování veškerenstva,“ ale zároveň Štěpánek čtenáře „jakoby mimochodem vpouští do dveří svých vlastních pocitů.“ Hufová se v závěru recenze nebojí projevit svou radost, nad Štěpánkovou prvotinou: „Konečný ortel byl tedy vyřčen – prvotina Radka Štěpánka v celkovém dojmu zurčí stejně harmonicky jako splavná řeka. Jsou v ní jak množství drobných a úhledných oblázků, tak místa, v nichž se soustředí velké a chutné ryby. Ani při podrobnějším průzkumu řeky to nikde zásadně nedrhne, a tak nezbyvá než si po této občerstvující básnické žni přát, aby i příště našel ‚náš básník‘ cestu domů a neuvízl v pomyslném kosmopolitním rybníku jen proto, že se tam už od dob májovců a lumírovců postupně stěhují všechny ryby.“²⁰⁹

Michael Alexa se v úvodu své recenze vyjádřil k Štěpánkově prvotině i jeho básním: „Autorovy básně jsou skutečně vzácně ‚pozitivní‘, jsou to vlastně meditativní ódy na konkrétní místa či osoby, na svět sám a na možnost v něm určitou dobu pobýt. Štěpánek se ve svých vnitřních oslavách vnějšku obrací k hlubším principům, jeho pozorovatelské básně nejsou prosty zamyšlení, touhy prohlédnout svrchní vrstvu věcí a uzrít jejich podstatu.“²¹⁰ Štěpánkovy básně Alexa rozděluje na tři typy, které se v *Krajině Pagu* propojují: „Při troše zjednodušení bychom mohli tvrdit, že se dosud u Štěpánka vyskytoval trojí typ básní. Vedle dominantních přírodně-filozofujících básní, ... to byly básně s ohniskem v motivu vody a básně prudce tematizující drahý domov... Tyto tři roviny se v *Krajkách Pagu* propojily v nové, odlišné poetice, která potom vystupuje jako kompaktní celek.“ I od Alexi se Štěpánek dočkal velmi kladného přijetí: „Přesto je básníkem svébytným, s pevným a čitelným rukopisem, který svými ohleduplnými, ‚ekologickými‘ očima vidí svět takový, jaký by měl být.“²¹¹

²⁰⁸ HUFOVÁ, Eliška. Po proudu k domovu. *Aluze* [online]. 2011, (2) [cit. 2016-06-25]. Dostupné z: http://aluze.cz/2011_02/08a_recenze.php

²⁰⁹ Tamtéž.

²¹⁰ ALEXA, Michael. Kolem nás hučí bóra. In: *Srdeční výdej* [online]. 2014 [cit. 2016-06-25]. Dostupné z: <http://www.srdecnivydej.cz/kolem-nas-huci-bora-recenze-knihy-krajky-pagu-od-michaela-alexys/>

²¹¹ Tamtéž.

V letošním roce proběhlo autorské čtení, při kterém Štěpánek představil svou poslední sbírku *Rám pro pavoučí síť*.²¹² Prvním dvěma sbírkám se dostalo dobrého hodnocení, a tak je otázkou, jak bude tato kniha čtenáři i kritikou přijata.

2.6.3 Jonáš Zbořil

Jonáš Zbořil (nar. 1988) studuje Pedagogickou fakultu Univerzity Karlovy. Působí jako moderátor Rádía Wave, kde se zároveň podílí na pořadu Liberatura. Publikoval v *Divokém víně*, *Hostu*, *Psím víně*, *Tvaru* a také se objevil v almanaších *Wagon* a *Nejlepší české básně 2009*. V roce 2013 vydal svou prvotinu s názvem *Podolí*.²¹³

Zbořilova prvotina *Podolí* byla nominována na cenu DILIA pro objev roku a na Cenu Jiřího Ortena 2014.²¹⁴ „Jonáš Zbořil napsal text, který se povede jen jednou za život. Tvrdí to porota cen Magnesia Litera, které se líbí jeho básnický debut *Podolí*,“²¹⁵ dočteme se na internetových stránkách České televize. I když se jedná o prvotinu, Jonáš Zbořil není na české scéně žádným nováčkem: „Zbořil publikuje v časopisech i na internetu, často vystupuje jako básník (a schopný recitátor) i hudebník, moderuje rozhlasový pořad o literatuře. Je zkrátka vidět. Jeho básně *hostivař a ruce*, do *Podolí* zařazené, se dostaly do prvního a pátého ročníku Nejlepších českých básní. Přečteme-li z básnickovy vizitky ještě letošní nominaci na Literu za objev roku, získáme obraz básníka, o kterém se už dobře ví ve sféře literárních cen i mezi milovníky poezie.“²¹⁶ Michael Alexa ve své recenzi uvádí, že Zbořilova poezie je pro čtenáře přívětivá, přehledná a jemná. „Jeho básně jsou prosty apelu a daleko mají rovněž k meditativní poezii... Autor se ve svých verších rozplývá nad drobnými, zdánlivě banálními zázraky světa,“ uvádí Alexa, který Zbořilovi předpovídá dobrou budoucnost: „Zbořilův debut *Podolí* je kniha velmi kultivovaná, dílo citlivého, sečtělého a schopného autora. Nejzajímavější se jeví v polohách, které byly naneštěstí nápadnějšími básněmi o matce překryty; Zbořilovo *furiantství*, *hrdost* a *péče o zahlédnutý prapodivný*, leč *jedinečný úlomek jsoucna* (např. v básních *christie* nebo *ada fejfarová* a *pes orlov*) jistě

²¹² Více informací z tohoto čtení je k nalezení na <http://www.prachatickonews.cz/kultura/kul1133.htm>

²¹³ Jonáš Zbořil. *Nakladatelství Host* [online]. [cit. 2016-06-22]. Dostupné z: <http://nakladatelstvi.hostbrno.cz/nakladatelstvi/autori/zboril-jonas>

²¹⁴ Podolí. *Nakladatelství Host* [online]. [cit. 2016-06-22]. Dostupné z:

<http://nakladatelstvi.hostbrno.cz/nakladatelstvi/poezie/edice-poesie-host/podoli-938>

²¹⁵ Nominace Magnésie Litery: Podolí. In: *Česká televize* [online]. 2014 [cit. 2016-06-22]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/kultura/1042605-nominace-magnesie-litery-podoli>

²¹⁶ ALEXA, Michael. Zbořil, Jonáš Podolí. In: *ILiteratura* [online]. [cit. 2016-06-22]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/33197/zboril-jonas-podoli>

znamenaají překrásný výchozí bod k dalšímu rozvíjení.²¹⁷ Na internetových stránkách magazínu *Lógr* recenzoval Zbořilovu knihu autor pod nickem –mel-, který vyzdvihuje obsah a formu povídek, které jsou součástí této sbírky: „*A následuje poměrně obvyklý popis plavání v bazéně. Jeho obvyklost je ovšem narušována vypravěčovými úvahami o rodině (plavou zde dva bratři s matkou), o životě a smrti, o morálce. Vyprávění však nesklouzává ke klišé, naopak je natolik silné, že bere dech a nahrazuje jej touhou čtení opakovat. Tím hlavním důvodem je, že v oněch třech povídkách se postupně dozvídáme o smrti matky lyrického hrdiny. Básně, které tyto tři povídky rámují, jedna po druhé, získávají konkrétnější význam, který už není tolik ovlivněn čtenářovou imaginací, ale je veden básníkovou fabulí.*“²¹⁸

Jonáš Zbořil není pro některé až tak neznámým jménem. Pro ty méně znalé se ale představil kvalitní prvotinou, která se dočkala dobrých ohlasů a Zbořilovi je dokonce předvídána dobrá budoucnost v oblasti poezie. Jeho verše jsou mladistvé a pro čtenáře dobře čtivé.

²¹⁷ ALEXA, Michael. Zbořil, Jonáš Podolí. In: *ILiteratura* [online]. [cit. 2016-06-22]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/33197/zboril-jonas-podoli>

²¹⁸ Verše z bazénu. In: *Lógr* [online]. [cit. 2016-06-22]. Dostupné z: <http://www.logrmagazin.cz/2014/04/08/verse-z-bazenu/>

2.6.4 Šesté nej českých básní

Poslední ročník, kterým se tato práce zabývá, měli na starosti Petr Hruška a Olga Stehlíková. Tato útlá publikace zaujme nejen svým fosforově oranžovým provedením, ale také výňatky z básní, které se vyskytují na přebalu i na některých stránkách. Zatímco dva předchozí almanachy byly silné knihy, tento se v rozsahu vrací k ročníkům prvním. V roce 2011 se poprvé objevují názvy básní a jejich autoři přímo nad básní. Tento ročník přichází také s novinkou. Přes výtky některých editorů se teprve v tomto roce v knize objevuje soupis prostudovaných publikací. Čtenářům se tak naskýtá lepší pohled nejen na celkovou tvorbu našich básníků, ale i na vkus editorů. Ročník 2014 se také liší oproti ostatním tím, že v něm nalezneme jednu báseň od jednoho autora. V ročnících předchozích tomu tak nebylo.

V roce 2014 v almanachu najdeme opět Karla Šiktance, Jaromíra Typlta, J. H. Krchovského nebo Víta Slívu. Objevují se tu také Radek Malý nebo Kateřina Rudčenková. Mimo jiné zde nalezneme autory jako Jakub Řehák, Pavel Kolmačka, Milan Děžinský, Ondřej Hanus nebo Adam Borzič.

V diskusi pro časopis *Host*, kterou vedla Eva Klíčová, se na otázku ohledně ideální dvojice pro práci na *Nejlepších českých básních* vyjádřila Simona Martínková-Racková takto: „*Moje vysněná dvojice byli Petr Hruška a Olga Stehlíková...*“ Karel Piorecký chválí závěrečnou esej Olgy Stehlíkové: „*Olze se ale v eseji velmi dobře podařilo definovat všechny trvalé směry i aktuální tendence, jestli však došlo ke změně jejího kritického uvažování, nevím.*“²¹⁹

Pro tuto práci poslední almanach mezi těmi ostatními vyčnívá právě seznamem prostudovaných sbírek a také zmíněným doslovem Stehlíkové. Liší se také již zmíněným otištěním jedné básně od jednoho autora.

²¹⁹ KLÍČOVÁ, Eva. Sten i smír nad ročenkou. *Host* [online]. 2014 [cit. 2016-06-23]. Dostupné z: <http://nakladatelstvi.hostbrno.cz/download/recenze-pdf/Host%20N%C4%8CB%202014.pdf>

Závěr

V minulosti se vydávala spousta almanachů, z nichž některé byly uvedeny v této práci. Dřívější doby tomuto formátu přály více než ta dnešní. Nejedním almanachem byl vydán s myšlenkou silnější a důležitější než jen prezentace určité skupiny autorů. Dnes se taci nevyskytují, není cenzura a neobjevuje se výrazné členění autorů na určité proudy, které by proti sobě prostřednictvím almanachů vystupovaly. Jako by se důvody k vytváření tohoto formátu vytratily. Avšak potřeba odpovědět na otázky o krizi současné české poezie a zároveň možná i vidina vyplnění této mezery na trhu, právě to zřejmě vedlo nakladatelství Host k vydávání almanachu *Nejlepší české básně*.

V této práci jsou představeny ročníky 2009 až 2014, po nichž následovaly dva další. U každého ročníku také nalezneme editora a arbitra. Jediným ročníkem, kdy tomu tak nebylo, byl rok 2012. Způsob vybírání nejlepších básní za dané období se také nemění. Z internetu, časopisů a sbírek je sestaven předvýběr, ze kterého je následně zvoleno několik desítek básní do daného ročníku. Jediné, co se v průběhu let na ročence změnilo, je uvádění básní i se jménem autorů, přičemž v prvních dvou ročnících tomu tak nebylo. Koncept je tedy pořád stejný a nijak výrazně se v průběhu let neproměnil. Po rozsahové stránce se však almanachy mění každý rok. Editorům není zadáván přesný počet básní, které se mají v publikaci objevit. Zatímco první ročník obsahoval kolem čtyřiceti básní, ročník pátý jich obsahoval dvojnásobek. Tento fakt lze přikládat dvěma různým faktorům. Prvním je ten, že každý editor a každá dvojice editorů dohromady má jiný vkus a jinak se v něm shodují. *Nejlepší české básně* jsou tak každý rok unikátem. Došlo-li by k promíchání editorských dvojic, dočkali bychom se několika různých knih a každá z nich by byla jedinečná. Druhým možným faktorem by mohl být zvyšující se počet publikujících básníků. Ti, kteří se objevili například v ročníku prvním jako debutanti, mohou být v ročníku jiném už jako proslavení autoři.

Nejlepší české básně nejsou však v dnešní době jediným literárním almanachem, který vychází. Od roku 1994 vydalo literární seskupení Vítrholc již osm básnických almanachů, přičemž ten poslední vyšel v roce 2005.²²⁰ Od roku 2005 vydávalo vydavatelství Theo *Sborník současné české literatury 7edm.*²²¹ Již pět svazků čítá antologie *Sever, západ, východ*, která představuje básnickou i prozaickou tvorbu daného

²²⁰ Almanachy. *Vítrholc* [online]. [cit. 2016-06-27]. Dostupné z: <http://www.vitrholc.com>

²²¹ *Theo* [online]. [cit. 2016-06-27]. Dostupné z: <http://www.theo.cz/cs/theo.php>

regionu.²²² V roce 2013 byl vydán almanach *Ptáci z podzemí*, který představuje 54 básníků všech generací.²²³ Editorem tohoto almanachu byl Vladimír Stibor, který stojí i za pokračováním tohoto almanachu *Pastýři noci*, který vyšel o rok později a dává si za cíl podat „vícegenerační průřez tvorbou básníků v roce 2014.“²²⁴ V roce 2014 byl také sestaven výbor poezie *Briketa*, který představuje autory z Ostravy. V *Briketě* se objevuje 163 básní od 120 autorů, z nichž nejstarší je z roku 1894.²²⁵ Ve stejném roce vyšla v Edici Revolver Revue antologie *U nás ve sklepě*, ve které se objevuje „poesie druhé generace undergroundu.“²²⁶ V roce 2014 byla také vydána sbírka *Básně pro 13*, která obsahuje verše třinácti autorů.²²⁷

Almanach *Nejlepší české básně* se od těch ostatních liší jednak tím, že nevybírá autory podle jejich data narození, podle regionu nebo podle příslušnosti k určité skupině autorů. Zároveň také přichází s jedinečným způsobem výběru, který se snaží o objektivní volbu básní ze všech přijatelných zdrojů. Zatímco některé almanachy jsou vydávány sporadicky, k určité příležitosti a nebo vyšly jen jednou, almanach *Nejlepší české básně* vychází pravidelně jednou za rok. Prozatím má za sebou tento projekt osm ročníků, které se více či méně setkaly s dobrým přijetím u kritiků. Jednotlivé ročníky vycházejí v nákladu mezi 1000 až 1300 kusy, přičemž jejich prodej se pohybuje mezi 700 až 1000 kusy.²²⁸ Úspěšnost jejich prodeje se tedy pohybuje okolo 70%. Z tohoto faktu lze usuzovat, že se těší přízni i mezi čtenáři.

Almanach nakladatelství Host není žádnou novinkou, jak jsme si výše připomněli, s almanachy se setkáváme i v nedávné minulosti. Není ani ničím ojedinělým, protože almanachy u nás stále vycházejí. Avšak je jedinečný svým způsobem výběru básní a dvojicí editorů, z nichž každý přispěje svým vlastním vkusem i názory. Vzniká tak publikace, která podává alespoň částečný obraz toho, jaká poezie je

²²² Sever, západ, východ. *Kosmas* [online]. [cit. 2016-06-27]. Dostupné z:

<https://www.kosmas.cz/knihy/190358/sever-zapad-vychod/>

²²³ Zpráva o novém básnickém almanachu *Ptáci z podzemí*. *Skupina XXVI* [online]. [cit. 2016-06-27].

Dostupné z: http://www.xxvi.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=429:zprava-o-novem-basnickem-almanachu-ptaci-z-podzemi&catid=1:stalo-se&Itemid=27

²²⁴ Recenze: Vladimír Stibor a kolektiv: *Pastýři noci*. Almanach české poezie. *Skupina XXVI* [online]. [cit. 2016-06-27]. Dostupné z:

http://xxvi.layne.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=641:recenze-vladimir-stibor-a-kolektiv-pastyri-noci-almanach-eske-poezie&catid=71:vladimir-stibor&Itemid=17

²²⁵ Básník Ivan Motýl slisoval básně o Ostravě do antologie *Briketa*. *IDnes* [online]. [cit. 2016-06-27].

Dostupné z: http://ostrava.idnes.cz/basnik-ivan-motyl-slisoval-basne-o-ostrave-do-antologie-briketa-pw1-/ostrava-zpravy.aspx?c=A140514_2064624_ostrava-zpravy_dar

²²⁶ U nás ve sklepě: Poésie druhé generace undergroundu. *Opičí revue* [online]. [cit. 2016-06-27].

Dostupné z: <http://opicirevue.cz/obsah/antologie-poesie-druhe-generace-undergroundu>

²²⁷ *Básně pro 13*. *Kosmas* [online]. [cit. 2016-06-27]. Dostupné z:

<https://www.kosmas.cz/knihy/194289/basne-pro-13>

²²⁸ Tyto číselné údaje byly zjištěny z e-mailové konverzace s nakladatelstvím Host.

u nás dnes tvořena a kdo ji tvoří. Představuje nové autory a informuje o tvorbě těch známých. *Nejlepší české básně* tak kvalitně vyplňují určitou mezeru na trhu a seznamují čtenáře s dnešní poezií.

Summary

This bachelor thesis is concerned with an analysis of critical reception of the almanac *The Best Czech Poems*, which is published by Host.

The thesis is divided into two main chapters. The first chapter introduces the development of Czech poetry after 1989. This chapter includes publishers, poetry after 2000 and almanacs, which were published in Czech republic. At the end of this chapter is introduced *The Best American Poetry*, which inspired *The Best Czech Poems*.

In the second chapter are presented almanach of the years 2009 to 2014. Each of them was created by the pair of artists - editor and arbiter. The poems in this publication are collected from the Internet, books and magazines. For each of these almanach there are introduced some new authors. To create this thesis were also used to reviews and critiques to the almanacs or authors.

At the conclusion of this thesis are also presented other almanacs, which are published today. *The Best Czech Poems* are compared with them. The conclusion of this work mainly reflects what is this almanach in Czech literary culture.

Literární zdroje

- ✓ BALAŠTÍK, Miroslav. *Postgenerace: Zátíší a bojiště poezie 90. let 20. století*. 1. vydání. Brno: Host, 2010. ISBN 978-80-7294-355-5.
- ✓ DOKOUPIL, Blahoslav (ed.). *Slovník českých literárních časopisů, periodických literárních sborníků a almanachů*. 1. vydání. Brno a Olomouc: Host - Votobia, 2002. ISBN 80-7294-041-4.
- ✓ FIALOVÁ, Alena (ed.). *V souřadnicích mnohosti: česká literatura první dekády jednadvacátého století v souvislostech a interpretacích*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2014.
- ✓ HRUŠKA, Petr a kol. *V souřadnicích volnosti: česká literatura devadesátých let dvacátého století v interpretacích*. 1. vydání. Praha: Academia, 2008.
- ✓ KRÁL, Petr (ed.) a Jan ŠTOLBA (ed.). *Nejlepší české básně 2011*. 1. vyd. Brno: Host, 2011, 195 s. ISBN 9788072945573.
- ✓ LEHÁR, Jan. *Česká literatura od počátků k dnešku*. 2., dopl. vyd. [i.e. 3. vyd.]. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2008.
- ✓ MARTÍNKOVÁ-RACKOVÁ, Simona (ed.). *Sto nejlepších českých básní 2012*. 1. vyd. Brno: Host, 2012, 226 s. ISBN 9788072947010.
- ✓ STEHLÍKOVÁ, Olga (ed.) a Petr HRUŠKA (ed.). *Nejlepší české básně 2014*. 1. vyd. Brno: Host, 2014, 154 s. ISBN 978-80-7491-413-3.
- ✓ ŠIKTANC, Karel (ed.) a Karel PIORECKÝ (ed.). *Nejlepší české básně 2009*. 1. vyd. Brno: Host, 2009, 131 s. ISBN 9788072943357.
- ✓ TOPINKA, Miloslav (ed.) a Jakub ŘEHÁK (ed.). *Nejlepší české básně 2010*. 1. vyd. Brno: Host, 2010, 147 s. ISBN 9788072944095.
- ✓ VLAŠÍN, Štěpán. *Slovník literární teorie*. 1. vydání. Praha: Československý spisovatel, 1977.
- ✓ WERNISCH, Ivan (ed.) a Wanda HEINRICOVÁ (ed.). *Nejlepší české básně 2013*. 1. vyd. Brno: Host, 2013, 168 s. ISBN 978-80-7294-973-1.

Časopisecké zdroje

- ✓ DĚŽÍNSKÝ, Milan. Nejlepší americká poezie. In *Host*, 2008, č. 10, s. 63.
- ✓ HEINRICOVÁ, Wanda. Ticha a třaskání Hlásek. *Tvar*. 2007, 18(16).
- ✓ CHROBÁK, Jakub. Škoda dobrého nápadu, aspoň pro loňský rok. *Tvar*. 2013, (11).
- ✓ OHNISKO, Milan. Rozpoznat rorýsy a s rorýsy letět. *Tvar*. 2013,24(9).

- ✓ PIORECKÝ, Karel: *Evropský básník z Olomouce*, In *Tvar*, 2009, č. 6, s. 21.
- ✓ SAMEK, Tomáš. Tiché fragmenty. *A2*. 2008, (19). ISSN 1803-6635.
- ✓ SPRÁVCOVÁ, Božena. Zpěvy marnosti. *Tvar*. 2015, (16).
- ✓ ŠIDÁK, Pavel. Strá, Petra: Volavka. *Host*. 2014, (4).
- ✓ ŠTOLBA, Jan. Mraky rychlé i pomalejší. *A2*. 2012, (16).
- ✓ VANÍČEK, Jakub: *Krize? Kritika? Dějiny?*, *Tvar* 2009, č. 8.
- ✓ ZEDNÍK, Ladislav. Jako by tu čas omdlel. *Tvar*. 2013, 24(18). ISSN 0862-657 X.

Internetové zdroje

- ✓ ALEXA, Michael. Kolem nás hučí bóra. In: *Srdeční výdej* [online]. 2014 [cit. 2016-06-25]. Dostupné z: <http://www.srdcnivydej.cz/kolem-nas-huci-bora-recenze-knihy-krajky-pagu-od-michaela-alex/>
- ✓ ALEXA, Michael. Zbořil, Jonáš Podolí. In: *ILiteratura* [online]. [cit. 2016-06-22]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/33197/zboril-jonas-podoli>
- ✓ ALEXA, Michael. *Buddeus, Ondřej 55 007 znaků včetně mezer* [online]. [cit. 2016-05-28]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/29225/buddeus-ondrej-55-007-znaku-vcetne-mezer>
- ✓ Almanachy. *Vitrholc* [online]. [cit. 2016-06-27]. Dostupné z: <http://www.vitrholc.com>
- ✓ *Asociace spisovatelů* [online]. [cit. 2016-05-28]. Dostupné z: <http://asociacespisovatelu.cz/o-asociaci/clenove/>
- ✓ BALADRÁNOVÁ, Michéle. (U)zavřeno? *Texty* [online]. 2012, (58) [cit. 2016-06-09]. Dostupné z: http://casopis-texty.cz/pdf/texty_58.pdf
- ✓ BALADRÁNOVÁ, Michéle. Wanda Heinrichová: Opravdová báseň je malý vesmír. In: *Opičí revue* [online]. [cit. 2016-06-10]. Dostupné z: <http://opicirevue.cz/obsah/wanda-heinrichova-opravdova-basen-je-maly-vesmir/>
- ✓ Básně pro 13. *Kosmas* [online]. [cit. 2016-06-27]. Dostupné z: <https://www.kosmas.cz/knihy/194289/basne-pro-13>
- ✓ Básníci našli v Rokycanech cestu k lidem. *Časopis Sidonie* [online]. 2015 [cit. 2016-06-20]. Dostupné z: <http://www.sidonie-casopis.cz/basnici-nasli-v-rokycanech-cestu-k-lidem/>
- ✓ Básník Ivan Motýl slisoval básně o Ostravě do antologie Briketa. *IDnes*[online]. [cit. 2016-06-27]. Dostupné z: <http://ostrava.idnes.cz/basnik-ivan-motyl-slisoval-basne-o->

ostrave-do-antologie-briketa-pw1-/ostrava-

zpravy.aspx?c=A140514_2064624_ostrava-zpravy_dar

- ✓ BORZIČ, Adam. MODLITBA K ÚLU VRAŽENÉMU DO ŽIVÉHO MASA CIKÁD. *Tvar* [online]. 2014, (4) [cit. 2016-06-20]. Dostupné z: <http://old.itvar.cz/prilohy/807/Tvar04-2014.pdf>
- ✓ BUDDEUS, Ondřej, Ondřej HANUS, Olga PEKOVÁ a Jana SIEBEROVÁ. HIGH FIVE: BILANCE NEJLEPŠÍCH ČESKÝCH BÁSNÍ 2009 – 2013. *Psí víno* [online]. 2014 [cit. 2016-06-22]. Dostupné z: http://nakladatelstvi.hostbrno.cz/download/recenze-pdf/NCB_kritika.pdf
- ✓ DĚŽINSKÝ, Milan. Poetická mapa vz. 10. Poznámky nad nejlepšími českými básněmi 2010. *Tvar* [online]. 2011 [cit. 2016-05-30]. Dostupné z: <http://nakladatelstvi.hostbrno.cz/ohlasy/nejlepsi-ceske-basne-2010/poeticka-mapa-vz-10-poznamky-nad-nejlepsimi-ceskymi-basnymi-2010>
- ✓ *Druhý nálev* [online]. [cit. 2016-06-18]. Dostupné z: <http://selepko.blogspot.com>
- ✓ FLAKOVÁ, Jarmila. Surrealismus Petry Stré: v písni z jeřabin a jahodových knedlíků. In: *Digitimes* [online]. 2014 [cit. 2016-06-04]. Dostupné z: <http://new.digitimes.cz/2014/09/surrealismus-petry-stre-v-pisni-z-jeřabin-a-jahodovych-knedliku/>
- ✓ Fotografie a básně - jak se doplňují a inspirují.. *Český rozhlas* [online]. [cit. 2016-05-10]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/mozaika/literatura/_zprava/fotografie-a-basne-jak-se-doplnuji-a-inspiruji--639945
- ✓ FRIDRICH, Radek. PARS PRO TOTO PAVLA NOVOTNÉHO. *Tvar* [online]. 2014, 25(2) [cit. 2016-06-09]. Dostupné z: <http://old.itvar.cz/prilohy/788/Tvar02-2014.pdf>
- ✓ FRIDRICH, Radek. Poctivá prvotina. *Kulturní noviny* [online]. 2012, (14) [cit. 2016-06-05]. Dostupné z: <http://www.kulturni-noviny.cz/print/5959>
- ✓ GOLDMANOVÁ, Anna. Almanach. In: *Arts Lexikon* [online]. 2013 [cit. 2016-01-30]. Dostupné z: <http://artslexikon.cz/index.php/Almanach>
- ✓ HANUS, Ondřej. Pátá sezona básnické extraligy. *Tvar* [online]. 2014, (2) [cit. 2016-06-11]. Dostupné z: file:///C:/Users/Veronika/Downloads/tvar_02_14_NČB%202013.pdf
- ✓ Havarijní řád. *Československá bibliografická databáze* [online]. [cit. 2016-06-09]. Dostupné z: <http://www.cbdb.cz/kniha-91263-havarijni-rad-havarijni-rad>

- ✓ Havarijní řád. *Pavel Novotný* [online]. [cit. 2016-06-09]. Dostupné z:
<http://www.pavelnovotny.net/texty/havarijni-rad/>
- ✓ HOKR, Boris. Ortenova cena má majitele, který se nebojí básněmi bavit. In: *Aktuálně.cz* [online]. 2014 [cit. 2016-06-20]. Dostupné z:
<http://magazin.aktualne.cz/kultura/literatura/vitez-ortenovy-ceny-se-neboji-svymi-basnemi-bavit/r~9901af7adc4c11e3ac28002590604f2e/>
- ✓ Host. *Slovník české literatury* [online]. [cit. 2016-01-15]. Dostupné z:
<http://slovníkceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=1691>
- ✓ Hostinec 07/ Poiesis today. *Tichý koutek* [online]. [cit. 2016-06-04]. Dostupné z:
<http://www.tichy-koutek.cz/hostinec-07-poiesis-today/>
- ✓ HUFOVÁ, Eliška. Po proudu k domovu. *Aluze* [online]. 2011, (2) [cit. 2016-06-25]. Dostupné z: http://aluze.cz/2011_02/08a_recenze.php
- ✓ CHOCHOLATÝ, Miroslav. Jak ještě žít... *Host* [online]. 2002, (2) [cit. 2016-05-26]. Dostupné z: <http://nakladatelstvi.hostbrno.cz/nakladatelstvi/poezie/edice-poesie-host/piti-octa-144>
- ✓ CHOCHOLATÝ, Miroslav. Nad básnickou produkcí nakladatelství Dybbuk: Martin Poch, Cesta k lidem. In: *Weles* [online]. [cit. 2016-06-20]. Dostupné z:
<http://weles.cz/Martin-Poch---Cesta-k-lidem.php>
- ✓ *Jan Těsnohlídek ml.: Jan Těsnohlídek ml. CV (CZ / EN / PL)* [online]. [cit. 2016-04-12]. Dostupné z:
<http://tesnohlidek.blogspot.co.ke/search/label/Jan%20Těsnohlídek%20ml.%20CV%20%28CZ%20%2F%20EN%20%2F%20PL%29>
- ✓ Jana Orlová. *CHRISTIANA* [online]. [cit. 2016-06-22]. Dostupné z:
<http://christiana.cz/jana-orlova>
- ✓ Jana Orlová. *Nedělní chvilka poezie* [online]. 2015 [cit. 2016-06-23]. Dostupné z:
<http://www.nedelnichvilkapoezie.cz/2015/03/jana-orlova-mrdas-me-ze-soucitu.html>
- ✓ Jonáš Zbořil. *Nakladatelství Host* [online]. [cit. 2016-06-22]. Dostupné z:
<http://nakladatelstvi.hostbrno.cz/nakladatelstvi/autori/zboril-jonas>
- ✓ K ČEMU JE ROČENKA POEZIE? In: *Kosmas* [online]. 2015 [cit. 2016-06-22]. Dostupné z: http://www.kosmas.cz/oko/recenze/12365/k-cemu-je-rocenka-poezie/?RO.C=-2&RO.D=A&RO.P=3&RO.PS=10&_=1422263802296
- ✓ KAPRÁLOVÁ, Dora. Rozčilení i slast nad těmi prý nejlepšími českými básněmi roku 2011. In: *IDnes* [online]. 2011 [cit. 2016-06-06]. Dostupné z:

- http://zpravy.idnes.cz/rozcileni-i-slast-nad-temi-pry-nejlepsimi-ceskymi-basnemi-roku-2011-pyz-/zpr_archiv.aspx?c=A111202_083932_kavarna_chu
- ✓ KAPRÁLOVÁ, Dora. *Stará, ne však planá gesta básníka Martina Langer*[online]. 2010 [cit. 2016-05-26]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/stara-ne-vsak-plana-gesta-basnika-martina-langer-f65-/zpr_archiv.aspx?c=A100304_141359_kavarna_chu
 - ✓ KAPRÁLOVÁ, Dora.: *Tohle má být hlas mladé generace? Kniha, která získala Cenu Jiřího Orteny* In: *IDnes.cz* [online]. 2010 [cit. 2016-04-13]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/tohle-ma-byt-hlas-mlade-generace-kniha-ktera-ziskala-cenu-jiriho-ortena-1zp-/zpr_archiv.aspx?c=A100524_105214_kavarna_chu
 - ✓ KASIČKOVÁ, Michaela. Lazarová, Zuzana *Železná košile*. In: *ILiteratura*[online]. 2016 [cit. 2016-06-18]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/36187/lazarova-zuzana-zelezna-kosile>
 - ✓ Kateřina Bolechová. *Databáze knih* [online]. [cit. 2016-05-10]. Dostupné z: <http://www.databazeknih.cz/vydane-knihy/katerina-bolechova-25557>
 - ✓ KITTA, Richard. *Kateřina Bolechová. Rovart* [online]. [cit. 2016-05-10]. Dostupné z: <http://www.rovart.com/sk/archiv.php?id=720>
 - ✓ KLÍČOVÁ, Eva. *Sten i smír nad ročenkou. Host* [online]. 2014 [cit. 2016-06-23]. Dostupné z: <http://nakladatelstvi.hostbrno.cz/download/recenze-pdf/Host%20N%C4%8CB%202014.pdf>
 - ✓ *Kniha Zlín* [online]. [cit. 2016-04-25]. Dostupné z: <http://www.knihazlin.cz/autori/ondrej-macura>
 - ✓ KOPÁČ, Radim. *VŠEHO je odedávna DOST* [online]. 2007 [cit. 2016-05-26]. Dostupné z: <http://magazinuni.cz/literatura/rozhovory-literatura/vseho-je-odedavna-dost/>
 - ✓ KOŠINSKÁ, Eva: *Malý, Radek: Malá tma. iLiteratura* [online]. [cit. 2016-04-02]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/23689/maly-radek-mala-tma>
 - ✓ KOTRLA, Pavel. *Třetí stupeň ke zlaté*. In: *Pavel Kotrla: Recenze a články*[online]. 2011 [cit. 2016-06-06]. Dostupné z: <http://recenze.kotrla.com/r173.php>
 - ✓ KREMLIČKA, Vít. *Literárněkritická báseň v próze o třech poetkách a zlaté aspektaci. Tvar* [online]. 2014, (8) [cit. 2016-06-23]. Dostupné z: <http://old.itvar.cz/prilohy/841/Tvar08-2014.pdf>
 - ✓ KULTÁNOVÁ, Zuzana. *Lámání světů*. In: *Opicí revue* [online]. [cit. 2016-06-10]. Dostupné z: <http://opicirevue.cz/obsah/lamani-svetu/>

- ✓ Květen. *Slovník české literatury* [online]. [cit. 2016-06-05]. Dostupné z:
<http://slovníkceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=132&hl=almanach+květen+>
- ✓ *La škola* [online]. [cit. 2016-06-04]. Dostupné z: <http://www.laskola.cz/ucitele.html>
- ✓ Ladislav Selepko. *Databáze knih* [online]. [cit. 2016-06-19]. Dostupné z:
<http://www.databazeknih.cz/vydane-knihy/ladislav-selepko-65910>
- ✓ LICHTENBERGOVÁ, Žaneta. *Ptáci vykolejili z brázd*. Občanské sdružení H_aluze, 2011.
- ✓ LUKÁŠ, Martin. Mezi městem a venkovem, cestou za životem. *Aluze*[online]. 2011, (3) [cit. 2016-06-05]. Dostupné z: http://aluze.cz/2011_03/09a_recenze.php
- ✓ MAREŠOVÁ, Milena M. a Helena PETÁKOVÁ. Vychází básnická prvotina autorky píšící pod pseudonymem Petra Strá. *Český rozhlas* [online]. [cit. 2016-06-04]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/mozaika/literatura/_zprava/vychazi-basnicka-prvotina-autorky-pisici-podpseudonymempetra-stra--1327044
- ✓ Martin Poch. *Databáze knih* [online]. [cit. 2016-06-19]. Dostupné z:
<http://www.databazeknih.cz/zivotopis/martin-poch-21297>
- ✓ MARTÍNKOVÁ-RACKOVÁ, Simona. Krize poezie? Nikoliv. A2 [online]. 2010, (4) [cit. 2016-04-13]. Dostupné z: <http://www.advojka.cz/archiv/2010/4/krize-poezie-nikoliv>
- ✓ MARTÍNKOVÁ-RACKOVÁ, Simona. Mraky. A2 [online]. 2011, (12) [cit. 2016-06-09]. Dostupné z: <http://www.advojka.cz/archiv/2011/12/knihy>
- ✓ MARTÍNKOVÁ-RACKOVÁ, Simona. Společná možnost. *Tvar* [online]. 2012, (3) [cit. 2016-06-19]. Dostupné z: <http://old.itvar.cz/prilohy/164/Tvar03-2012.pdf>
- ✓ MARTÍNKOVÁ-RACKOVÁ, Simona. *Vývojové tendence současné české poezie*[online]. Praha, 2006 [cit. 2016-01-06]. Dostupné z:
<https://is.cuni.cz/webapps/zzp/download/120037883>. Diplomová práce. Univerzita Karlova. Vedoucí práce Doc. PhDr. Petr Bílek, CSc. S. 4.
- ✓ MATĚJKA, Ivan. Do třetice všeho nejlepšího. In: *Nakladatelství Host* [online]. 2011 [cit. 2016-06-06]. Dostupné z: <http://nakladatelstvi.hostbrno.cz/ohlasy/nejlepsi-ceske-basne-2011/do-tretice-vseho-nejlepsiho>
- ✓ MITÁČEK, Zdeněk. Několik slov k ročence Nejlepší české básně 2014. In: *Podél trati* [online]. 2015 [cit. 2016-06-22]. Dostupné z:
<http://www.podeltrati.cz/2015/02/17/nejlepsi-ceske-basne-2014/>
- ✓ MOTTÝL, Ivan. *Nakladatelství Protimluv uvedlo na trh hned tři knížky najednou* [online]. [cit. 2016-06-09]. Dostupné z:

- <http://www.ostravan.cz/7346/nakladatelstvi-protimluv-vedlo-na-trh-hned-tri-knizky-najednou/>
- ✓ MOTÝL, Petr. Básník Ladislav Selepko inspirující na poli literární teorie - 1. část. In: *Kulturní noviny* [online]. 2012 [cit. 2016-06-20]. Dostupné z: <http://www.kulturni-noviny.cz/nezavisle-vydavatelске-a-medialni-druzstvo/archiv/online/2012/27-2012/ladislav-selepko-inspirujici-na-poli-literarni-teorie>
 - ✓ Mraky. *Pavel Novotný* [online]. [cit. 2016-06-09]. Dostupné z: <http://www.pavelnovotny.net/texty/mraky/>
 - ✓ Nominace Magnesie Litery: Podolí. In: *Česká televize* [online]. 2014 [cit. 2016-06-22]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/kultura/1042605-nominace-magnesie-litery-podoli>
 - ✓ Nominace na Cenu Jiřího Ortena 2016: Silné tituly v poezii i próze. In: *Cena Jiřího Ortena* [online]. 2016 [cit. 2016-06-11]. Dostupné z: <http://www.cenajirihoortena.cz>
 - ✓ Ondřej Tuček. *Dauphin* [online]. [cit. 2016-06-09]. Dostupné z: http://www.dauphin.cz/info_tucek.html
 - ✓ Pavel Novotný. *Databáze knih* [online]. [cit. 2016-06-09]. Dostupné z: <http://www.databazeknih.cz/zivotopis/pavel-novotny-61641>
 - ✓ Petra Růžičková. *Databáze knih* [online]. [cit. 2016-05-10]. Dostupné z: <http://www.databazeknih.cz/search?q=petra+rosette&hledat=&stranka=search>
 - ✓ Petra Strá. *Nakladatelství Host* [online]. [cit. 2016-06-04]. Dostupné z: <http://nakladatelstvi.hostbrno.cz/nakladatelstvi/autori/stra-petra>
 - ✓ Podolí. *Nakladatelství Host* [online]. [cit. 2016-06-22]. Dostupné z: <http://nakladatelstvi.hostbrno.cz/nakladatelstvi/poezie/edice-poesie-host/podoli-938>
 - ✓ PROBST, Vojtěch.: *Jan Těsnohlídek ml.: Koupit brýle a poplatit dluhy*. In: *Literární noviny* [online]. 2010 [cit. 2016-04-12]. Dostupné z: <http://literarky.cz/politika/rozhovory/2617-koupit-bryle-a-poplatit-dluhy>
 - ✓ PURŠL, Ladislav. Nezakopávat stále o básníka. *Host* [online]. [cit. 2016-06-23]. Dostupné z: <http://casopis.hostbrno.cz/archiv/2013/4-2013/nezakopavat-stale-o-basnika>
 - ✓ Radek Malý. *CzechLit* [online]. [cit. 2016-04-02]. Dostupné z: <http://www.czechlit.cz/cz/autor/radek-maly-cz/>
 - ✓ Radek Štěpánek. *Databáze knih* [online]. [cit. 2016-06-25]. Dostupné z: <http://www.databazeknih.cz/autori/radek-stepanek-59888>

- ✓ Recenze: Vladimír Stibor a kolektiv: Pastýři noci. Almanach české poezie. *Skupina XXVI* [online]. [cit. 2016-06-27]. Dostupné z:
[http://xxvi.layne.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=641:recenze-
vladimir-stibor-a-kolektiv-pastyri-noci-almanach-eske-poezie&catid=71:vladimir-
stibor&Itemid=17](http://xxvi.layne.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=641:recenze-vladimir-stibor-a-kolektiv-pastyri-noci-almanach-eske-poezie&catid=71:vladimir-stibor&Itemid=17)
- ✓ REHŮŠ, Michal. V montážnej dielni konceptuálneho meteorológa. *Kloaka* [online]. 2011 [cit. 2016-06-09]. Dostupné z: [http://kloaka.membrana.sk/2011/09/v-
montaznej-dielni-konceptualneho-meteorologa/](http://kloaka.membrana.sk/2011/09/v-montaznej-dielni-konceptualneho-meteorologa/)
- ✓ ŘEHÁK, Jakub. Básnické vábení Ondřeje Macury. *Český rozhlas Vltava* [online]. 2013 [cit. 2016-04-27]. Dostupné z:
[http://www.rozhlas.cz/mozaika/literatura/_zprava/basnicke-vabeni-ondreje-macury--
1264433](http://www.rozhlas.cz/mozaika/literatura/_zprava/basnicke-vabeni-ondreje-macury--1264433)
- ✓ Sever, západ, východ. *Kosmas* [online]. [cit. 2016-06-27]. Dostupné z:
<https://www.kosmas.cz/knihy/190358/sever-zapad-vychod/>
- ✓ SIEBEROVÁ, Jana. *Vyleštit sklo – Roztříštit poezii. Psí víno* [online]. Klub přátel Psího vína, 2013 [cit. 2016-04-27]. Dostupné z: <http://www.psvino.cz/?p=1773>
- ✓ SIEBEROVÁ, Jana. *Špaček, Viktor Zmínky a případy* [online]. 2009 [cit. 2016-05-30]. Dostupné z: [http://www.iliteratura.cz/Clanek/24257/spacek-viktor-zminky-a-
pripadky](http://www.iliteratura.cz/Clanek/24257/spacek-viktor-zminky-a-pripadky)
- ✓ STEHLÍKOVÁ, Olga: *Malý, Radek: Světloplaši*, *iLiteratura.cz* [online]. [cit. 2016-04-02]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/31227/maly-radek-svetloplasi>
- ✓ STRAKA, Josef.: *Obracet oči dovnitř. A tempo revue* [online]. 2010 [cit. 2016-04-27]. Dostupné z: [http://atemporevue.janfila.com/?go=recenze&det=100114-rosette-
dovnitř-obracene_oko\(straka\)&show=1](http://atemporevue.janfila.com/?go=recenze&det=100114-rosette-dovnitř-obracene_oko(straka)&show=1)
- ✓ ŠANDA, Michal. Nad knihou Nejlepší české básně 2013: Nihil novi sub sole, vole? In: *Novinky* [online]. 2013 [cit. 2016-06-11]. Dostupné z:
[https://www.novinky.cz/kultura/salon/322204-nad-knihou-nejlepsi-ceske-basne-
2013-nihil-novi-sub-sole-vole.html](https://www.novinky.cz/kultura/salon/322204-nad-knihou-nejlepsi-ceske-basne-2013-nihil-novi-sub-sole-vole.html)
- ✓ ŠANDA, Michal. V železné košili. Sbíрка Zuzany Lazarové se jistě stane událostí. In: *Novinky.cz* [online]. 2016 [cit. 2016-06-18]. Dostupné z:
[https://www.novinky.cz/kultura/salon/392728-v-zelezne-kosili-sbirka-zuzany-
lazarove-se-jiste-stane-udalosti.html](https://www.novinky.cz/kultura/salon/392728-v-zelezne-kosili-sbirka-zuzany-lazarove-se-jiste-stane-udalosti.html)
- ✓ ŠEDIVÝ, Milan. „ROMÁN“ JEDNOHO VZTAHU. *Tvar* [online]. 2014, (4) [cit. 2016-06-20]. Dostupné z: <http://old.itvar.cz/prilohy/807/Tvar04-2014.pdf>

- ✓ Štefan Švec [online]. 2008 [cit. 2016-01-18]. Dostupné z:
<http://stefansvec.cz/post/20796653544/krize-ceske-literatury>.
- ✓ ŠTENGL, Petr. NEPŘÁTEL SE NELEKEJTE, NA MNOŽSTVÍ VŠAK ZCELA URČITĚ HLEĎTE. *Psí víno* [online]. 2011, (57) [cit. 2016-06-09]. Dostupné z:
http://www.psivino.cz/dudek/wp-content/uploads/PV57_Viktor-Puci.pdf
- ✓ ŠTOLBA, Jan. *Macura, Ondřej: Žaltář. Tvar* [online]. 2008, (17) [cit. 2016-04-27].
Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/23371/macura-ondrej-zaltar>
- ✓ ŠTOLBA, Jan. Rozmarné řevy české poezie. A2 [online]. 2011 [cit. 2016-05-30].
Dostupné z: <http://nakladatelstvi.hostbrno.cz/ohlasy/nejlepsi-ceske-basne-2010/rozmarne-revy-ceske-poezie>
- ✓ ŠTOLBA, Jan. *Rozpomeň se, proč jsi tady - literární zápisník*. A2 [online]. 2009, (17) [cit. 2016-05-10]. Dostupné z:
<http://www.advojka.cz/archiv/2009/17/rozpomen-se-proc-jsi-tady-literarni-zapisnik>
- ✓ ŠUBRTOVÁ, Milena: *Malý, Radek: Kam až smí smích*, *iLiteratura.cz* [online]. [cit. 2016-04-02]. Dostupné z:<http://www.iliteratura.cz/Clanek/25893/maly-radek-kam-az-smi-smich>
- ✓ *Theo* [online]. [cit. 2016-06-27]. Dostupné z: <http://www.theo.cz/cs/theo.php>
- ✓ U nás ve sklepě: Poesie druhé generace undergroundu. *Opičí revue*[online]. [cit. 2016-06-27]. Dostupné z: <http://opicirevue.cz/obsah/antalogie-poesie-druhe-generace-undergroundu>
- ✓ VANĚČKOVÁ, Kateřina. Nejlepší české básně 2014. In: *Student point*[online]. 2015 [cit. 2016-06-22]. Dostupné z: <http://www.studentpoint.cz/259-recenze/17826-nejlepsi-ceske-basne-2014/#.V2p4QexkjMx>
- ✓ Verše z bazénu. In: *Lógr* [online]. [cit. 2016-06-22]. Dostupné z:
<http://www.logrmagazin.cz/2014/04/08/verse-z-bazenu/>
- ✓ VESELKA, Martin. Nebylo to zas tak strašný, ale nebylo to super. In: *A tempo Revue* [online]. 2010 [cit. 2016-06-20]. Dostupné z:
http://atemporevue.janfila.com/?go=recenze&det=100423-poch-beharovska_lharka&show=1
- ✓ Vítězem Ceny Jiřího Ortena 2013 se stal Ondřej Buddeus. *Literární noviny*[online]. 2013 [cit. 2016-05-30]. Dostupné z: <http://www.literarky.cz/kultura/95-literatura/14732-vitzem-ceny-jiiho-ortena-2013-se-stal-ondej-buddeus>
- ✓ VÍTKOVÁ, Pavlína. Rychle a zběsile. In: *Jana Orlová* [online]. [cit. 2016-06-23].
Dostupné z: <http://www.janaorlova.cz/rozhovor>

- ✓ Wanda Heinrichová. *Literární.cz* [online]. [cit. 2016-06-10]. Dostupné z:
<http://www.literarni.cz/autori/wanda-heinrichova/>
- ✓ ZBOŘIL, Jonáš a Karolína DEMELOVÁ. Lichtenbergová: Po smrti blízkého píšu civilněji. In: *Radio Wave* [online]. 2013 [cit. 2016-06-19]. Dostupné z:
http://m.rozhlas.cz/radiowave/liberatura/_zprava/lichtenbergova-po-smrti-blizkeho-pisu-civilneji--1238862
- ✓ ZBOŘIL, Jonáš.: *Pokornější Těsnohlídek píše lépe*. In: *Radio Wave* [online]. 2013 [cit. 2016-04-13]. Dostupné z:
http://www.rozhlas.cz/radiowave/waveculture/_zprava/1277181
- ✓ ZEDNÍK, Ladislav. Plodná monarchie. In: *Respekt* [online]. 2011 [cit. 2016-06-06]. Dostupné z: <http://www.respekt.cz/tydenik/2011/48/plodna-monarchie>
- ✓ Zpráva o novém básnickém almanachu Ptáci z podzemí. *Skupina XXVI*[online]. [cit. 2016-06-27]. Dostupné z:
http://www.xxvi.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=429:zprava-o-novem-basnickem-almanachu-ptaci-z-podzemi&catid=1:stalo-se&Itemid=27
- ✓ Zuzana Lazarová: Lilith vytrvale svádí ježka v kleci. *Nedělní chvilka poezie*[online]. [cit. 2016-06-11]. Dostupné z: <http://www.nedelnichvilkapoezie.cz/2015/05/zuzana-lazarova-lilith-vytrvale-svadi.html>
- ✓ Žaneta Lichtenbergová. *Databáze knih* [online]. [cit. 2016-06-19]. Dostupné z:
<http://www.databazeknih.cz/autori/zaneta-lichtenbergova-32984>
- ✓ Životopis. *Viktor Špaček* [online]. [cit. 2016-05-30]. Dostupné z:
<http://www.viktorspacek.cz/zivotopis-1-2-1.html>